

ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Πάντα δοκιμάζετε, το Καλόν κατέχετε

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ - Εκδίδεται από το 1858

Σ' αυτό το τεύχος

Η Βιβλική Αλήθεια κατά της Θρησκευτικής Πλάνης	259
Πώς να Μελετάς την Παλαιά Διαθήκη/5	262
Α΄ Προς Κορινθίους Επιστολή	265
Η Εκκλησία στον Κόσμο	270
Από την Βίβλο και το περιβάλλον της	275
Οι 95 Θέσεις του Μ. Λούθηρου	277
Βιβλιοπαρουσιάσεις	284

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2005 – ΕΤΟΣ 148ο – Νο 9

www.gec.gr/asfir

ISSN 1106-4253

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΟΥΘΗΡΟΥ

Τον Οκτώβριο υπάρχει η συνήθεια να εορτάζουμε οι Ευαγγελικοί την επέτειο της Αναμορφώσεως του 16^{ου} αιώνα. Ο Λούθηρος έφερε προς συζήτηση στην πανεπιστημιακή κοινότητα της Βιτεμβέργης το θέμα των συγχωροχαρτιών, θυροκολλώντας τις 95 θέσεις του στον ναό του Πανεπιστημίου. Πολλές φορές έχουμε θυμηθεί αυτό το γεγονός και το έχουμε σχολιάσει. Στις Ευαγγελικές εκκλησίες γίνονται κηρύγματα, με σχετικά προς την Μεταρρύθμιση θέματα, δεν ξέρω όμως πόσοι από εμάς έχουμε διαβάσει αυτές τις θέσεις. Σκεφτήκαμε λοιπόν ότι καλό θα ήταν να τις δημοσιεύσουμε για πρώτη φορά και να πάρουμε μία γεύση από τον τρόπο σκέψεως του Λούθηρου. Ζητήσαμε από τον Θ. Γραμμένο να τις μεταφράσει και ιδού, τις έχουμε σε αυτό το τεύχος.

Το πρώτο συμπέρασμα που βγαίνει από την ανάγνωση των «θέσεων» είναι ότι ο Λούθηρος συνεχίζει να τιμά και να σεβεται την παπική πνευματική εξουσία.

Προσπαθεί να αποδώσει τα του Καίσαρος τω Καίσαρι, με την σκέψη στο νου να μην θιγεί το κύρος του θεσμού. Ούτε φέρνει αντιρρήσεις στην σωστή χρήση των συγχωροχαρτιών, ούτε αντιδρά με την θεωρία του καθαρτηρίου πυρός. Ήταν ένας νομοταγής μοναχός μεσαιωνικής αντιλήψεως, που γνώριζε και πίστευε εις βάθος στο κανονικό δίκαιο και στις παραδόσεις της εκκλησίας του. Η ανάγνωση των θέσεων μας φέρνει στο συμπέρασμα ότι ωθήθηκε τελικά να πάει στα άκρα από την αλαζονεία και την επιμονή των θρησκευτικών ηγετών της εποχής του. Η απάντηση του Πάπα και των προσώπων

που τον περιτοίχιζαν είναι γνωστή. Τα πράγματα ίσως να ήταν εντελώς διαφορετικά αν ο Πάπας έδινε προσοχή στα σημεία που του επεσημαινε ο Λούθηρος. Είχε να κάνει με έναν νομοταγή μοναχό που προσπαθούσε να βελτιώσει στην εικόνα της εκκλησίας του και ζητούσε απαντήσεις στις θεολογικές του ερωτήσεις (θέση 90).

Ένα άλλο σημείο που θίγεται είναι το οικονομικό. Ο Πάπας χρειαζόταν κεφάλαια για το χτίσιμο του Αγίου Πέτρου και δανειζόταν από τους άρχοντες και τραπεζίτες της εποχής. Το εμπόριο των συγχωροχαρτιών θα βελτιώνει την οικονομική του θέση. Υπάρχει ένα αμειλικτο ερώτημα: γιατί δεν βάζεις από τα δικά σου (θέση 86); Φανταστείτε τον πολίτη των μεσευρωπαϊκών κρατών που βαλλόταν πανταχόθεν. Από τη μία οι φλόγες του καθαρτηρίου πυρός ή της κολάσεως, από την άλλη οι αρπακτικοί θρησκευτικοί άρχοντες, τέλος ο εξαθλιωμένος χαμηλόβαθμος κλήρος. Η κοσμική εξουσία της εποχής, άρχοντες και εκλέκτορες και αλλοδαποί αυτοκράτορες που χρησιμοποιούσαν το λαό ως πρώτη ύλη για την κρεατομηχανή των πολέμων τους και για την πλήρωση των θυλακίων τους.

Και ξαφνικά εμφανίζεται ένας συμπατριώτης τους που τους μιλάει στη γλώσσα τους, που τους επιβάλλει να απαλλαγθούν από το άγχθος της εκκλησίας, των συγχωροχαρτιών και των κυρώσεων, που τους δίνει το ευαγγέλιο στη γλώσσα τους και τους διδάσκει συγχώρηση και αγάπη δια Ιησού Χριστού και πίστη σε Αυτόν.

Ο άνθρωπος θα ήταν πλέον ελεύθερος δια της πίστεως στον Χριστό. Επιτίμια, ποινές και ο φόβος, η πνευματική σκλαβιά που επιβαλλόταν από την καθολική εκκλησία θα αποτελούσαν πλέον παρελθόν για εκείνους που θα πίστευαν ότι όλα τα βάρη τα πήρε στο Γολγοθά ο Χριστός ότι εκείνος πλήρωσε την ποινή για το βάρος της αμαρτίας και ότι η πίστη πλέον αρκεί.

Στους «Αδελφούς Καραμάζοβ», ο εκκλησιαστικός Ντοστογιέβσκι βάζει τον Χριστό να πηγαίνει στη Σεβίλλη στην Ισπανία, και ενώ το πλήθος Τον ζητωκραυγάζει, συλλαμβάνεται από τους ανθρώπους του καρδινάλιου της Σεβίλλης, του μεγάλου Ιεροεξεταστή και ρίχνεται στη φυλακή. Την προηγούμενη ο ενενηντάχρονος καρδινάλιος έριξε εκατό αρετικούς στη φωτιά, σήμερα ρίχνει τον Κύριο στη φυλακή και μετά πάει να τον ανακρίνει. Του λέει: αυτό που κάναμε τόσα χρόνια έρχεσαι να το καταστρέψεις. Την υποταγή και τον φόβο προς την εκκλησία και την δουλεία που είχαμε αναπτύξει με τις διάφορες μεθόδους μας θα τις κημενδύνεις με το κήρυγμα της ελευθερίας, αύριο θα σε κάψω...

Αν λοιπόν κάτι χρωστάμε στον Λούθηρο αυτό είναι η επαναδιατύπωση του δόγματος της εκ πίστεως σωτηρίας, η επιστροφή στην πηγή, στην Βίβλο και η απελευθέρωσή μας από τα ιδεολογήματα και τον φόβο του παρελθόντος.

ΑΣΤΗΡ

της

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσ. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 3231079 - Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΔΡΥΤΗΣ:
Μικ.Δ.Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:

Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μικ. Β. Κυριακάκης (1946-1989)
Γ. Τασσιόγλου (1989-1990)
Φ. Β. Καμπουρόπουλος (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Γ. Αδάμ, Τιμ. Αναστασάδης, Ιωάν. Εμμανουήλ,
Παν. Κανταρίτζης, Αντ. Κουλούρης,
Μελ. Μελετιάδης, Ευαγ. Μήτσος,
Παρ. Παπαγεωργίου, Ιω. Σακινίδου,
Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ:

Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Σειράς «Παλαιά Διαθήκη»: Γ. Αδάμ
Σειράς «Κανὴν Διαθήκη»: Στ. Δεληγιάννης
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Στέφανος Μοσσιδής

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σώχος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαίρη Αλάγιαλη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΡΗΦΑ:
149-00-2786-004611 (Ι. Εμμανουήλ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:

Θεσ/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέβα Παντελιού
Χαλκίδας: Νίκος Παντελής
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250

Κωδικός ΕΛΤΑ 1058

Τα ευνοήματα άρθρα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διαπρέπει το δίκαιωμα να κάνει συντομείς ή αλλαγές στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Η ΒΙΒΛΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΛΑΝΗΣ

του κ. Α. Κολλάρου

ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΩΣΗΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

«...εις τον μη εργαζόμενον όμως, πιστεύοντα δε εις τον δικαιούντα τον ασεβή, η πίστις αυτού λογίζεται εις δικαιοσύνην»
(Ρωμ.δ'5) (Μεταρρύθμιση)

Είμαστε Ευαγγελικοί, Πεντηκοστιανοί, Βαπτιστές, Ελεύθεροι, Αποστολικοί, Ανεξάρτητοι και άλλοι, αλλά παρά τις δογματικές διαφορές μας έχουμε πολλά που μας ενώνουν με τέτοιο τρόπο που να μας τοποθετούν σε έναν τελείως διαφορετικό χώρο από αυτό των άλλων δογμάτων με τα οποία έχουμε βαθιές διαφορές στις θρησκευτικές μας πεποιθήσεις. Το ξεφύτρωμα των ιδιαίτερων εκκλησιών μας μπορεί να πηγαίνει πίσω μόνο λίγες δεκαετίες ή και 150 περίπου χρόνια το πολύ, αλλά δεν θα ήταν ιστορικός αναχρονισμός αν λέγαμε ότι σαν οργανωμένες εκκλησιαστικές κοινότητες βρίσκουμε την ιστορική και δογματική πηγή μας στα χρόνια της θρησκευτικής Μεταρρύθμισης στις αρχές του 16^{ου} αιώνα, δηλαδή πριν από 500 περίπου χρόνια. Φυσικά αναγεννημένοι Χριστιανοί, που κρατούσαν μέσα στην κοινωνία αναμμένο τον πυρσό του ευαγγελίου και μεταλαμπάδευαν την αλήθεια του ευαγγελίου από γενεά σε γενεά, υπήρχαν σε κάθε εποχή ακόμα και στα χρόνια του Μεσαίωνα. Η Μεταρρύθμιση όμως και η θρησκευτική αφύπνιση και αναζωπύρωση που γνώρισε ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης, ήταν ένα ορόσημο για την μετέπειτα παρέλαση και εξάπλωση της Βασιλείας του Θεού στον κόσμο. Για να το πούμε πολύ απλά, με εκείνη την πνευματική αφύπνιση τεράστιες μάζες των λαών της Ευρώπης ελευθερώθηκαν από το σκοτάδι του Ρωμαιοκαθολικισμού και βαπτίσθηκαν στις αλήθειες της Αγίας Γραφής. Σε εκείνο το καταπληκτικό θρησκευτικό κίνημα που έπαιξε σημαντικότατο ρόλο στην μετέπειτα πορεία του Χριστιανισμού και συγκλόνισε συθέμελα σχεδόν ολόκληρη την Ευρώπη είναι αφιερωμένος ο μήνας Οκτώβριος. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος το πρώτο τουλάχιστον άρθρο του

περιοδικού μας του μήνα Οκτωβρίου, του μήνα της Μεταρρύθμισης, είναι αφιερωμένο στις μνήμες εκείνης της κοιμιοστορικής θρησκευτικής αναγέννησης – της Μεταρρύθμισης. Αλήθεια τι συνέβη τότε;

Δεν πρέπει να θεωρούμε περιττή την ερώτηση αυτή έχοντας την εντύπωση ότι τα γεγονότα που ξέτυλλε το κουβάρι της Εκκλησιαστικής ιστορίας, είναι τόσο γνωστά σε όλους ώστε δεν χρειάζεται να ξανατυπώσουμε τα ίδια θεολογικά τύμπανα που ακούστηκαν εκείνη την εποχή, ή να εξιστορήσουμε τα γεγονότα που σαν φωτιές έζωσαν το σκοτάδι της θρησκευτικής πλάνης, του σκοταδισμού και της πνευματικής δικτατορίας της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σε πολλές χώρες της Ευρώπης.

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα η Εκκλησία είχε ζυμωθεί με τόσες πολλές ανθρωπίνης προέλευσης θρησκευτικές παραδόσεις που, τόσο δογματικά όσο και λατρευτικά, είχε χάσει την αποστολική της απλότητα και από τα επανειλημμένα κτυπήματα της αυθαίρετης εκκλησιαστικής αλαζονείας το πρόσωπό της και το σώμα της, είχε τόσο κακοποιηθεί και μελανιάσει που είχε γίνει πλέον αγνώριστη. Όσο για τους λαούς της Ευρώπης αυτοί είχαν αφαιρεθεί σε πλήρη άγνοια έστω και των βασικών διδασκαλιών της Αγίας Γραφής. Η Αγία Γραφή κατάντησε να είναι ένα απαγορευμένο βιβλίο ώστε σε πολλές περιπτώσεις όποιος από τους απλούς ανθρώπους συλλαμβάνονταν να το διαβάζει και να μεταδίδει τις διδασκαλίες του σε άλλους ανθρώπους ανακρινόταν, βασανιζόταν ή και θανατωνόταν με φρικαλέο τρόπο. Την θέση λοιπόν του Θεού την είχε καταλάβει το θρησκευτικό και Εκκλησιαστικό κατεστημένο και ο απλός κόσμος σαν πρόβατα αφέθηκαν να ακολουθούν τον κλήρο. Οι άνθρωποι απλά εκτελούσαν ό,τι τους έλεγαν οι ιερείς, ακολουθούσαν υποτακτικά αυτά που βρήκαν από μικρά παιδιά και πατροπαράδοτα στην Εκκλησία τους και βιάζονταν προς την αιωνιότητα με μοναδικό εφοδίο την τήρηση άχρηστων θρησκευτικών τελετών και την υπακοή τους σε αντιβιβλικές, ανθρωπίνες παραδόσεις έχοντας παχυλή άγνοια έστω και των στοιχειωδών αληθειών του ευαγγελίου. Σε βαθύτερη θρησκευτική πλάνη ήταν αδύνατο να πέσει ο λαός. Η ανάγκη της εποχής ήταν η επανεύρεση της χαμένης Βιβλικής αλήθειας. Καθώς σκεπτόμαστε την ώρα αυτή τα χαρακτηριστικά εκείνης της εποχής στις χώρες της Ευρώπης δεν μπορούμε να μη νοιώσουμε μία δικαιολογημένη ανησυχία για το ότι μία τέτοια πνευματική κατάσταση επικρατεί ακόμα στη χώρα μας, την Ελλάδα, που δυστυχώς δεν αγγίχτηκε καθόλου ή ελάχιστα από τις

ευεργετικές αλλαγές της Μεταρρύθμισης που σάρωναν πολλές χώρες της υπόλοιπης Ευρώπης. Εκεί οι δογματικές αποκλίσεις από την Βιβλική αλήθεια στις οποίες είχε αποπλανηθεί η κρατούσα Εκκλησία ήταν και πολλές και επικίνδυνες και που σαν μπαρουτί έτοιμο να εκραγεί είχαν συσσωρευτεί στο εσωτερικό της.

ΕΝΑΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ ΕΒΑΛΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΡΗΞΗ

Το όνομά του ήταν Ματθίανος Λούθηρος. Καλόγερος ήταν αυτός του Αυγουστινιανού τάγματος, Καθολικός φυσικά όπως όλοι οι άλλοι. Ήταν καθηγητής θεολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βιτεμβέργης στη Γερμανία. Έβραζε το αίμα αυτού του ανθρώπου από ζήλο για την αποκατάσταση της αλήθειας. Και πράγματι δεν άργησε να δοθεί η ευκαιρία για να σηκώσει το λάβαρο της Βιβλικής αλήθειας ενάντια στην επαίσχυντη θρησκευτική πλάνη. Ήταν Οκτώβριος του 1517. Πριν μερικούς μήνες ο Πάπας της Ρώμης είχε εκδώσει μία νέα σειρά από συγχωροχάρτια που προοριζόνταν φυσικά προς πώληση προκειμένου να εξευρεθούν τα αναγκαία χρήματα για την αποπεράτωση του μεγαλόπρεπου ναού του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη. Ένας δομικανός μοναχός, ο Γιόχαν Τέτσελ, ανέλαβε το εμπόριο αυτών των «αφέσεων». Αρκετοί όμως από αυτούς που αγόραζαν αυτά τα συγχωροχάρτια τα έφεραν στον Λούθηρο και ζητούσαν την γνώμη του για την αποτελεσματικότητά τους. Βαθιά οδύνη ένοιωθε αυτός για την οικτρή αυτή εξαπάτηση του απλού λαού. Μία τέτοια απροκάλυπτη και βλάσφημη παραποίηση του ευαγγελίου την θεώρησε πρόκληση την οποία δεν μπορούσε να αφήσει απάντητη. Απάντηση λοιπόν με την δική του αυτός πρόκληση. Στις 31 λοιπόν αυτού του μήνα κάρφωσε στην πύλη του Ναού του Κάστρου ένα έγγραφο στο οποίο διατύπωνε τις Ενενήντα Πέντε Θέσεις του. Σε αυτές διατύπωνε θαρραλέα τις απόψεις του για θέματα που είχαν σχέση με τον Βιβλικό τρόπο σωτηρίας του ανθρώπου, το αβάσιμο των «αφέσεων», εξέθετε πολλές πλάνες της Παπικής Εκκλησίας και προκάλυψε σε δημόσια συζήτηση κάθε έναν που τυχόν θα διαφωνούσε. Όταν προέβη στην ενέργεια αυτή ο Λούθηρος δεν είχε ιδέα τι πνευματική φωτιά άναβε, πόση μεγάλη απήχηση θα εύρισκαν οι ιδέες του ανάμεσα στις πλατιές λαϊκές μάζες και πόσο γρήγορα οι Βιβλικές αλήθειες που υποστήριζε θα φτερούγιζαν σε όλα σχεδόν τα μήκη και τα πλάτη στις χώρες της Ευρώπης. Έτσι γεννήθηκε η Διαμαρτυρόμενη, ή για να χρησιμοποιήσουμε έναν πιο δόξιο όρο, η Ευαγγελική Εκκλησία με την ευρεία της έννοια.

Πολλά ήταν τα θέματα που στα κατοπινά θυελλώδη χρόνια διασταύρωσαν τα θεολογικά τους ξίφη οι Διαμαρτυρόμενοι και οι Παπικοί. Αν και όλα είναι σημαντικά και ενδιαφέροντα, εν τούτοις λόγω του περιορισμένου χώρου ενός άρθρου, είμαστε υποχρεωμένοι να διαλέξουμε ίσως μόνο ένα προς αναλυτικότερη εξέταση και παρουσίαση. Και πιο θέμα θα μπορούσε να συναγωνιστεί σε γλυκύτητα το δόγμα της σωτηρίας του αμαρτωλού ανθρώπου; Και για να είμαστε

πιο συγκεκριμένοι εννοούμε το δόγμα που ονομάζουμε **Δικαίωση δια της Πίστεως**.

ΔΙΚΑΙΩΣΗ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Στο πώς σώζεται ο άνθρωπος και δικαιώνεται ενώπιον του Θεού, η θέση των Ευαγγελικών (και με αυτό εννοώ όλες τις επί μέρους ομάδες που ανέφερα στην αρχή του άρθρου) είναι διαφορετική από εκείνη των Ρωμαιοκαθολικών και των Ορθοδόξων. Οι δύο τελευταίοι έχουν θέσεις που σε πολλά ταυτίζονται.¹ Και οι Παπικοί δηλαδή και οι Ορθόδοξη Εκκλησία δέχονται ότι ο άνθρωπος δικαιώνεται ενώπιον του Θεού με έναν συνδυασμό πίστεως και καλών έργων. Μια και είμαστε Έλληνες ας αναφέρουμε από τα γραπτά Ελλήνων θεολόγων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Γράφει ο Αθ. Δελικωσόπουλος, καθηγητής θεολογίας, στο βιβλίο του “Η Πίστη των Ορθοδόξων”, ότι «η ορθή πίστη και τα αγαθά έργα αποτελούν τους δύο απαραίτητους όρους της δικαιώσεως του ανθρώπου». Με την περαιτέρω ανάπτυξη του θέματος τονίζουν οι Ορθόδοξοι αδελφοί ότι τα καλά έργα πρέπει να συνεχιστούν εφ’ όρου ζωής διότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δικαίωσης και συνεπώς χορηγούν σωτηρία. Για την Παπική και την Ορθόδοξη Εκκλησία δηλαδή η δικαίωση δεν είναι μία ολοκληρωμένη πράξη που έλαβε χώρα όταν πιστέψαμε στον Χριστό σε κάποια στιγμή στο παρελθόν της ζωής μας και περιέχεται ολοκληρωτικά σε εκείνη την στιγμή αλλά είναι μία διαδικασία που συνεχίζεται για όλη τη ζωή. Από τον απλό κόσμο αυτή η θεολογία εκφράζεται με φράσεις όπως, «προσπαθώ να κάνω πάντα το καλό», «κάνω ό,τι μπορώ» κλπ. Όπως το βλέπουμε εμείς, στη θεολογία αυτών των Εκκλησιών γίνεται σύγχυση και ανάμειξη της δικαίωσης με τον αγιασμό, δύο πραγμάτων που για εμάς είναι διαφορετικά και διακριτά, αν και το δεύτερο σαφώς προκύπτει από το πρώτο και είναι ο φυσικός καρπός του. Για μία πληρέστερη εικόνα της θεολογίας αυτών των Εκκλησιών πρέπει να προσθέσουμε ότι την λέξη «δικαιώνω» δεν την αντιλαμβάνονται ως μία πράξη του Θεού με την οποία δηλώνει ότι θεωρεί και ανακηρύσσει τον αμαρτωλό ως δίκαιο, όπως το δεχόμαστε εμείς, αλλά ως μία πράξη του Θεού με την οποία ο Θεός καθιστά τον άνθρωπο εσωτερικά δίκαιο. Δηλαδή ότι ο Θεός μεταδίδει την χάρη Του στο εσωτερικό του ανθρώπου με την οποία ο άνθρωπος ικανώνεται να εκτελέσει καλά έργα και έτσι να καταστήσει τον εαυτόν του δίκαιο ενώπιον του Θεού και να κερδίσει και με τα καλά του έργα την σωτηρία του.

Πιθανότατα τον Λούθηρο τον βοήθησε ένας άλλος καθηγητής στο πανεπιστήμιο να καταλάβει την ακριβή Βιβλική σημασία της λέξης «δικαιώνω»· αυτός ήταν ο Μελάγχθων. Αυτός μέσα από την μελέτη της ελληνικής Καινής Διαθήκης πείσθηκε ότι η Καινή Διαθήκη με τη λέξη «δικαιώνω» («δικαίω» στο κείμενο) εννοεί «δηλώνω κάποιον ως δίκαιο», «ανακηρύττω κάποιον δίκαιο», «θεωρώ κάποιον δίκαιο» με την νομική, την δικαστική δηλαδή έννοια του όρου αυτού, και όχι ότι καθιστώ κάποιον εσωτερικά δίκαιο.² Όταν ένας δικαστής εξαγγέλλει την ετυμηγορία «αθώος» για έναν κατηγο-

ρούμενο, ούτως ώστε ο νόμος δεν έχει πια καμία διεκδίκηση επάνω του, αυτό (είτε ο Μεγάλυθων) είναι που εννοείται με την «δικαίωση» στην γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Η δικαίωση συνεπώς είναι μία **νομική** έννοια – η πράξη ενός δικαστή που ανακηρύσσει κάποιον «δίκαιο» στα μάτια του νόμου.

Από την πλευρά τους οι Παπικοί, ενώ συμπεριλάμβαναν την νομική διάπαση του θέματος (την συγχώρηση των αμαρτιών) σαν κομμάτι αυτής της διαδικασίας, εν τούτοις έδιναν πολύ μεγαλύτερη σημασία στην εσωτερική ηθική ανακαίνιση του ανθρώπου. Κατ' αυτούς, αυτή η ηθική ανανέωση έδινε στον συγχωρημένο πιστό την ικανότητα να αποκτήσει «αξιομοθία» - ιδιότητες προσωπικής αγαθότητας και καλών έργων από τα οποία αν συγκέντρωνε αρκετά θα τον καθιστούσαν άξιο να κερδίσει το βραβείο του ουρανού.

Οι Μεταρρυθμιστές διατείνονταν, και πολύ σωστά, ότι η αποδοχή του πιστού στην σωτηρία και αιώνια ζωή δεν ήταν κάποιος μακρινός στόχος που εξαρτώνταν από την συσσώρευση ηθικών και πνευματικών ιδιοτήτων αλλά μία παρουσία πραγματικότητας, εδώ και τώρα. Όσον αφορά δε στις απαιτήσεις του Θεού νόμου, η σωτηρία μας στηρίζεται στον καταλογισμό της απείρωσ τέλει δικαιοσύνης του Χριστού επάνω μας. (Καταλογισμός εδώ σημαίνει ότι λογαριάζω ή πιστώνω κάτι στο λογαριασμό κάποιου άλλου, και χρησιμοποιείται επανειλημμένα σε ένα από τα μεγάλα Βιβλικά κεφάλαια για την δικαίωση, στο Ρωμαίους δ', όπου η λέξη «λογίζομαι» περιγράφει τον καταλογισμό δικαιοσύνης εκ μέρους του Θεού στον Αβραάμ δια της πίστεως.) Εξ αιτίας της ένωσης που υφίσταται μεταξύ των πιστών και του Χριστού, οι αμαρτίες των πιστών καταλογίστηκαν στον Χριστό, ο οποίος πέθανε σηκώνοντας τις αμαρτίες τους, και έτσι εξασφαλίζοντας γι' αυτούς συγχώρηση¹ και ταυτόχρονα η Θείκη δικαιοσύνη του Χριστού καταλογίζεται σε όσους πιστεύουν σ' Αυτόν, το οποίο είναι και η βάση της δικής τους αποδοχής εκ μέρους του ελεήμονος Θεού. Λίγο αργότερα ο Καλβίνος επρόκειτο να δώσει ένα κλασικό ορισμό στο τσαμπί αυτών των σωτηριακών εννοιών γράφοντας, «Θα δικαιοθώ δια της πίστεως, εκείνος, που καθώς εξαιρείται από την δικαιοσύνη των έργων, αποκτά δια της πίστεως την δικαιοσύνη του Χριστού, μέσα στην οποία ντυμένος εμφανίζεται ενώπιον του Θεού, όχι ως ένας αμαρτωλός αλλά ως ένας δίκαιος άνθρωπος. Έτσι απλά εξηγούμε την δικαιοσύνη ότι αποτελεί μία αποδοχή, δια της οποίας ο Θεός μας δέχεται μέσα στην εύνοιά Του, και μας λογαριάζει ως δίκαιους, και λέγουμε ότι τούτο συνίσταται στην άφεση των αμαρτιών και την ανάληψη από μας της δικαιοσύνης του Χριστού». Εδώ βρίσκουμε τα δύο στοιχεία του βασικού δόγματος της δικαίωσης δια της πίστεως – και την συγχώρηση των αμαρτιών (η αρνητική πλευρά), και τον καταλογισμό της δικαιοσύνης του Χριστού επάνω στον αμαρτωλό (η θετική πλευρά). Με την παρουσίαση αυτής της αντίληψης της δικαίωσης, οι Μεταρρυθμιστές διατείνονταν ότι διόρθωναν μία Μεσαιωνική απόκλιση με το

να επιστρέψουν στο αγνό δόγμα της χάριτος όπως το δίδαξε ο Χριστός, οι απόστολοι και οι πρώτοι Πατέρες της Εκκλησίας.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Το θάψιμο και η εξαφάνιση της αγνής Βιβλικής αλήθειας μέσα από τους μακρούς αιώνες του Μεσαίωνα, πρέπει να μας διεγείρει σε μία πιο ενεργό συμμετοχή μας στην υποστηρίξη και προβολή αυτής της αλήθειας με όποιο τρόπο μπορεί ο καθένας μας. Φυσικά ακόμα πιο πολλά μπορούμε να πετύχουμε μαζί, με την αλληλοϋποστηρίξη μας και την αμοιβαία ενθάρρυνση και βοήθεια που μπορούμε να προσφέρουμε ο ένας στον άλλον. Ας σκεφτούμε ότι η αλήθεια δύσκολα ανακαλύπτεται αλλά εύκολα χάνεται. Η αγνή Βιβλική θρησκεία είναι σαν ένα ευαίσθητο λουλούδι που χρειάζεται πολύ τρυφερότητα και προσεκτική περιποίηση διαφορετικά καταστρέφεται και χάνεται. Οι ανθρώπινες Εκκλησιαστικές παραδόσεις δυστυχώς κατάφεραν να κάνουν αυτήν ακριβώς την ζημιά. Η κατακράτηση της Αγίας Γραφής σε μία τεράστια απόσταση από τον λαό, ούτως ώστε να μη φτάσει ποτέ σ' αυτόν το φως της, είχε ολέθρια αποτελέσματα στην πνευματική ζωή των ανθρώπων. Δεν θα ήθελα να βρίσκομαι στην θέση εκείνων που είναι υπεύθυνοι για μία τέτοια κατάσταση. Όταν πλησιάζουμε εμείς τους ανθρώπους με τον λόγο του Θεού πολλοί μας αποκαλούν αιρετικούς (αφού αυτό διδάχτηκαν από τους θρησκευτικούς ταγούς τους), και δεν είναι διαθεθειμένοι να μας ακούσουν. Ας διδάξουν λοιπόν τους συμπατριώτες μας οι ποιμενάρχες τους. Αυτό θα ήταν χαρά για μας εφ' όσον τους φέρουν σε επαφή με τον ανόθευτο από ανθρώπινες ή άλλες παραδόσεις λόγο του Θεού – την Αγία Γραφή. Γιατί όμως δεν το κάνουν; Τι φοβούνται; Ασφαλώς δεν είμαστε και εμείς οι Διαμαρτυρόμενοι άμοιροι ευθυνών για την κατάσταση του λαού μας και την φοβερή άγνοια της Αγίας Γραφής που επικρατεί στην χώρα μας. Ας συνεχίσουμε να διαδίδουμε την Γραφή² ας συνεχίσουμε να μοιράζουμε αντίτυπα του Θείου λόγου³ ας συνεχίσουμε να προσκαλούμε ανθρώπους στις εκκλησίες μας προκειμένου να ακούσουν όχι ανθρώπινες φιλοσοφίες, γνώμες και αδέσποτες παραδόσεις αλλά ανόθευτο τον Θείο λόγο που οδηγεί τον αμαρτωλό άνθρωπο στην γνώση της αλήθειας και του σωτήρα Χριστού. ❀

Ο κ. Α. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Υποσημειώσεις

¹ Αυτό δεν σημαίνει ότι οι θέσεις των Παπικών και των Ορθοδόξων είναι ταυτόσημες. Υπάρχουν και μεταξύ τους διαφορές σχετικά με το δόγμα της δικαίωσης αλλά ουσιαστική διαφορά δεν υπάρχει.

² Για το πώς αυτά αποδεικνύονται μέσα από την Γραφή ελπίζουμε να το αναπτύξουμε σε κάποιο άρθρο μελλοντικά με παρουσίαση και ανάλυση των σχετικών παραπομπών.

Πώς να μελετάς την Παλαιά Διαθήκη /5

του αιδ. Γ. Αδάμ

Στο σημερινό άρθρο θα μελετήσουμε την τέταρτη αρχή που είναι άκρως απαραίτητο να έχει κάποιος υπόψη του καθώς μελετάει.

Η τέταρτη αρχή είναι πως πρέπει να λαμβάνω υπόψη μου το ιστορικό και πολιτισμικό υπόβαθρο της εποχής. Η Βίβλος δεν είναι ένα βιβλίο που έπεσε από τον ουρανό, δηλαδή δε γράφτηκε στο «κενό». Γράφτηκε σε διάφορες εποχές, σε μια ορισμένη γλώσσα με την εξέλιξη αυτής της γλώσσας και με ταυτόχρονη εξέλιξη των συνηθειών, των εθίμων, σε κάθε εποχή.

Αν γνωρίζω έστω και λίγα πράγματα για την περίοδο την οποία μελετώ, για τον κόσμο εκείνη την εποχή που γράφτηκε ένα βιβλίο, ή που λαβαίνει χώρα μια ιστορία, τότε πραγματικά θα βγω με πολύ μεγαλύτερες ευλογίες από τη μελέτη μου.

Ας έχουμε υπόψη μας, πως για να το κάνει αυτό κάποιος, σημαίνει πως έχει μέσα του πείνα και δίψα για το Λόγο του Θεού και θέλει να Τον μελετά σε βάθος, γιατί μαθαίνει και ανοίγει και άλλα βιβλία, όχι γιατί αντικαθιστά ή υποκαθιστά το Λόγο του Θεού, αλλά γιατί (ειδικά αν είναι γραμμένα από πιστούς ανθρώπους) με βοηθούν να καταλάβω τον κόσμο της Αγίας Γραφής.

Θα δώσουμε ένα-δύο παραδείγματα για να καταλάβουμε την αξία αυτής της αρχής. Υπάρχει, για παράδειγμα η απορία αν επιτρέποταν η πολυγαμία στην Παλαιά Διαθήκη. Διαβάζοντας, παρατηρούμε πως υπήρχαν πολυγαμικές οικογένειες. Διαβάζουμε μάλιστα για τον Δαβίδ τα εξής: *Εγεννήθησαν δε εις τον Δαβίδ υιοί εν Χεβρών και ο μιν πρωτότοκος αυτού ήτο Αμνών, εκ της*

Αχινοάμ της Ιεζραηλίτιδος· ο δε δεύτερος αυτού, Χιλεάβ, εκ της Αβιγαίας, γυναικός του Νάβαλ του Καρμηλίτου· ο δε τρίτος, Αβεσσαλώμ, υιός της Μααχά, θυγατρός του Θαλμαϊ, βασιλέως της Γεσσού· ο δε τέταρτος, Αδωνίας, υιός της Αγγείθ· και ο πέμπτος, Σεφατίας, υιός της Αβιτάλ· και ο έκτος, Ιθραάμ, εκ της Αιγλά, της γυναικός του Δαβίδ. Ούτοι εγεννήθησαν εις τον Δαβίδ εν Χεβρών (Β' Σαμουήλ 3:2-5).

Γιατί επέτρεπε ο Θεός στον Δαβίδ να έχει πολλές γυναίκες; Επιπλέον δεν λέει πουθενά πως ο Δαβίδ έκανε κάτι κακό. Αντίθετα μάλιστα γράφει στο προηγούμενο εδάφιο *“Διήκεσε δε πολύ ο πόλεμος μεταξύ του οίκου του Σαούλ και του οίκου του Δαβίδ. Και ο μιν Δαβίδ προέβαινε κραταιούμενος· ο δε οίκος του Σαούλ προέβαινε εξασθενούμενος”* (Β' Σαμουήλ 3:1). Καθώς λοιπόν, η οικογένεια του Δαβίδ δυνάμωνε, μας λέει *«εγεννήθησαν δε εις τον Δαβίδ υιοί εν Χεβρών»*.

Τι συμβαίνει εδώ; Πώς η αρχή που σήμερα μελετούμε, και οι προηγούμενες, μας δίνουν φως στη μελέτη μας; Ένα πράγμα που πρέπει να έχουμε υπόψη μας είναι πως **στα Ιστορικά Βιβλία** (Ιησούς του Ναυή – Β' Χρονικών) ή και σε άλλα σημεία που υπάρχουν ιστορίες, δε μας δίνεται το ηθικό συμπέρασμα της κάθε ιστορίας. Δηλαδή, ο συγγραφέας μας διηγείται κάποια ιστορία και μας αφήνει να βγάλουμε μόνοι μας το συμπέρασμα για το αν αυτό που συνέβη ήταν καλό ή κακό. Δεν μας το λέει άμεσα όμως.

Επίσης ας θυμόμαστε πως **ότι περιγράφεται στο Λόγο του Θεού δεν είναι προς μίμηση**. Δεν είναι απαραίτητο κάθε ιστορία να είναι και ένα παράδειγμα συμπεριφοράς που εμείς πρέπει να μιμηθούμε. Ένα παράδειγμα για αυτό το δεύτερο είναι η περίπτωση του Γεδεών ο οποίος ζήτησε «σημείο» από το Θεό και μάλιστα δύο φορές. Άραγε επειδή ο Γεδεών το έκανε, πρέπει να το κάνουμε και εμείς; Ο Λόγος του Θεού το περιγράφει ως παράδειγμα προς μίμηση ή όχι; Ας το σκεφτούμε. Ήταν σημάδι πίστης ή αδυναμίας εκ μέρους του καθώς ο Θεός συγκατάνευσε για να τον βοηθήσει να μείνει πιστός;

Επιστρέφουμε τώρα στην προηγούμενη παρατήρηση. Όταν διαβάζουμε τις ιστορίες δε μας δίνονται τα ηθικά διδάγματα. Πρέπει να τα συμπεράνουμε μόνοι μας. Η ερώτηση είναι «πώς»; Πώς να καταλάβω αν οι γυναίκες του Δαβίδ ήταν ευλογία από τον Θεό ή απιστία εκ μέρους του;

Το συγκεκριμένο μπορώ να το καταλάβω με βάση το Λόγο του Θεού. Συγκεκριμένα με βάση το Νόμο του Μωυσή. Όλες οι ιστορίες στα Ιστορικά βιβλία από τον Ιησού του Ναυή ως το Β' Βασιλέων διηγούνται γιατί ο λαός Ισραήλ απέτυχε να μείνει στη Γη της Επαγγελίας. Ξεκινούν με την κατάκτηση της γης και τελειώνουν με την εξορία. Διηγούνται γιατί ο Θεός τελικά φέρθηκε στο λαό Του, όπως ακριβώς και στα έθνη που ζούσαν εκεί

πριν από αυτούς.

Γι' αυτό και πρέπει να έχουμε πάντα αυτό στο νου μας όταν διαβάζουμε τις ιστορίες αυτές, γιατί αυτός είναι ο γενικός σκοπός αυτών των βιβλίων. Μάλιστα στην Εβραϊκή Βίβλο ονομάζονται «πρώτοι προφήτες». Αυτό συνέβαινε επειδή θεωρούνταν προφητεία εκπληρωμένη. Που ήταν η προφητεία; Ήταν στο Νόμο του Θεού, στο Δευτερονόμιο συγκεκριμένα, καθώς ο Μωυσής τους είχε πει ότι τελικά δε θα υπακούσουν γιατί είναι λαός σκληροτράχηλος και ο Θεός θα τους τιμωρούσε.

Όταν λοιπόν διαβάζουμε τα Ιστορικά Βιβλία, τα μελετούμε με το φως του Δευτερονομίου. Στο Δευτερονόμιο δίνονται οι νόμοι και οι κανόνες για το λαό Ισραήλ. Μέσα σε αυτούς τους κανόνες υπήρχαν και οι κανόνες για το βασιλιά. Γράφει λοιπόν εκεί για το τι είδους βασιλιάς θα έπρεπε να είναι ο βασιλιάς των Ισραηλιτών. Θα έπρεπε να είναι ένας «διαφορετικός» βασιλιάς. Όχι σαν όλα τα άλλα έθνη, όπως οι ίδιοι ζήτησαν όταν τελικά ο Θεός τους έδωσε το Σαούλ. Αλλά ένας βασιλιάς που θα εμπιστεύεται πάνω από όλα το Θεό.

Σε τι θα ήταν διαφορετικός, «αλλιώτικος» ο βασιλιάς του Ισραήλ από τους γύρω βασιλιάδες; Θα ήταν αλλιώτικος στο ότι δε θα μάζευε συγκεκριμένα πράγματα που μάζευαν οι γύρω του. Ας διαβάσουμε: (Δευτερονόμιο 17:14-20) Αφού εισέλθης εις την γην, την οποίαν δίδει εις σε Κύριος ο Θεός σου, και κληρονομήσης αυτήν και κατοικήσης εν αυτή και είπης, *Θέλω καταστήσει βασιλέα επ' εμέ, καθώς πάντα τα έθνη τα περίξι μου, θέλεις βέβαια καταστήσει βασιλέα επί σε, όντινα εκλέξη Κύριος ο Θεός σου· εκ των αδελφών σου θέλεις καταστήσει βασιλέα επί σέ· δεν δύνασαι να καταστήσης άνθρωπον ξένον επί σε, όστις δεν είναι αδελφός σου.*

Προσέξτε τώρα τι δεν πρέπει να κάνει ο βασιλιάς: *Πλην δεν θέλει πληθύνει ίππους εις εαυτόν, ουδέ θέλει επαναφέρει τον λαόν εις την Αίγυπτον, διά να αυξήση ίππους· διότι ο Κύριος είπε προς εσάς, Δεν θέλετε επιστρέψει πλέον δι' εκείνης της οδού. Ουδέ θέλει πληθύνει εις εαυτόν γυναίκας, διά να μη αποπλανηθή η καρδιά αυτού· ουδέ θέλει πληθύνει σφόδρα εις εαυτόν αργύριον και χρυσίον.*

Τρία πράγματα, λοιπόν, ο βασιλιάς δεν πρέπει να πολλαπλασιάσει. Αλογα, το πρώτο. Γιατί όχι αλογα; Γιατί τα αλογα συμβολίζουν τη στρατιωτική δύναμη. Ο βασιλιάς του λαού του Θεού δεν πρέπει να περηφανευτεί για το στρατό του και να νομίζει πως αυτός είναι που τελικά εξουσιάζει το λαό. Θυμάστε όταν θέλησε να κάνει απογραφή του λαού ο Δαβίδ, ο στρατηγός του ο Ιωάβ τον απέτρεψε, αλλά εκείνος επέμεινε και τελικά τιμωρήθηκε. Γιατί τον απέτρεπε ο Ιωάβ, γιατί τον τιμώρησε το Δαβίδ ο Θεός; Γιατί υπήρχε περηφάνεια στην καρδιά του.

Το τρίτο που δεν έπρεπε να μαζεύει ήταν χρήματα. Ο λόγος ήταν ακριβώς ο ίδιος. Πρέπει ο βασιλιάς να μάθει να εμπιστεύεται το Θεό και να ελπίζει στο Θεό όχι

στην ανθρώπινη δύναμη.

Το δεύτερο, όπως παρατηρούμε, ήταν οι γυναίκες, για να μην αποπλανηθεί η καρδιά του. Η αποπλάνηση αυτή έγινε πασιφανής στην περίπτωση του Σολομώντα ο οποίος τελικά λάτρευσε τα είδωλα. Αυτό είναι ένα είδος αποπλάνησης. Η ειδωλολατρεία όμως μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Κάθε απιστία στο Θεό και εμπιστοσύνη στον άνθρωπο είναι μιας μορφής ειδωλολατρεία. Ο Δαβίδ λοιπόν παντρεύτηκε πολλές γυναίκες. Και σύμφωνα με το Δευτερονόμιο, αυτό ήταν λάθος και αμαρτία. Γιατί το έκανε όμως;

Καθένας από αυτούς τους γάμους, ήταν γάμος όχι μόνο για οικογενειακούς λόγους, αλλά και για πολιτικές συμμαχίες. Δύο από τις γυναίκες, η Αχινοάμ (από την Ιεζραέλ) και η Αβιγαία (από την Κάρμηλο), είχαν καταγωγή από το νότιο Ιούδα. Ως εκ τούτου θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό ρόλο στο να σιγουρέψουν την υποστήριξη και αυτών των περιοχών.

Ο τρίτος γάμος, ήταν με τη Μααχά, τη μητέρα του Αβεσσαλώμ, κόρη του Θαλαΐ, βασιλιά της Γεσσούρ. Δηλαδή, ο Δαβίδ ήταν σύμμαχος με αυτόν τον άνθρωπο. Το μέρος αυτό ήταν βόρεια του βασιλείου του Ισ-βουθέ. Ο Ισ-βουθέ ήταν γιος του Σαούλ και είχε βασιλέψει δύο χρόνια στον Ισραήλ. Ο Ιούδας όμως, στο νότιο μέρος, ακολούθησε το Δαβίδ. Άρα ο Ισ-βουθέ είχε επιπλέον απειλές. Για τις άλλες τρεις γυναίκες, δεν έχουμε πληροφορίες. Αναφέρονται μόνο στο Α΄ Χρονικών 3:2-3, όπου αναφέρονται πάλι τα παιδιά του Δαβίδ. Δηλαδή η μόνη τους παρουσία είναι πως γέννησαν τα παιδιά του Δαβίδ.

Επίσης η γενεαλογία αυτή χρησιμεύει για να δούμε ποιος θα ήταν ο κληρονόμος του θρόνου. Όπως ξέρουμε όμως, κανένας από αυτούς δεν ήταν τελικά ο διάδοχος. Το τέλος του Αμνών είναι γνωστό, όπως και η ζωή του Αδωνία και το τέλος του Αβεσσαλώμ. Όσο για τον Χιλεάβ, δεν ξέρουμε τι έγινε με αυτόν. Δεν χρειάζεται τώρα να ασχοληθούμε επισταμένα μαζί του.

Ένας άλλος λόγος για αυτούς τους πολλούς γάμους ήταν η δημιουργία και η εγγύηση της «δυναστείας». Δηλαδή πάντα έπρεπε να είναι σίγουροι πως θα υπάρχει διάδοχος για το θρόνο, ώστε αν γίνει κάποια επανάσταση, να σωθεί κάποιο από τα αγόρια και να συνεχιστεί η οικογενειακή παράδοση.

Η πρακτική της πολυγαμίας εφαρμοζόταν κυρίως στους ηγέτες φυλών και στους βασιλιάδες. Η μόνη ξεκάθαρη περίπτωση μη μονογαμικής σχέσης που αναφέρεται για μη βασιλικό πρόσωπο είναι του Ελκανά στο Α΄ Σαμουήλ 1.

Ακόμη και σε αυτή την περίπτωση όμως, υπήρχε λόγος για αυτή τη διγαμία: Η αδύναμία της Άννας να κάνει παιδιά. Να σημειώσουμε εδώ πως η πλειοψηφία των νομικών εγγράφων από την Μεσοποταμία που δίνουν φως στην πρακτική της πολυγαμίας, δίνουν άδεια για κάτι τέ-

τοιο μόνο στην περίπτωση που η μία σύζυγος δεν μπορεί να κάνει παιδιά (Νόμοι του Χαμμουραμί, 145; Νόμοι του Ένονουα, 59). Υπάρχει και μια αναφορά στην πολυγαμία, όπου δίνεται άδεια στην περίπτωση που η σύζυγος είναι βαριά άρρωστη (Νόμοι του Χαμμουραμί, 148).

Αυτό σημαίνει πως ακόμη και στους ειδωλολάτρες δεν υπήρχε πολυγαμία, πέραν των επιτρεπτών λόγων (ατεκνία, αρρώστια). Επισημώς όμως, αν δεν υπήρχαν αυτοί οι λόγοι, η πολυγαμία αποδοκιμαζόταν. Η πλειοψηφία των εγγράφων που υπάρχουν μας δείχνουν πως η μονογαμία ήταν η ιδανική μορφή γάμου.

Και αλλού αν κοιτάξουμε στην Παλαιά Διαθήκη Πουθενά δεν ενθαρρύνει η Παλαιά Διαθήκη την πολυγαμία. Αυτό που κάνει η Π.Δ. είναι να δίνει νόμους που εγγυόταν το δίκαιο σε τέτοιες περιπτώσεις. Είναι νόμοι που προστατεύουν για να μην υπάρξουν παραπέρα αδικίες.

Όταν ο Θεός υπόσχεται στο λαό Του πολλά παιδιά, αυτό δεν είναι αποτέλεσμα της πολυγαμίας, αλλά της ευλογίας του με πολλά παιδιά αν μείνουν υπάκουοι στη Διαθήκη του Θεού. Για παράδειγμα:

Έξοδος 23:26, και δεν θέλει είσθαι άγονος και στείρα επί της γης σου· τον αριθμόν των ημερών σου θέλω κάμει πλήρη.

Δευτερονόμιο 7:14: *Θέλεις είσθαι ευλογημένος υπέρ πάντα τα έθνη· άγονος ή στείρα δεν θέλει είσθαι εις σε ή εις τα κτήνη σου.*

Δευτερονόμιο 28:4: *Ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας σου και ο καρπός της γης σου και ο καρπός των κτηνών σου, αι αγέλαι των βοών σου και τα ποίμνια των προβάτων σου.*

Εκτός, βέβαια, από την καθαρή διδασκαλία για τους βασιλιάδες στο Δευτερονόμιο, έχουμε και το κακό παράδειγμα στο Α΄ Βασ. 11:1-10 του Σολομώντα.

Δυστυχώς και στου Δαβίδ το σπίτι δεν ήταν τα πράγματα καλύτερα. Ο ένας γιος ο Αμνών αγάπησε την ετεροθαλή αδελφή του, τη Θάμαρ, την οποία, επειδή δεν ήθελε να κοιμηθεί μαζί του, τη βίασε και μετά την παράτησε. Στη συνέχεια, επειδή δεν ήθελε ο Δαβίδ να τον τιμωρήσει, αφού πέρασε αρκετός χρόνος, έβαλε ο Αβεσσαλώμ και τον σκότωσαν. Ο Αβεσσαλώμ στην πορεία αυτοεξορίστηκε και τη συνέχεια την ξέρουμε. Κανένα καλό δεν ήρθε στο σπίτι του Δαβίδ από αυτή την κατάσταση.

Οι πολλές γυναίκες, λοιπόν, του Δαβίδ ήταν απιστία στο Θεό. Αυτό, όμως, ήταν το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούσε ο Δαβίδ. Αυτές ήταν οι συνθήκες και ο τρόπος σκέψης των ανθρώπων. Και για αυτούς τους λόγους και ο Δαβίδ ενέδωσε. Ήταν καθαρά θέμα έλλειψης εμπιστοσύνης στο Θεό. Αν συνεχίσουμε να διαβάσουμε τι ζητούσε ο Θεός από το βασιλιά για το λαό Του, καταλαβαίνουμε πόσο αλλιώτικος θα έπρεπε να ήταν αυτός ο βασιλιάς: όχι άλογα, όχι γυναίκες, όχι χρήματα. Τι θα είχε αυτός ο βασιλιάς όμως, αν δεν είχε αυτά; Το γρά-

φει στο Δευτερονόμιο 17:18-20, *Και όταν καθήση επί του θρόνου της βασιλείας αυτού, θέλει γράψει δι' εαυτόν αντίγραφον του νόμου τούτου εις βιβλίον, εξ εκείνου το οποίον είναι ενώπιον των ιερέων των Λευιτών· Θα έπρεπε να έχει μαζί του ένα αντίγραφο του νόμου, το οποίο θα το έχει αντιγράψει μονος του παρακαλώ! Και αυτό το βιβλίο τι θα το κάνει; και τούτο θέλει είσθαι πλησίον αυτού, και θέλει αναγινώσκει εν αυτό πάσας τας ημέρας της ζωής αυτού·*

Ο βασιλιάς λοιπόν θα έχει το νόμο του Θεού μαζί του και θα τον διαβάζει όλες τις μέρες της ζωής του.

Γιατί θα το κάνει αυτό; **διά να μάθη να φοβήται Κύριον τον Θεόν αυτού, να φυλάττη πάντας τους λόγους του νόμου τούτου και τα διατάγματα ταύτα, ώστε να εκτελή αυτά.** Όταν φοβάται ο άνθρωπος το Θεό τότε προστατεύεται από την υπερηφάνεια, και είναι σωστός υπηρέτης και ηγέτης στο λαό του Θεού: διά να μη υψωθεί η καρδιά αυτού υπεράνω των αδελφών αυτού, και διά να μη εκκλίνη από των εντολών δεξιά ή αριστερά· όπως μακροήμερευση εν τη βασιλεία αυτού, αυτός και τα τέκνα αυτού, εν τω μέσω του Ισραήλ.

Ο υπηρέτης του Θεού λοιπόν, και αυτό είναι και η εφαρμογή του μαθήματος για μας, δε μπορεί να ακολουθεί τις μεθόδους του κόσμου. Δεν πρέπει να εμπιστεύεται τη σοφία του κόσμου, όπου η σοφία αυτή πηγαίνει αντίθετα με τη σοφία του Θεού. Δεν κάνω ό,τι κάνει ο κόσμος. Οι πράξεις μου, τα κίνητρα για τις πράξεις και τη συμπεριφορά μου πηγάζουν από την εμπιστοσύνη μου στο να ζήσω όπως ο Θεός θέλει γιατί έτσι είναι καλύτερα.

Έτσι βγαίνουν τα μαθήματα για μας. Θα μπορούσαμε αυτά που ακούσαμε τώρα, να τα έχουμε ακούσει σε κάποιο κήρυγμα. Απλά αυτό που κάναμε, είναι ότι είδαμε ουσιαστικά τον τρόπο με τον οποίο βγήκε το μάθημα. Και το μάθημα βγήκε μέσα από δύο κλειδιά. Πήραμε υπόψη μας, το πλαίσιο όλο της Παλαιάς Διαθήκης. Μελετήσαμε και από το νόμο του Μωσλή. Λάβαμε υπόψη μας, το λογοτεχνικό είδος που λέγεται ιστορία. Και οι ιστορίες στην Αγία Γραφή δεν δίνουν το μάθημα πάντα. Τρίτον, υπολογίσαμε το ιστορικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, το περιβάλλον μέσα στο οποίο έλαβε χώρα ο σχηματισμός της οικογένειας του Δαβίδ. Όλα αυτά δίνουν «φως» στην κατανόηση του Λόγου και κυρίως, εδώ είναι το θετικό, αυτές οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες για όλους μας. Αν διψάς για το Λόγο του Θεού μπορείς να μάθεις.

Ποιο ήταν το μάθημα για μας; Ο υπηρέτης του Θεού δε μπορεί να ακολουθεί τις μεθόδους και τη σοφία του κόσμου, όπου η σοφία αυτή πηγαίνει αντίθετα με τη σοφία του Θεού. Οι πράξεις μου και τα κίνητρα πηγάζουν από την εμπιστοσύνη μου στο να ζήσω όπως ο Θεός θέλει. ❀

Ο αιδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών

Α΄ Προς Κορινθίους Επιστολή

του αιδ. Δ. Μπούκη

Η επιστολή του απόστολου Παύλου στην εκκλησία της Κορίνθου είναι πάντοτε επίκαιρη για την προσωπική, οικογενειακή και εκκλησιαστική ζωή των μελών της Εκκλησίας του Χριστού. Είναι μάλιστα περισσότερο επίκαιρη στους σημερινούς μεταμοντέρνους παράδοξους καιρούς μας όπου συμμετέχουν αποδομικές θεωρήσεις, νεοσυντηρητικές ιδέες και φιλελεύθερες συμπεριφορές.

Όπως οι αρχαίοι Κορίνθιοι έτσι και η εκκλησία του Χριστού σήμερα αντιμετωπίζει προβλήματα ενότητας. Τότε υπήρχε το πρόβλημα γιατί οι καλεσμένοι του Χριστού στην εκκλησία Του ήταν πλούσιοι ελεύθεροι Ρωμαίοι πολίτες συχνά με ανώτερο μορφωτικό επίπεδο, αλλά και 'αμόρφωτοι' δούλοι. Σήμερα είναι, 'απλά,' σημαντικά και λιγότερα σημαντικά μέλη, ότι και αν σημαίνει αυτό στην εποχή μας.

Όπως τότε έτσι και τώρα, η εκκλησία αντιμετωπίζει πρόβλημα υπερηφάνειας και αρχομανίας, σεξουαλικής ανηθικότητας, ομοφυλοφιλίας, αγαμίας και διαζυγίων, ελευθερίας και ασυδοσίας, ερωτήματα για τη συμμετοχή των γυναικών στην Κυριακή Δημόσια λατρεία, ερωτήματα για τη συμμετοχή στο Δείπνο του Κυρίου, αλλά και στα τραπέζια των 'κοσμικών θεών'.

Όπως τότε έτσι και τώρα, τα μέλη της εκκλησίας αλληλοκατηγορούνταν μέχρι και τα κοσμικά δικαστήρια, 'ποδοσφαιροποιούσαν' την εκκλησιαστική ζωή, νοιάζονταν και υπερασπιζονταν μάλλον το δικαίωμα τους, ενώ πολύ λιγότερο υπερασπιζονταν την οικοδομή της αδελφότητας.

Σε μια τέτοια εκκλησία, στην νέα πόλη της Αρχαίας Κορίνθου, αποικία τώρα των Ρωμαίων, μετά την επανίδρυσή της από τον Ιούλιο Καίσαρα το 44 π.Χ., ο Παύλος απευθύνει την επιστολή του από την Έφεσο κάπου μεταξύ του 53-54 μ.Χ. και προκαλεί εμάς σήμερα

να αναλογιστούμε πως «η γνώση φουσκώνει, η αγάπη όμως οικοδομεί»

Το Περιεχόμενο της Επιστολής

Ο Παύλος στον πρόλογο της επιστολής του ξεκινά με προσευχή ευχαριστίας στον Θεό για τα χαρίσματα με τα οποία έχει χαριτώσει τους Κορίνθιους Χριστιανούς αδελφούς και αδελφές του. Ακολουθεί, σύμφωνα με την προσφιλή τακτική του, το θέμα που πραγματεύεται και αποτελεί την καρδιά των σκέψεων του σε κάθε επιστολή του. Ειδικότερα, στην περίπτωση των Κορινθίων, αναφέρεται στη γνώση και τα χαρίσματα του Πνεύματος, των οποίων η μη σωστή/ σοφή χρήση είναι μέρος του προβλήματος ενότητας που έχει η εκκλησία της Κορίνθου. (1:1-3).

Το πρώτο πρόβλημα στο οποίο απαντά ο Παύλος σχετίζεται με την αναφορά των ανθρώπων της Χλόης για τις έριδες και διαιρέσεις που έχουν ξεσπάσει μεταξύ διάφορων ομάδων της εκκλησίας, οι οποίες ερίζουν για την «ιδιαιτέρη σχέση» που έχουν με σημαίνουσες μορφές της Εκκλησίας (1:4-4:21).

Η απόκριση του Παύλου περιιστορείται γύρω από το γεγονός ότι «έκαναν» αιτία το Χριστό «να τους διαιρεί» μάλλον παρά να τους ενώνει ως εκκλησία με την προσφορά υπηρεσίας του (1:10-17).¹

Αυτή η παραδοξότητα για τον Παύλο είναι απόδειξη ότι οι Κορίνθιοι Χριστιανοί δεν κατανόησαν ποτέ την ουσία του Ευαγγελίου. Προσκολλημένοι στις αξίες του Ελληνο-Ρωμαϊκού πολιτισμού για το τι σημαίνει επιτυχία και ευτυχία, 'αστόχησαν' στην πίστη. Έφτασαν μάλιστα στο σημείο να αμφισβητούν τη σοφία και αποστολικότητα του Παύλου, καθώς θαύμαζαν μάλλον τη ρητορική ικανότητα άλλων 'δασκάλων τους' παρά την ουσία των λόγων τους(1:18-30).²

Ο Παύλος, υπερασπιζόμενος την ουσία του Ευαγγελίου, δηλώνει περήφανος γιατί το επίκεντρο του κηρύγματός του δεν ήταν ποτέ η ανθρώπινη γνώση και σοφία του, ούτε η ρητορική του ικανότητα, αλλά απλά ο Σταυρός του Χριστού, που μόνον αυτός μπορεί να παρουσιάσει το μέγεθος της δύναμης του Πνεύματος του Θεού (2:1-5).

Η καρδιά της διδασκαλίας του Παύλου συνοψίζεται στο ότι αυτό που φαντάζει ανοησία, αδυναμία στα μάτια του κόσμου, ο Σταυρός Του, στην πραγματικότητα είναι σοφία και δύναμη Χριστού. Για τον λόγο αυτό οι Κορίνθιοι θα πρέπει να πάψουν να φουσκώνουν από υπερηφάνεια και να υπερεκτιμούν τη σημαντικότητάς τους, την καταγωγή, τον πλούτο και τις γνώσεις τους, και να κατανοήσουν τη Χριστιανική πίστη (2:6-16).

Αναγκάζεται μάλιστα ο Παύλος να «υπερασπι-

στεί» την αποστολικότητά του για να εξηγήσει το πραγματικό μέγεθος, ευθύνη και ουσία του παραδείγματος των αποστόλων, διακόνων και δασκάλων της Εκκλησίας ως «υπηρετών του Χριστού και οικονόμων των μυστηρίων του Θεού». Ένα παράδειγμα που πρέπει να παρακολουθεί κάθε μέλος της Εκκλησίας του Χριστού (3:1-4:13).

Τέλος, ο Παύλος σημειώνει ότι θα τους επισκεφτεί σύντομα, και τους προειδοποιεί ότι η στάση τους, στη συνέχεια, θα καθορίσει αν στην επόμενη συνάντησή τους θα τους επισκεφτεί ως φίλος ή θα τους μαλώσει όπως ο πατέρας τα παιδιά του (4:14-21)

Στο δεύτερο κομμάτι της επιστολής (5:1-6:20), ο Παύλος απαντά σε όσα του ανέφεραν οι άνθρωποι της Χλόης και αφορούν απαράδεκτες συμπεριφορές που οφείλονται σε λάθος κατανόηση του χαρακτήρα της «Χριστιανικής Ελευθερίας» (5:1-6:20). Τρία είναι τα ερωτήματα στα οποία απαντά ο Παύλος. Πρώτον, ένας νεαρός έχει ερωτικές σχέσεις με την μηριά του (5:1-13). Δεύτερον, Χριστιανοί δικάζουν χριστιανούς στα πολιτικά δικαστήρια (6:1-12). Τρίτον, τη σχέση της Χριστιανικής ελευθερίας και της ασυδοσίας-ανηθικότητας στη ζωή των Κορινθίων Χριστιανών (6:13-20).

Στην πρώτη περίπτωση ο Παύλος απαντά ότι η Χριστιανική ελευθερία επιβάλλει να αποβάλλουν οι πιστοί κάθε δεσμό με κοσμοθεωρίες και πρακτικές του παρελθόντος τους. Η παρούσα κατάσταση τους χαρακτηρίζεται από τη στάση υπερηφάνειας κάποιων ανθρώπων της εκκλησίας για την πράξη αυτή (σεξουαλική σχέση παιδιού με την μηριά του), με το σκεπτικό ότι ακόμη και όσα απαγορεύονται στους 'κοσμικούς' είναι ελεύθερα και επιτρεπτά στους χριστιανούς.³ Η άμεση αντίδραση του Παύλου είναι πως η εκκλησία ως σύνολο επιβάλλεται να ακολουθήσει την προηγούμενη συμβουλή του και να απομονώσουν το συγκεκριμένο άτομο (5:3-9).

Στη συνέχεια, ο Παύλος στηλιτεύει την τάση των Χριστιανών να αλληλο-μηνύονται στα Ρωμαϊκά δικαστήρια. Τέτοιες συμπεριφορές λειτουργούν εντελώς απαξιωτικά για την κοινότητα που ευαγγελίζεται η εκκλησία του Θεού (Ιωαν.17:23). Για άλλη μια φορά οι Χριστιανοί της Κορίνθου απαξιώνουν το Ευαγγελικό μήνυμα επειδή, «...αδικείτε και ζημιώνετε αλλήλους, και μάλιστα αδελφούς» (6:1-20).

Για όλους εκείνους που δηλώνουν χριστιανοί, αλλά με πράξεις κοινωνικής ή σεξουαλικής διαστροφής αμαυρώνουν το ευαγγέλιο, ο Παύλος είναι απόλυτος: δε θα κληρονομήσουν την βασιλεία των ουρανών.⁴ Για αυτό και σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφεύγεται και η σεξουαλική ανηθικότητα (6:15) και η ομοφυλοφιλία (6:9). Η παρουσία του Αγ. Πνεύματος στη ζωή των

Χριστιανών σημαίνει ότι όλο το είναι τους, άρα και το σώμα τους, ανήκει - είναι ναός του Αγ. Πνεύματος αγορασμένο από τον Ιησού Χριστό: «να δοξάζετε τον Θεό με το σώμα σας» (6:20).

Τη συζήτηση περί ανηθικότητας διαδέχονται οι απαντήσεις του Παύλου σε ερωτήματα των Κορινθίων. Τα ζητήματα που τους αφορούν έχουν να κάνουν σχετικά με το γάμο (7:1-40).

Η συμβουλή του Παύλου είναι, αν δε μπορεί κανείς να μένει ανύπαντρος άρα και σεξουαλικά ανενεργός, ο γάμος είναι απόλυτα ευπρόσδεκτος. Αυτό που είναι εντελώς έξω από τα χριστιανικά όρια είναι οποιαδήποτε σεξουαλική σχέση εκτός του πλαισίου του γάμου μεταξύ άνδρα και γυναίκας. Προσθέτει επίσης, ότι αυτή η εν Χριστώ ένωση ενός άνδρα και μιας γυναίκας δε θα πρέπει να λαμβάνεται ελαφριά, και οι υποχρεώσεις του γάμου - σεξουαλική ζωή, πιστότητα, πρέπει να εκπληρώνονται στο ακέραιο από τους συζύγους. Ιδιαίτερα για τις σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, ο Απόστολος Παύλος τις εγκρίνει και τις οριοθετεί μόνο μέσα στο πλαίσιο του γάμου, όπου σε καμία περίπτωση δεν τις θεωρεί ακάθαρτες ή μέρος αμαρτωλής συμπεριφοράς (7:1-7).

Για το μόνο ζήτημα εντός γάμου με το οποίο ασχολείται ο Παύλος είναι όταν υπάρξει πρόβλημα επειδή ο ένας εκ των δύο συζύγων αλλάζει κοσμοθεωρία και αποδέχεται τα καλά νέα του Ευαγγελίου. Τότε, τίθεται το ερώτημα τι θα κάνει ο μη-χριστιανός σύζυγος. Εάν επιδιώκει τη διατήρηση της οικογένειας του, τότε δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Εάν όμως δημιουργεί πρόβλημα και επιμένει να 'χωρίζεται,' τότε η λύση του γάμου είναι αποδεκτή και το πιστό μέλος είναι ελεύθερο να συνεχίσει την ζωή του και να ξαναπαντρευτεί.⁵ Το ορθότερο και καλύτερο πάντως είναι να διατηρείται η συνοχή της οικογένειας (7:10-16).

Η γενική οδηγία είναι όλοι να παραμένουν στο κοινωνικό εκείνο πλαίσιο που ήταν πριν συναντήσουν τον Αναστημένο Κύριο Ιησού Χριστό και τους καλέσει να γίνουν μέλη της Εκκλησίας Του (7:17-24).

Στη συνέχεια, ο Παύλος απαντά σε όσους δεν είναι ακόμη παντρεμένοι. Αν και ο ίδιος δεν επικαλείται θεία οδηγία, προτείνει, ωστόσο, οι ανύπαντροι να μένουν ως είναι καθώς θεωρεί την Επιστροφή του Κυρίου προ των πυλών (7:29).

Παρ' όλα αυτά, και σε κάθε περίπτωση, ο Παύλος υπερασπίζεται το θεσμό του γάμου ως θεμιτό, και, προπάντων, θείο σχέδιο για τη ζωή του ανθρώπου. Για το λόγο αυτό και προτείνει, σε όσους επιθυμούν, να παντρεύονται, και να το πράττουν με καθαρή συνείδηση (7:36-40).

Στη συνέχεια, ο συγγραφέας της επιστολής καταπιάνεται με το ζήτημα των ειδωλοθύτων (κεφ.8). Τα ειδωλόθυτα δεν ήταν τίποτα άλλο από το κρέας που περιόσσευε από την προσφορά των θυσιών στα είδωλα και για τον λόγο αυτό το πουλούσαν φτηνότερα στα κρεοπωλεία. Επιπρόσθετα, το κρέας αυτό προσφερόταν σε δείπνα λόγω γάμων, γενεθλίων, επετείων, που πραγματοποιούνταν σε χώρους συνεστιάσεων που είχαν οι ναοί των ειδώλων και που τους νοίκιαζαν στους κατοίκους της Κορίνθου για να εκπληρώσουν τις κοινωνικές υποχρεώσεις τους. Από την άλλη μεριά, ήταν, φαίνεται, συνήθεια στην εκκλησία της Κορίνθου οι πιστοί να αποφεύγουν να τρώνε το 'φαί των ειδώλων,' κι αυτό σαν έξωθεν σημάδι της πίστης τους στον αληθινό Θεό. Εύλογα, λοιπόν, οι αδελφοί ρώτησαν τον Απόστολο 'τους' τι να κάνουν.

Αφορμή δοθείσης, η απάντηση του Παύλου, επίκαιρη και σήμερα, δεν εστιάζει στο θέμα των 'ειδωλοθύτων' μόνον, αλλά εξερευνά το θέμα της 'Χριστιανικής Ελευθερίας.' Ο Παύλος διακηρύττει ότι όποιος έχει καθαρή συνείδηση επειδή γνωρίζει ότι ο Χριστός τον ελευθέρωσε από τη λατρεία των 'νεκρών ειδώλων,' είναι ελεύθερος να τρώει κάθε τροφή με ευχαριστία στο Θεό. Θέτει, ωστόσο, έναν περιορισμό: ο κίνδυνος, η εν Χριστώ ελευθερία μας να αποτελέσει αιτία να κλονιστεί η πίστη στο Θεό ενός νέου στην πίστη αδελφού. Η πιθανή συμμετοχή ενός 'νέου πιστού/ης' σε ένα τραπέζι που σεβρίζεται κρέας θυσιασμένο στα είδωλα μπορεί να τον/την οδηγήσει στο λάθος συμπέρασμα ότι προδίδει τον Κύριο του/της Ιησού Χριστό.

Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, κατηγορηματικά δηλώνει ο Παύλος, το δικαίωμα των πιστών στην εν Χριστώ ελευθερία τους (και ελευθερίας μας) οφείλει να αυτοπεριορίζεται από την αγάπη και φροντίδα που πρέπει να δείχνουν (και να δείχνουμε) στο νέο αδελφό/ή εν Χριστώ Ιησού.

Ο Παύλος αμέσως μετά ανοίγει μια παρένθεση στη ροή των θεμάτων της επιστολής του για να αναφερθεί σε ένα ζήτημα που αφορά και τον ίδιο. Την οικονομική ενίσχυση των εργατών του Ευαγγελίου (9:3-23).

Το όλο θέμα είχε προκύψει από την άρνηση του Παύλου να πάρει οποιαδήποτε οικονομική ενίσχυση από την εκκλησία της Κορίνθου τον καιρό που έκανε ιεραποστολικό έργο στην πόλη. Ο Παύλος υπερασπίζεται το δικαίωμα της πληρωμής του εργάτη του ευαγγελίου (9:3-12), αλλά και της άρνησης του δικαιώματος αυτού (9: 13-18), με σκοπό να κηρύττεται το ευαγγέλιο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Αυτό έπραττε και ο ίδιος σε κάθε περίπτωση, με μόνο γνώμονα την επέκταση του Ευαγγελίου.

Ο Παύλος προτρέπει τους αναγνώστες της επιστολής του να συνεχίσουν να ζουν μια νικηφόρο χριστιανική ζωή όπως εκείνος (9:24-27). Δεν παραλείπει, ωστόσο, να σημειώσει τους κινδύνους που ελλοχεύουν για όσους χριστιανούς συμμετέχουν σε ειδωλολατρικές τελετές. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα αυστηρός με όσους υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή των χριστιανών στο «Κυριακό Δείπνο» αποτελεί ένα είδος πνευματικής ασυλίας, πνευματικού αντιδοτού σε όσους συμμετέχουν και σε ειδωλολατρικές πρακτικές. Ο Παύλος προειδοποιεί τους Κορίνθιους, κάνοντας έναν παραλληλισμό με τους Ισραηλίτες της εποχής του Μωσέ, που αν και έλαβαν πνευματικό κρασί και ψωμί κατά την έξοδό τους από την Αίγυπτο δεν απέφυγαν τις συνέπειες της άρνησής τους να ακολουθήσουν το δρόμο του Θεού (10:1-13).

Εάν λοιπόν σε έναν συνειδητό χριστιανό επιτρέπεται να φάει 'ειδωλόθυτα' (10:25-30), η συμμετοχή του σε γεύματα προς τιμή των ειδώλων δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση (10:14-22). Ο Παύλος αναγνωρίζει ότι τα είδωλα δεν είναι θεοί, δεν παραγνωρίζει ωστόσο το γεγονός ότι αυτά αντιπροσωπεύουν δαιμόνια. Για τον λόγο αυτό, οι χριστιανοί δεν μπορούν επ' ουδενί λόγο ή τρόπο να σχετίζονται μαζί τους. Οι χριστιανοί είναι ελεύθεροι να τρώνε ό,τι η συνείδηση τους τους επιτρέπει, δεν τους δεσμεύει η συνείδηση των άλλων στις αποφάσεις τους (10:25-30). Από την άλλη, κανείς δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί την εν Χριστώ ελευθερία του για ίδιον όφελος και ικανοποίηση των επιθυμιών του. Η εν Χριστώ ελευθερία μας είναι για να δοξάζεται μόνο ο Θεός (10:31).

Σχετικά με την Κυριακή λατρεία στην Εκκλησία (11:2-34), ο Παύλος απαντά σε δύο πρακτικές των Κορίνθιων. Πρώτον, πώς πρέπει να ντύνονται οι συμμετέχοντες στην λατρεία (11:2-16) και, δεύτερον, με ποιόν τρόπο πρέπει να τελείται το Δείπνο του Κυρίου (11:17-34).

Το πρώτο πρόβλημα έχει να κάνει με το ποιος πρέπει να έχει το κεφάλι του καλυμμένο την ώρα της λατρείας. Ο Παύλος είναι απόλυτος στο γεγονός ότι οι άντρες πρέπει να έχουν το κεφάλι τους ακάλυπτο όταν προσεύχονται ή προφητεύουν,⁶ ενώ το αντίθετο προσπάξει για τις γυναίκες που προφητεύουν ή προσεύχονται στην ώρα της δημόσιας λατρείας.⁷ Τα σχετικά εδάφια συχνά έχουν απασχολήσει σώματα εκκλησιών και θεολόγους ανά τους αιώνες, τα οποία σχετίζονται με τη συμμετοχή και σε ποιο βαθμό, αλλά και την ενδυματολογική συμπεριφορά των γυναικών στην Κυριακή δημόσια λατρεία. Το βέβαιο είναι ότι ο Παύλος στα σχετικά χωρία επιτρέπει τη συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια Κυριακή λατρεία με συγκεκριμένη ενδυματολογική συμπεριφορά, η οποία είναι απαραίτητη για την έξωθεν μαρτυρία της φυσικής τάξης έτσι όπως την θέσπισε ο

Δημιουργός Κύριος και Θεός (11:14-15).

Σχετικά με την τέλεση του Δείπνου του Κυρίου, το οποίο ακολουθεί κοινό γεύμα των μελών της εκκλησίας στην Κόρινθο (11:17-34), ο Παύλος ανατρέπει την κοινή Ρωμαϊκή πρακτική των δείπνων όπου οι επώνυμοι και κοινωνικά ισχυροί σεβίζονταν πρώτοι και πάντα το καλύτερο.⁸ Ξεκινά θυμίζοντάς τους την απαρχή της τελετής (11:23-26), και τους επιπλήττει τόσο γιατί χάνουν το μέτρο και μεθούν (11:17-22), αλλά, περισσότερο, και για τις συνέπειες που συνεπάγεται η συμπεριφορά τους: κοινωνικός και οικονομικός ρατσισμός, διχόνοιες, υπερηφάνειες, χαλαρά ήθη, καθώς λαμβάνουν το «άρτο και τον οίνο» στο Δείπνο του Κυρίου. Συνέπειες που φτάνουν στο θάνατο. Για το λόγο αυτό ο Παύλος τους προτρέπει να «περιμένουν αλλήλους», ή, αλλιώς, να τιμούν τον Κύριο που τους αγόρασε με το αίμα Του και να βλέπουν τους άλλους υπερέχοντες εαυτών (11:33-34).

Απαντώντας στην συνέχεια στα ερωτήματα των Κορινθίων σχετικά με τα 'χαρίσματα του Πνεύματος,' ο Παύλος ξεκαθαρίζει αρχικά ότι το Άγιο Πνεύμα σε καμία περίπτωση δε μπορεί να οδηγήσει κάποιον στο να καταραστεί-αθεματίσει τον Ιησού Χριστό, αλλά πάντοτε οδηγεί τον άνθρωπο να ομολογήσει τον Ιησού Χριστό, Κύριο (12:1-3).

Μάλιστα, διασκεδάζει τη λανθασμένη αντίληψη των μελών της εκκλησίας ότι υπάρχει μια πνευματική ιεραρχία μεταξύ των «χαρισμάτων-δώρων» του Αγίου Πνεύματος όπου κορωνίδα της είναι η 'γλωσσολαλία.'

Με ιδιαίτερη έμφαση τονίζει ο Παύλος ότι κάθε 'δώρο' του Αγίου Πνεύματος είναι ίσης αξίας και σημασίας καθώς προέρχεται από το ένα και το αυτό Πνεύμα (12:4-11). Στη συνέχεια, παρομοιάζει τη χρήση 'των χαρισμάτων' από την εκκλησία με αυτή τη χρήση των μελών του ανθρωπίνου σώματος. Όπως λοιπόν αυτό χρειάζεται όλα τα μέλη του για να είναι ολοκληρωτικά αποτελεσματικό, έτσι και το 'πνευματικό σώμα'- η Εκκλησία του Θεού (12:12-26).

Καταλήγει, τέλος, ο συγγραφέας, πως κάθε μέλος της εκκλησίας ενώ δεν είναι δυνατόν να είναι 'πανχαρισματούχο,' έχει, αντιθέτως, ένα συγκεκριμένο έργο στο 'πνευματικό σώμα' (12:27-30). Για το λόγο αυτό και προτείνει στους αναγνώστες της επιστολής του να επιδιώκουν με κάθε ζήλο το ανώτερο από κάθε άποψη 'πνευματικό δώρο,' την αγάπη.

Το δέκατο τρίτο (13) κεφαλαίο της επιστολής αυτής συχνά καλείται από τους σχολιαστές ως ο «Ύμνος της Αγάπης». Ο λόγος είναι τόσο η ποιητική γλώσσα που χρησιμοποιείται όσο και η χρήση της λέξης 'αγάπη' η οποία είναι μάλλον κοινή στην φρασεολογία των

χριστιανών, καθώς η κοινή Ελληνική κάνει χρήση του όρου 'έρος' ή 'φιλία'. Η χρήση της λέξης 'αγάπη' παρέχει στη Χριστιανική κοινότητα τη δυνατότητα να διακηρύξει στο γύρο κόσμο ότι το αντικείμενο της αγάπης της δεν είναι ούτε κατ' ανάγκη επιθυμητό (έρος), ούτε και ευχάριστο (φιλία). Αυτός είναι, με άλλα λόγια, ο τρόπος που νοιάζεται, φροντίζει και αγαπά τον άνθρωπο ο Άγιος Θεός.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, το γεγονός ότι η κάθε αναφορά της λέξης 'αγάπη' στο κεφάλαιο αυτό μπορεί να αντικατασταθεί με το όνομα του Ιησού Χριστού, το οποίο αποτελεί και την πηγή αυτής της αγάπης (13:1-7).

Στο υπόλοιπο του κεφαλαίου ο Παύλος συγκρίνει το πνευματικό 'δώρο της αγάπης' με όσα 'δώρα' οι Κορινθίοι θεωρούσαν ανώτερα: προφητεία, γλωσσολαλία, γνώση. Όλα αυτά σε σύγκριση με την αγάπη είναι παροδικά και ανήκουν στην πρώιμη-νηπιακή πίστη (13:9-11). Ούτε αυτή η πίστη και η ελπίδα δεν μπορούν να συγκριθούν με το υπέρτατο 'δώρο' - τη Χριστιανική Αγάπη.

Στο κεφάλαιο 14, ο Παύλος αναφέρεται εκτενέστερα στο 'δώρο' της γλωσσολαλίας. Το κύριο σημείο του είναι ότι η χρήση της 'γλωσσολαλίας' την ώρα της δημόσιας λατρείας της εκκλησίας, χωρίς συνοδεία 'πνευματικής ερμηνείας,' δεν οικοδομεί, καθώς προκαλεί σύγχυση, και για αυτό πρέπει εξ άπαντος να αποφεύγεται. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση ο Παύλος δεν απαγορεύει την 'ιδιωτική χρήση' της, καθώς αυτό οικοδομεί τον 'λαλούντα,' αλλά ούτε και τη δημόσια χρήση της, όταν αυτή συνοδεύεται από ερμηνεία, καθώς τότε συνδέεται με το 'δώρο της προφητείας' (14:1-25). Η επιθυμία του Παύλου για αποφυγή σύγχυσης στην Εκκλησία λόγω 'ανερμήνευτης γλωσσολαλίας,' τον οδηγεί να αναφερθεί πρώτα στην τάξη που πρέπει να επικρατεί στη δημόσια λατρεία (14:26-33α) και στη συνέχεια, στις οδηγίες αναφορικά με τη συμμετοχή των γυναικών σε αυτή (14:33β- 36). Ο Παύλος, προστάζει μια συγκεκριμένη διασπαστική ομάδα γυναικών στην Εκκλησία της Κορίνθου να παραμένουν σιωπηλές στη δημόσια λατρεία, καθώς οι πράξεις τους μοιάζουν να δηλώνουν ότι αυτές μόνον έχουν δεχτεί 'Λόγο από τον Θεό.' Με τη συμπεριφορά τους αυτή δε συμβάλλουν στην οικοδομή της εκκλησίας.⁹

Τελευταίο, αλλά πολύ σημαντικό θέμα με το οποίο ασχολείται ο Παύλος σε αυτή την επιστολή του, είναι η Σωματική Ανάσταση του Ιησού Χριστού, ένα γεγονός που για τον απόστολο αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Χριστιανικής πίστης. Είναι ξεκάθαρο ότι στην εκκλησία της Κορίνθου υπήρχαν κάποιοι που έλεγαν ότι

η ανάσταση των νεκρών ήταν αδύνατη (5:12). Αν όμως αυτό είναι αλήθεια, επιχειρηματολογεί ο Παύλος, άρα ούτε ο Ιησούς Χριστός πραγματικά αναστήθηκε από τους νεκρούς, με αποτέλεσμα, και το σύνολο της ουσίας της Χριστιανικής πίστης να καταργείται και οι Χριστιανοί να είναι οι πλέον ευκολόπιστοι και ανόητοι άνθρωποι στον κόσμο (15:13-19).

Στη συνέχεια, ο Παύλος συζητά το όλο θέμα, πώς ακριβώς θα συμβεί η ανάσταση των νεκρών και η επιστροφή του Κυρίου Ιησού Χριστού «εν δόξη» (15:20-34), και απαντά σε ένα δεύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κοινότητα της εκκλησίας στην Κόρινθο: τι είδους σώμα θα αναστηθεί την Ημέρα του Κυρίου. Η απάντηση του Παύλου είναι ότι όπως όλα τα φυσικά σώματα δεν είναι ίδια, έτσι και το αναστημένο σώμα θα είναι διαφορετικό από το φυσικό. Θα είναι πνευματικό μάλλον παρά φυσικό (15:35-50). Ο Παύλος κλείνει το συλλογισμό του απαριθμώντας τα γεγονότα που θα συμβούν κατά τον Δεύτερο Ερχομό του Κυρίου Ιησού Χριστού, όταν και θα λυθούν όλες οι απορίες για το θέμα και ο έσχατος εχθρός, ο θάνατος, θα καταργηθεί για πάντα (5:51-57).

Με αυτή τη γνώση και με εμπιστοσύνη στον Κύριο τους οι Κορίνθιοι καλούνται να συνεχίσουν να ευαγγελίζονται τα καλά νέα στην πόλη τους, με την πεποίθηση ότι «ο κόπος τους δεν είναι μάταιος εν Κυρίω».

Στον επίλογο της επιστολής του, ο Παύλος ασχολείται κυρίως με δύο θέματα: τη λογία για οικονομική βοήθεια της χριστιανικής κοινότητας στην Ιερουσαλήμ, και τα σχέδια για τα επικείμενα ταξίδια του (16:1-9).

Στη συνέχεια, αναφέρεται στους συνεργάτες του, Τιμόθεο, Απολλώ, Στεφανά, Φορτουνάτο και Αχαϊκό, και στην έντονη κινητικότητα και δραστηριότητά τους στις υποθέσεις της εκκλησίας στην Κόρινθο. Αποτέλεσμα, η τελευταία του έντονη ταξιδιωτική δραστηριότητα στην Ν.Α. Μεσόγειο μετά την απόλυτη Ρωμαϊκή κυριαρχία στην περιοχή αυτή, που αποτέλεσε το ιδανικό περιβάλλον για τη διάδοση του Ευαγγελίου του Ιησού Χριστού στην περιοχή (15:10-20).

Η επιστολή καταλήγει με χαιρετισμούς και με ιδιόχειρη καταληκτική πρόταση του Απόστολου Παύλου, εν είδει υπογραφής (16:21-23).¹⁰ ❀

Ο αιδ. Δημ. Μπούκης είναι εργάτης νεολαίας της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας και γραμματέας της Ε.Ε. της Γενικής Συνόδου.

Βιβλιογραφία

P.J.Achtemeier, J.B.Green, M.M.Thompson, *Introducing the New Testament*, Eerdmans, 2001

Gordon D. Fee, *The First Epistle to the Corinthians*, (NICNT), Eerdmans, 1987

Richard B. Hays, *First Corinthians*, (Interpretation), Westminster JK, 1997

C.H.Talbert, *Reading Corinthians: A literary and Theological Commentary on 1 and 2 Corinthians*, N.Y., 1987

Antony C. Thieslton, *The First Epistle to the Corinthians*, (NIGTC), G.Rapids, Eerdmans, 2000

A.Κουλούρης, *Προς Κορινθίους Α' Επιστολή*, ΑΘΗΝΑ 1988.

Γ.Α.Χατζηρατονίου, *Η Καινή Διαθήκη: Γενική Εισαγωγή*, 'Ο ΛΟΓΟΣ',

Υποσημειώσεις

¹ Δες Φιλ. 2:5-11

² Α' Κορ. 2:6-8, 3:1-3, 18-20

³ Το ζήτημα αυτής της παρανόησης θα πρέπει να αναζητηθεί σε πρωτο-γνωστικές διδασκαλίες, οι οποίες, έχοντας έντονα διύπνικο χαρακτήρα (κακιά ύλη-αγαθό πνεύμα), ευαγγελίζονταν είτε κάθε αποχή από υλικές απολαύσεις, είτε ελεύθερη συμμετοχή σε κάθε μορφή τους, μιας και η ύλη δεν επηρεάζει την πνευματική κατάσταση του ατόμου.

⁴ Δες Ρωμ. 1:24-32

⁵ Συχνά τα εδάφια 7:10,11 λογίζονται βάση για «μη γάμο» μετά από ένα «διαζύγιο». Ερμηνευτικά στην επιστολή αυτή, τα εδάφια λειτουργούν βεβαίως ως η εν Κυρίω βάση της οικογενειακής ιερότητας και ενότητας της Χριστιανικής οικογένειας. Την ίδια στιγμή όμως, αποτελούν και το πλαίσιο για ένα δεύτερο γάμο, «ου δεδούλωται ο αδελφός ή η αδελφή εν τοις τοιούτοις» (7:15), όταν η εκκλησία εν Χριστώ 'επιτρέπει' – αναγνωρίζει βιβλικό έρεισμα για τον τερατισμό ενός γάμου.

⁶ «προφητεία»: ο όρος πιθανότητα εννοεί και περιλαμβάνει και το κήρυγμα, ή και το λόγο προτροπής και ενθάρρυνσης.

⁷ Είναι σημαντικό να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι η Ρωμαϊκή συνήθεια ήταν οι άντρες ιερείς να καλύπτουν το κεφάλι τους σε κάποιες ειδικές λατρευτικές τελετές (Πλούταρχος, Ρωμαίων Ερωτήματα, 266 E-267 A). Επίσης, μακρύ μαλλί συνήθιζαν να έχουν οι φιλόσοφοι, ενώ πολύ κοντό-ξυρισμένο οι πόνρες της εποχής.

⁸ Δες Χρυσόστομος, Διάλογοι 30.30, Ιουβενάλης, Σάτιρα, 5.99-104, 146-53

⁹ Η συγκεκριμένη περικοπή (14:33β-36), για αρκετούς ευαγγελικούς σχολιαστές έχει την εντελώς αντίθετη ερμηνεία. Δηλαδή είναι ένα καταδικαστικό σχόλιο για τους άντρες εκείνους που απαγορεύουν την συμμετοχή (προφητεία-κήρυγμα, προσευχή) των γυναικών στη δημόσια λατρεία. Η ερμηνεία αυτή βασιζέται τόσο στο γεγονός ότι ο Παύλος χωρίτερα 'επιτρέπει' τη συμμετοχή γυναικών (11:4-5), αλλά και το γεγονός ότι γραμματικά το εδ.36 μοιάζει να απευθύνεται σε άντρες (υμάς μόνους). Τέλος, οι σχολιαστές αυτοί καταλαμβάνουν τα εδάφια 14:33β-35, όπως και τα 6:12-13, 8:4-6, 10:23, 15:35-36, ως ερώτηση των Κορινθίων πιστών προς τον Παύλο, αν επιτρέπεται ή όχι η συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια λατρεία, και ο Παύλος να απαντά βεβαίως θετικά για αυτές.

¹⁰ Ο ασπασμός «με αδελφικό φίλημα», συνηθισμένη πρακτική στις χριστιανικές κοινότητες (Ρωμ. 16:16, Β' Κορ. 13:12, Α' Θεσ. 5:26, Α' Πετρ. 5:14), αποτελούσε σημάδι των στενών «οικογενειακών δεσμών» που ενώνουν την Χριστιανική κοινότητα στην οικουμένη.

Η Εκκλησία στον Κόσμο

του John Stott

[Ανάγνωσμα: κατά Ιωάννην 17: 6-18]

Κήρυγμα στην All Souls Church, Λονδίνο

Το θέμα μας είναι το ιστορικό ζήτημα, της Εκκλησίας και του Κόσμου ή της Εκκλησίας στον Κόσμο. Μιας Εκκλησίας βυθισμένης στην κοσμικότητα. Μιας Εκκλησίας που δεν είναι απομονωμένη από την μη-χριστιανική κοινωνία, που διεισδύει σε αυτήν και είναι βυθισμένη μέσα της.

Ας δούμε λοιπόν πώς έχει το ζήτημα. Στο 17^ο κεφάλαιο του ευαγγελίου του Ιωάννη καταγράφεται η μεγάλη προσευχή του Ιησού. Θα εξετάσουμε, λοιπόν, ορισμένα εδάφια που αναφέρονται στον κόσμο, και θα πρέπει να σημειώσουμε πως με τη λέξη «κόσμος» δεν εννοείται εδώ ο πλανήτης Γη. Εκείνο που εννοείται με τη λέξη κόσμος εδώ είναι αυτό που αποκαλούμε κοσμική κοινωνία, η μη-χριστιανική κοινωνία. Αυτή η κοινωνία που δεν είναι η βασιλεία του Θεού, αλλά η βασιλεία του σατανά, επειδή δεν αναγνωρίζει την κυριότητα του Χριστού και τη βασιλεία του Θεού.

⁶«Σε έκανα γνωστό στους ανθρώπους που τους πήρες μέσα από τον κόσμο, και μου τους εμπιστεύτηκες. Ανήκαν σ' εμένα, κι εσύ τους έδωσες σ' εμένα, κι έχουν δεχτεί το λόγο σου ...»

⁹«Εγώ γι αυτούς παρακαλώ. Δεν παρακαλώ για τον κόσμο»- για την κοσμική κοινωνία -«αλλά γι αυτούς που μου έδωσες ...»

¹¹«Τώρα δεν είμαι πια μέσα στον κόσμο» - ήμουν, κυκλοφορούσα ελεύθερα στην κοσμική κοινωνία. Αλλά δεν είμαι πια μέσα στον κόσμο. Όμως αυτοί είναι στον κόσμο. Ζουν μέσα στην κοσμικότητα. Δεν είναι οι ίδιοι κοσμικοί. Είναι βυθισμένοι στην κοσμικότητα, αλλά οι σκέψεις και τα μέτρα τους και οι πεποιθήσεις τους δεν είναι κοσμικές. Δεν ανήκουν στην κοσμικότητα.

¹⁸«Όπως εσύ έστειλες εμένα στον κόσμο, έτσι κι εγώ έστειλα αυτούς στον κόσμο».

Βλέπουμε, λοιπόν, πως το όλο κεντρικό τμήμα της προσευχής του Κυρίου μας αφορά τη σχέση ανάμεσα στην Εκκλησία και τον Κόσμο. Και προτείνω πως εδώ, ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία τρεις θεμελιώδεις αρχές. Και η πρώτη αρχή που ο Κύριος δίνει στην Εκκλησία είναι μια

περιγραφή της ίδιας της Εκκλησίας. Δίνει στο λαό του μια περιγραφή του τι αυτοί είναι. Περιγράφει σε αυτούς την **ταυτότητα** τους. Αυτό είναι ουσιώδες, επειδή η Εκκλησία δε θα μπορέσει ποτέ να εκπληρώσει την αποστολή της αν δεν αντιληφθεί πρώτα το τι είναι. Όπως συμβαίνει με τα άτομα έτσι και με την Εκκλησία, θα πρέπει να γνωρίζουμε τους εαυτούς μας πριν κατανοήσουμε το καθήκον στο οποίο μας καλεί ο Θεός. Έτσι από το εδάφιο 6 έως την αρχή του εδαφίου 11 του αναγνώσματος μας, ο Ιησούς δίνει μια λεπτομερή περιγραφή της Εκκλησίας. Τα παραπάνω εδάφια, παρότι βρίσκονται στη μέση μιας προσευχής, δεν είναι προσευχή. Είναι μια περιγραφή της Εκκλησίας για την οποία ο Ιησούς προτίθεται να προσευχηθεί. Αλλά πριν προσευχηθεί για την Εκκλησία περιγράφει την Εκκλησία. Και η προσευχή του είναι, η Εκκλησία να διατηρήσει την ταυτότητα της. Έτσι, θα πρέπει πρώτα να καθορίσει την ταυτότητα της πριν προσευχηθεί ώστε η Εκκλησία να διατηρήσει την ταυτότητα της. Η μεγάλη του προσευχή είναι, «Πατέρα κράτησε τους. Κράτησε τους έτσι όπως είναι. Δώσε τους την ικανότητα να παραμείνουν πιστοί στην ταυτότητα τους». Έτσι, ο Ιησούς περιγράφει την ταυτότητα τους. Ποια είναι αυτή; Η Εκκλησία είναι μια κοινότητα μέσα σε μια κοινότητα. Ο Ιησούς αναφέρεται σε δυο κοινότητες. Την ευρύτερη κοινότητα που αποκαλούμε κοσμικότητα, ο άθεος κόσμος και μέσα σε αυτή την ευρύτερη κοινότητα, «αυτούς που μου έδωσες», μέσα από τον κόσμο, λέει ο Ιησούς. Συνεπώς, η Εκκλησία είναι μια κοινότητα μέσα σε μια κοινότητα. Μια χριστιανική κοινότητα μέσα σε μια κοσμική κοινότητα. Κατέχει δυο χαρακτηριστικά. Το πρώτο είναι ότι έχει δοθεί στον Χριστό μέσα από τον κόσμο. Έτσι, με μιαν έννοια έχει παρθεί μέσα από τον κόσμο και έχει δοθεί στον Ιησού Χριστό και ο Χριστός αποκάλυψε τον Πατέρα σε αυτή την χριστιανική κοινότητα, έτσι ώστε να λέει αρκετές φορές «γνωρίζουν τον Πατέρα», επειδή ο Χριστός έχει αποκαλύψει τον Πατέρα σε αυτούς. Αυτό είναι το πρώτο πράγμα σχετικά με την Εκκλησία, γνωρίζουν τον Πατέρα, ανήκουν στο Χριστό. Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι πως συνεχίζουν να ζουν στον κόσμο από τον οποίο έχουν παρθεί. Έχουν παρθεί μέσα από τον κόσμο, με μιαν έννοια, και έχουν δοθεί στο Χριστό και τους έχει αποκαλυφθεί ο Πατέρας, αλλά με μιαν άλλη έννοια παραμένουν στον κόσμο, μέσα από τον οποίο έχουν παρθεί.

Ας ξαναδούμε το εδάφιο 11 «Τώρα δεν είμαι πια μέσα στον κόσμο» Ο Ιησούς θα επέστρεφε στον Πατέρα. Θα άφηγε αυτό τον κοσμικό, άθεο κόσμο. Λέει λοιπόν, «Δεν είμαι πια μέσα στον κόσμο, ενώ αυτοί μένουν μέσα στον κόσμο». Τους αφήνω πίσω. Θα παραμείνουν στον κόσμο, θα είναι μέρος του κόσμου, ενώ θα είναι διαφορετικοί από τον κόσμο, επειδή γνωρίζουν τον Πατέρα και ανήκουν στον Υιό. Αυτή, λοιπόν, είναι η Εκκλησία. Η Εκκλησία είναι πνευματικά ξεχωριστή, αλλά όχι κοινωνικά απομονωμένη. Είναι μια χριστιανική κοινότητα μέσα σε μια κοσμική κοινότητα και είναι βυθισμένη στην κοσμικότητα ή θα πρέπει να είναι, έτσι όπως συχνά λέγεται σήμε-

ρα, να είναι και άγια και κοσμική, με την ορθή έννοια του όρου, ταυτόχρονα. Είναι άγια, επειδή ανήκει στο Θεό και είναι κοσμική με την έννοια ότι είναι βυθισμένη στον κόσμο. Έτσι, ο Χριστός προσεύχεται, «Πατέρα διατήρησε τους». Αυτή είναι η πραγματικότητα για αυτούς, διατήρησε τους. Διατήρησε τους ξεχωριστούς από τον κόσμο, διατήρησε τους ενώ ζουν στον κόσμο. Δώσε τους την ικανότητα να διατηρήσουν την ταυτότητα τους. Όμως, δυστυχώς η Εκκλησία συνεχώς ξεχνά τη μια ή την άλλη πλευρά αυτής της διπλής ταυτότητας της. Κάποτε αποσύρεται από τον κόσμο σε μιαν αναπαυτική, άνετη απομόνωση. Άλλοτε πάλι, είναι τόσο πολύ βυθισμένη στον κόσμο ώστε να αφομοιώνεται με τον κόσμο και χάνει τη χριστιανική της διάκριση. Αλλά η διπλή ταυτότητα της Εκκλησίας προϋποθέτει το ότι αυτή θα πρέπει να είναι ξεχωριστή, επειδή ανήκει στο Χριστό και γνωρίζει τον Πατέρα και έχει πεπονηθεί και μέτρα δικά της, αλλά ταυτόχρονα είναι βυθισμένη στην κοσμική κοινωνία.

Έτσι, λοιπόν, το πρώτο πράγμα που ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία είναι μια περιγραφή, μια προδιαγραφή, μια ταυτότητα. Κατά δεύτερο λόγο, ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία μιαν εντολή, «όπως εσύ έστειλες εμένα στον κόσμο, έτσι κι εγώ έστειλα αυτούς στον κόσμο» (17:18). Δηλαδή, μια αποστολή, μια εντολή να αποσταλούν στον κόσμο. Στο σημείο αυτό που φτάσαμε, ελπίζω να έχετε λίγο απορησει. Δεν είναι αρκετά εκκλησιαστικό το να ακούσει κάποιος πως η Εκκλησία που ζει μέσα στον κόσμο, επειδή ο Χριστός την έχει περιγράψει ως «αυτοί που μένουν στον κόσμο» χρειάζεται να σταλθεί στον κόσμο; Πώς μπορείς να σταλθείς σε ένα μέρος στο οποίο ήδη βρίσκεσαι; Αλλά νομίζω πως ξέρετε την απάντηση, επειδή είναι απόλυτα δυνατό για χριστιανούς που γνωρίζουν το Θεό και ζουν σε μιαν άθρη κοινωνία, να μην μπορέσουν να βάλουν το ένα δίπλα στο άλλο και να τα κάνουν δυο. Επειδή, αν είμαστε μια άγια κοινότητα, σε έναν άθρη κόσμο, δεν τίθεται επάνω μας μια αναπόφευκτη ευθύνη να μοιραστούμε τη γνώση του Θεού με αυτούς που δεν την μοιράζονται μαζί μας; Η διπλή αυτή ταυτότητα της Εκκλησίας θέτει επάνω της μιαν ευθύνη για αποστολή, να σταλθεί στον κόσμο στον οποίο ζει με ένα μήνυμα της γνώσης του Θεού. Μόνο όταν η Εκκλησία αντιλαμβάνεται το ότι στέλνεται σε μιαν αποστολή στον κόσμο θα αποφύγει και τα δυο λάθη. Πώς μπορεί η Εκκλησία να αποσυρθεί από τον κόσμο αν έχει σταλθεί στον κόσμο με μιαν αποστολή; Πώς η Εκκλησία μπορεί να αφομοιωθεί με τον κόσμο, αν θα πρέπει να διατηρήσει την ακεραιότητα του μηνύματος της, για να μη μιλήσουμε για τη δική της ακεραιότητα; Απόσυρση και συμμόρφωση, τα δυο λάθη είναι αδύνατα όταν η Εκκλησία είναι ενεργή σε αποστολή στον κόσμο, επειδή η απόσυρση από τον κόσμο είναι άρνηση της αποστολής της με την απώλεια της επαφής της με τους ανθρώπους στους οποίους στέλνεται, ενώ η συμμόρφωση με τον κόσμο είναι άρνηση με την απώλεια του μηνύματος που έχει την υποχρέωση να μεταδώσει στον κόσμο. Μια εντολή είναι το δεύτερο πράγμα που ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία.

Κατά τρίτο λόγο, ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία ένα πρότυπο. Ας επανέλθουμε στο εδάφιο 18, «όπως εσύ έστειλες εμένα στον κόσμο, έτσι κι εγώ έστειλα αυτούς στον κόσμο». Δεν είναι μόνο η εντολή που ο Ιησούς δίνει στην Εκκλησία αλλά και ένα πρότυπο για το πώς θα πρέπει να πάμε στον κόσμο. Θα πρέπει να πάμε στον κόσμο όπως ο ίδιος ο Ιησούς ήρθε στον κόσμο. Και η αποστολή του να είναι το πρότυπο για την αποστολή της Εκκλησίας. Ο Ιησούς κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής του υπήρξε θαυμαστά πιστός τόσο στον κόσμο στον οποίο έζησε όσο και στον Πατέρα στον οποίο ανήκε. Δεν αρνήθηκε ποτέ τον Πατέρα με το να γίνει ένα με τον κόσμο, αλλά, παρομοίως, δεν αρνήθηκε ποτέ τον κόσμο ένεκα μιας ψευδούς ευσεβιστικής αφοσίωσης στον Πατέρα. Και αυτή η διπλή αφοσίωση, στον κόσμο στον οποίο ζούσε και στον Πατέρα στον οποίο ανήκε είναι πολύ εμφανής σε κάθε στάδιο της σταδιοδρομίας του Κυρίου μας. Ο Ιησούς όταν ήρθε στον κόσμο δεν κατέβηκε με αλεξίπτωτο, δεν έφτασε με ένα διαστημόπλοιο, ως ένας ξένος σε μια ξένη γη. Γεννήθηκε στον κόσμο, ανέλαβε την ανθρωπότητα μας και ταυτίστηκε με την ανθρωπότητα δίχως να απολέσει τη θεότητα του. Έτσι, ήταν μια ταύτιση δίχως την απώλεια της ταυτότητας. Ήταν ξεκάθαρο στη γέννηση του, ήταν ξεκάθαρο στη ζωή του, στη διακονία του. Συναναστράφηκε με τελώνες και αμαρτωλούς, ήταν φίλος των περιθωριακών, στην ευρύτερη κοινωνία, αλλά δίχως να χάσει την αγνότητα του. Έγινε ακόμα πιο ξεκάθαρο στο θάνατο του, επειδή στο θάνατο έγινε αμαρτία για μας. Δε θα μπορούσε να ταυτιστεί με την αμαρτωλή ανθρωπότητα περισσότερο από ό,τι το έκανε παίρνοντας επάνω του την αμαρτία και την ενοχή της δίχως ποτέ να χάσει την αναμαρτησία του. Ήταν ο αναμάρτητος αλλά έγινε αμαρτία με τη δική μας αμαρτία και σε κάθε στάδιο ταυτίστηκε μαζί μας δίχως να χάσει τη δική του ταυτότητα. Ένα τέλειο πρότυπο για την Εκκλησία. Θα πρέπει να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του. Θα πρέπει να βυθιστούμε στην κοσμική κοινωνία, θα πρέπει να γίνουμε ένα με τους ανθρώπους στην ανάγκη τους, δίχως να χάσουμε την ξεχωριστή μας χριστιανική ταυτότητα, ως ο λαός που γνωρίζει το Θεό και ανήκει στο Χριστό.

Ας δούμε λοιπόν τις πρακτικές συνέπειες αυτών των αρχών. Ποιες είναι οι συνέπειες; Ας υποθέσουμε πως η χριστιανική Εκκλησία αποδέχεται την περιγραφή του Ιησού για εκείνη. Ότι είναι μια κοινότητα μέσα σε μια κοινότητα, που γνωρίζει το Θεό και ανήκει στο Χριστό και ζει στον κόσμο. Ας υποθέσουμε πως αποδεχόμαστε την προδιαγραφή αυτή. Ας υποθέσουμε πως υπακούμε στην εντολή, που είναι να πάμε στον κόσμο και να ταυτιστούμε με τον κόσμο και να τον υπηρετήσουμε. Ας υποθέσουμε πως προσπαθούμε να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του Χριστού στο ζήτημα αυτό. Τι επίδραση θα έχουν αυτά επάνω μας ως άτομα και ως Εκκλησία; Αυτά είναι πολύ σημαντικά ερωτήματα, επειδή όλοι γνωρίζουμε πως υπάρχει σήμερα μια τεράστια διάσταση μεταξύ της Εκκλησίας και του Κόσμου. Η επίδραση της Εκκλησίας επάνω στην

κοσμική κοινωνία είναι σήμερα σχεδόν ελάχιστη. Ενώ η κοσμική κοινωνία, σε μεγάλο βαθμό, αγνοεί την Εκκλησία ως έναν ολοκληρωτικό αναχρονισμό, ως ένα μουσειακό είδος, που η αρμόζουσα θέση της, αν όχι σε μουσείο, θα ήταν σε παλαιοπωλείο. Αυτή είναι η στάση της μεγαλύτερης πλειοψηφίας των συνανθρώπων μας και δεν έχουμε ψευδαισθήσεις σχετικά με αυτό. Διάσταση ανάμεσα στην Εκκλησία και τον Κόσμο.

Θα ήθελα λοιπόν να προτείνω για τη σκέψη και την υπακοή όλων μας το ότι θα πρέπει να υπάρξουν τουλάχιστον τρία σημάδια, διακριτικά γνωρίσματα μιας Εκκλησίας που είναι βυθισμένη στην κοσμικότητα.

Το πρώτο είναι Υπηρεσία. Μια Εκκλησία που υπηρετεί την κοσμική κοινωνία στην οποία είναι βυθισμένη. Ο Ιησούς είτε πως δεν ήρθε να υπηρετηθεί, αλλά να υπηρετήσει. Να υπηρετήσει και να προσφέρει. Έτσι, θεράπευσε τους αρρώστους, έθρεψε τους πεινασμένους, παρηγόρησε του θλιμμένους και πρόσφερε τον εαυτό του σε υπηρεσία και η υπηρεσία του δεν ήταν στην Εκκλησία αλλά στον κόσμο, όπου ήταν αναγκαία. Άραγε, δεν ερχόμαστε αιφνίδια αντιμέτωποι με μια διαφορά ανάμεσα στη διακονία του Ιησού και τη δική μας διακονία σήμερα; Για παρά πολύ έχουμε δώσει την εντύπωση πως η υπηρεσία, η υπηρεσία που οι ένθερμοι χριστιανοί θα δώσουν θα είναι προς την Εκκλησία. Έτσι, τους δίνουμε να κάνουν εκκλησιαστική εργασία. Εργασία που οργανώνεται από την εκκλησία, για την εκκλησία, στην εκκλησία. Θαύμα, είναι όλα αναγκαία. Θα πρέπει να γίνουν, ή τουλάχιστον μερικά από αυτά. Ορισμένα δεν είναι αναγκαία, αλλά αυτό δεν είναι το θέμα μου. Αλλά ορισμένες φορές οργανώνουμε τα προγράμματα της εκκλησίας με τέτοιο τρόπο να είχαμε σκοπό να κρατήσουμε τα μέλη των εκκλησιών μας μακριά από τον κόσμο. Υπάρχουν εκκλησίες που οργανώνουν τα προγράμματα τους τόσο αποτελεσματικά που υπάρχει για τα μέλη τους κάτι να κάνουν κάθε μέρα της εβδομάδας, από Δευτέρα μέχρι το Σάββατο. Μάλλον για να προστατέψουν τα μέλη τους από αταξίες! Να τα κρατήσουν απομονωμένα από την κοσμική κοινωνία στην οποία θα έπρεπε να είναι βυθισμένα. Ως αποτέλεσμα τα μέλη μας γίνονται εκκλησιαστικοποιημένα, αν μου συγχωρέσετε τη λέξη. Και δεν υπάρχουν περισσότερο εκκλησιαστικοποιημένα ανθρώπινα όντα από τους κληρικούς. Εκκλησιαστικοποιημένοι, απομονωμένοι από τον κόσμο. Εμφανίζομαστε στους άλλους να είμαστε μια άλλη φυλή ανθρώπων. Όχι, φυσικά, στα ηθικά μας μέτρα που είναι ξεχωριστά, ή θα πρέπει να είναι, ούτε στην πνευματική μας εμπειρία, στη σχέση μας με το Θεό και στο ότι ανήκουμε στο Χριστό. Είμαστε ξεχωριστοί στα ζητήματα αυτά, αλλά εμφανίζομαστε στους ανθρώπους ως μια διαφορετική φυλή από άλλες απόψεις. Δεν φαινόμενα να είμαστε άνθρωποι. Είμαστε διαφορετικοί στον πολιτισμό μας, στα ενδιαφέροντα μας, στις δραστηριότητές μας και έχουμε δημιουργήσει ένα είδος εκκλησιαστικής ζωής που είναι παράλληλη και εκτός, αντί να είναι μέσα στον κόσμο. Έχουμε αποκοπεί από τον κόσμο στον οποίο σύμφωνα με

τον Ιησού θα έπρεπε να ήμασταν βυθισμένοι.

Δε γνωρίζω πόσοι από σας ξέρετε μια πολύ όμορφη σύντομη αρχαία χριστιανική επιστολή του δεύτερου μ.Χ. αιώνα, που αποκαλείται η προς Διόγνητον Επιστολή, ένα απόσπασμα της οποίας παραθέτω:

«Οι χριστιανοί δεν διακρίνονται από την υπόλοιπη ανθρωπότητα, λόγω χώρας, ομιλίας ή εθίμων. Δεν κατοικούν σε δικές τους πόλεις». Δηλαδή δεν είναι απομονωμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο «Δεν χρησιμοποιούν διαφορετική γλώσσα, ούτε βιώνουν μιαν ιδιόρρυθμη ζωή, αλλά ενώ κατοικούν σε ελληνικές πόλεις ή σε βαρβαρικές πόλεις, σύμφωνα με το κλήρο που έχει πέσει στον καθένα, και ακολουθούν τα έθιμα της χώρας στην ενδυμασία και στην τροφή καθώς και σε άλλα ζητήματα της καθημερινής ζωής, η διαγωγή τους ως πολίτες είναι θαυμάσια και πέρα από κάθε προσδοκία. Ζουν στις δικές τους χώρες αλλά απλά ως πάροικοι. Συμμερίζονται τη ζωή των πολιτών και όμως υποφέρουν την τύχη των ξένων. Κάθε ξένη γη είναι για αυτούς πατρίδα και κάθε πατρίδα ξένη γη. Παντρεύονται, όπως οι υπόλοιποι, γεννούν παιδιά, αλλά δεν τα εγκαταλείπουν» κάτι που συνέβαινε ευρέως στο Ρωμαϊκό κόσμο «Περνούν τη ζωή τους στη γη αλλά η πολιτεία τους είναι στον ουρανό. Υπακούν στους καθιερωμένους νόμους, όμως στην προσωπική τους ζωή ξεπερνούν τους νόμους. Κι έτσι με μια λέξη, όπως η ψυχή είναι στο σώμα έτσι και οι χριστιανοί είναι για τον κόσμο». Και πάλι, στον κόσμο αλλά όχι εκ του κόσμου.

Χρειαζόμαστε περισσότερους χριστιανούς που θα πάρουν αυτά στα σοβαρά. Που θα εργάζονται σε κοσμικές επιχειρήσεις παρά σε χριστιανικά γραφεία και που θα αγωνίζονται να ανακαλύψουν το τι σημαίνει να υπηρετείς το Χριστό σε μια κοσμική δουλειά, ανάμεσα σε κοσμικούς άντρες και γυναίκες. Χρειαζόμαστε περισσότερους χριστιανούς που χρησιμοποιούν τα σπίτια τους στην υπηρεσία του Ιησού Χριστού στην κοσμική γειτονιά, επειδή το χριστιανικό τους σπίτι είναι μια μικρή χριστιανική κοινότητα και οι κοσμικοί που ζουν στον περίγυρο τους χαίρονται να έρχονται εκεί επειδή αισθάνονται πως είναι μέρος της κοινότητας τους. Οι χριστιανοί που αναλαμβάνουν δημόσια υπηρεσία, όχι απλά στην εκκλησία, αλλά στην κοινότητα. Στο τοπικό νοσοκομείο, ή στην τοπική βιβλιοθήκη, ή στο τοπικό κοινοτικό γραφείο, μεταξύ προσφύγων, ή παιδιών, ή νέων, ή απόμων με αναπηρίες, ή ηλικιωμένων συνταξιούχων. Υπηρεσία; Βυθισμένοι στην κοσμική κοινωνία. Όχι ως ένα μέσο προς ένα σκοπό. Όχι επειδή γνωρίζουμε πως ο ευαγγελισμός μας θα στερείται αξιοπιστία εκτός και αν εμπλακούμε σε υπηρεσία, αλλά επειδή είναι η ίδια η υπηρεσία ένας σκοπός. Ως μια απαίτηση που ο Χριστός θέτει επάνω στους δικούς του, να προσφέρουν τους εαυτούς τους με αγάπη και στην υπηρεσία που η αγάπη συνεπάγεται.

Η Υπηρεσία είναι το πρώτο χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας Εκκλησίας βυθισμένης στον κόσμο. Συντομότε-

ρα, το δεύτερο γνώρισμα είναι η **Ευαισθησία** και ειδικά στον προσωπικό ευαγγελισμό. Φυσικά, δε θα πρέπει να αμελούμε μιαν ευκαιρία για μαρτυρία στους ξένους, που συμβαίνει να συναντούμε. Αλλά είναι περισσότερο φυσικό και κοστίζει περισσότερο να μαρτυρούμε σε φίλους. Η φιλία με κοσμικούς ανθρώπους είναι το φυσικό πλαίσιο του μοιράσματος των καλών νέων του Ιησού. Αν θα το κάνουμε αυτό θα πρέπει να παραιτηθούμε από όλα τα ξύλινα στερεότυπα στον ευαγγελισμό. Δεν είναι δυνατό να μοιραστούμε το ευαγγέλιο με όλους ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, με μια ξύλινη γλώσσα, σα να είχε ο Θεός παραγάγει μαζικά τα ανθρώπινα όντα και το καθένα να ήταν ακριβές αντίγραφο των υπόλοιπων. Ενώ κάθε ανθρώπινο ον είναι διαφορετικό και έχει διαφορετικά προβλήματα και αναστολές. Εκτός και αν στερούμαστε εντελώς ευαισθησία δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε στερεότυπα. Αντί για αυτό, συναντάμε τους ανθρώπους εκεί που βρίσκονται, παρουσιάζουμε το ευαγγέλιο με ένα τρόπο που είναι ενδεδειγμένος στο ποιοι και τι είναι οι άνθρωποι αυτοί και στην παρουσίαση αυτή, στο μοίρασμα των καλών νέων με ένα φίλο, ένα συγγενή, ένα συνάδελφο, οποιοδήποτε και αν συμβαίνει να είναι, υπάρχει η θέση για διάλογο και όχι απλά μονόλογο. Διάλογος σημαίνει συζήτηση και υπάρχουν ορισμένοι ευαγγελικοί χριστιανοί που πιστεύουν πως ο διάλογος δεν είναι σκόπιμος στον ευαγγελισμό. Αυτό δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα, υπό την προϋπόθεση πως κατανοούμε το σκοπό του διαλόγου ως ένα μέσο για τον ευαγγελισμό, που είναι να ακούμε για να καταλάβουμε. Αυτός είναι ο λόγος που χρειάζεται να ακούμε το πρόσωπο. Δεν μπορούμε να εκτοξεύουμε λέξεις σε ένα πρόσωπο που δεν το καταλαβαίνουμε. Δεν γνωρίζουμε ποια είναι η συγκεκριμένη του ανάγκη. Χρειάζεται να ακούσουμε μέχρι που να καταλάβουμε τις δυσκολίες του και να ακούμε, να ακούμε με προσεχνή, με ευαισθησία, με αγάπη ώστε να μοιραστούμε τον Ιησού μαζί του με ένα ενδεδειγμένο τρόπο. Ο Max Warren έχει θέσει το ζήτημα αυτό με τον καλύτερο τρόπο που γνωρίζω. Γράφει, «Ο διάλογος δεν είναι ευαγγελισμός. Για την ακρίβεια δεν είναι ούτε προ-ευαγγελισμός. Είναι μια δραστηριότητα που έχει τη δική της αξία. Είναι στην ουσία του μια προσπάθεια αμοιβαίας ακρόασης. Ακρόαση χάρη της κατανόησης. Η κατανόηση είναι η αμοιβή του».

Υπηρεσία, Ευαισθησία και η τρίτη συνέπεια είναι το **Πάθος**. Ο Ιησούς ήρθε να υπηρετήσει και επειδή υπηρέτησε έπαθε. Ο Ιησούς ήταν ο πάσχων υπηρέτης του Κυρίου και της ανθρωπότητας. Στο βιβλίο του Ησαΐα που με σκιαώδη τρόπο απεικονίζει το Μεσσία που θα γινόταν ο Ιησούς, το πάθος και η υπηρεσία συνυπάρχουν, και ο Ιησούς λέει το ίδιο πράγμα εδώ. Στο εδάφιο 14 διαβάζουμε, «Εγώ τους έδωσα το δικό σου μήνυμα, ο κόσμος όμως τους μίσησε γιατί δεν προέρχονται από τον κόσμο, όπως κι εγώ δεν προέρχομαι από τον κόσμο». Δεν προέρχονται από τον κόσμο. Είναι μια ξεχωριστή κοινότητα μέσα σε μια κοινότητα και είναι βυθισμένοι στην κοσμικότητα και

όπου πηγαίνουν, οι άνθρωποι αισθάνονται κάποια ντροπή από την παρουσία τους, επειδή δεν συμβιβάζονται. Ορισμένοι ντρέπονται για τον εγωκεντρισμό και την αθεΐα τους από μια ευσεβή ανιδιοτελή ζωή που βιώνεται ανάμεσα τους και ο ανταγωνισμός του κόσμου προκαλείται από έναν ασυμβίβαστο χριστιανό που είναι βυθισμένος στον κόσμο.

Θα ήθελα να ολοκληρώσω με μιαν άλλη αναφορά. Ο Douglas Webster συνέλαβε το ζήτημα αυτό και το εκφράζει υποδειγματικά όταν λέει, «Η αποστολή αργά η γρήγορα οδηγεί στο πάθος. Στις βιβλικές κατηγορίες ο υπηρέτης θα πρέπει να πάθει. Το πάθος δεν είναι μόνο το αποτέλεσμα αλλά, με μιαν έννοια, η κλιμάκωση της αποστολής. Είναι αυτό που καθιστά την αποστολή αποτελεσματική. Κάθε μορφή αποστολής οδηγεί σε κάποια μορφή σταυρού. Το ίδιο το σχήμα της αποστολής είναι σταυροειδές. Κατανοούμε την αποστολή μόνο αναφορικά με το σταυρό».

Υπάρχει λοιπόν η πρόσκληση για πάθος. **Και αυτό σημαίνει πως οι ευαγγελικοί χριστιανοί θα πρέπει να παραιτηθούν από τον ευαγγελικό θριαμβισμό. Από το σύνδρομο της επιτυχίας.** Από την εμμονή για το ό,τι κάνουμε θα πρέπει να πετυχαίνει. Γιατί; Ο Ιησούς ήταν περιφρονημένος και απορριμμένος από τους ανθρώπους. Είτε πως ο υπηρέτης δεν είναι ανώτερος του κυρίου του και ο μαθητής ανώτερος του διδασκάλου του. Η επιτυχία δεν είναι ένα απαραίτητο χαρακτηριστικό του χριστιανικού έργου στον κόσμο, ορισμένες φορές είναι το πάθος παρά η επιτυχία.

Ολοκληρώνω λοιπόν με αυτά τα τρία χαρακτηριστικά μιας εκκλησίας που είναι πράγματι βυθισμένη στον κόσμο. Μιας εκκλησίας που δεν είναι απομονωμένη σε κάποιο είδος ευαγγελικού μοναχισμού και τα σημάδια της είναι, Υπηρεσία και Ευαισθησία και Πάθος. Αυτό είναι κάτι ουσιαστικό για τον ευαγγελισμό, επειδή δεν μπορεί να υπάρξει πραγματικός ευαγγελισμός εκτός και αν η Εκκλησία είναι βυθισμένη στην κοσμική κοινωνία.

Δηλώνουμε κατηγορηματικά ότι ο Χριστός στέλνει τους λυτρωμένους του στον κόσμο όπως τον έστειλε ο Πατέρας και αυτό καλεί σε μια παρόμοια βαθιά και επίπονη διείσδυση στον κόσμο. Χρειάζεται να απελευθερωθούμε από τα εκκλησιαστικά μας γκέτο και να διαποτίσουμε τη μη-χριστιανική κοινωνία.

Η προσεχνή μου είναι όλοι μας να λάβουμε το κάλεσμα αυτό του Χριστού στα σοβαρά και να κάνουμε ευσυνειδητές προσπάθειες, ως άτομα και ως τοπικές εκκλησίες, να διεισδύσουμε σε τμήματα της κοινωνίας που μέχρι τώρα δεν έχουμε διεισδύσει. Να ταυτιστούμε με τον κόσμο δίχως ποτέ να χάσουμε την ξεχωριστή χριστιανική μας ταυτότητα.

Μετάφραση: Γ. Τασιόγλου

Προσευχή

Πατέρα μας.

Ζητούμε να μας δεις με έλεος
καθώς συναθροιστήκαμε
ως μια χριστιανική κοινότητα
για να σε λατρεύσουμε το πρωί αυτό.
Βρισκόμαστε σε μια όμορφη εκκλησία
απομονωμένοι από τον κόσμο
και θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε
στους εαυτούς μας και ο ένας στον άλλο
πως συναθροιστήκαμε σήμερα το πρωί
μόνο για να σκορπιστούμε.
Συναθροιστήκαμε για να σε συναντήσουμε
ώστε να ενδυναμωθούμε
για να σκορπιστούμε πίσω στον κόσμο,
ως μάρτυρες και υπηρέτες σου.
Ζητούμε τη συγχώρηση σου
επειδή πολύ συχνά ζούμε
μια απομονωμένη, αποκομμένη από τον κόσμο ζωή.
Βοήθησε μας να λάβουμε στα σοβαρά την κλήση αυτή
και να μάθουμε τη σημασία της.
Να γίνουμε αυτό που ο Κύριος Ιησούς ήταν στον κόσμο
ενώ δεν ήταν εκ του κόσμου.
Άκουσε την προσευχή μας
για χάρη της δόξας του μεγάλου σου ονόματος.

Αμήν

John Stott

Απο; την Βίβλο και; το; periballon th"

του κ. Χρ. Καραγκούνη

8. Pw" ajekalufqh to; monadikon ceirografon oJoklhrou th" Kainh" Diaqhkh"

Ένα apo; ta; pio; ajioyista ceirografa th" K.D. einai to; Sinaitikon ceirografon. To; ofona to; ephre apo; to; monasthion th" Agia" Aikaterinh" tou' Sina; ofou kai; euisketai. H ajkolouqo" perigrafh; einai basisneth sthn istoria tou' ajakaluptou' tou Constantin Tischendorf.

To; 1844 oJDr Kwnstantino" Tisendorf (apo; thn Leiyia) episkefikh thn Meshn Anatolhw ajazhtwhta" palaia; ceirografa. Sto; monasthion th" Agia" Aikaterinh" eface na; ijh/s jehan kalaqon ajrhstwn merika; fulla perganhh", ta; ofoia eprokeito na; crhsinopoihsoun oi kaloghroi to; eponenon prwgia; na; ajayoun thn fwtiav jxetazonta v ta ajtilhfhke ofi perieican keimeno apo; thn eJlhnikh metafrasin th" Palaia" Diaqhkh", dhl. twh Ebdonhkonta. O Tisendorf katefere na; glutwsh/ apo; thn fwtia; 43 fulla. O monaco; tou' ejihghke ofi eican hJh crhsinopoihsh/ duw alla kalaqia ne; paronoia fulla gia; to; ajana th" fwtia". O Tisendorf elabe thn afeia na; krathsei ta; fulla pou; eice swsei. Kata; thn epistrophw tou sthn Leiyian paredwke ta; 43 fulla sthn ekei' Bibliqhkh (ofou kai; euiskontai ajomh). Duw efh ajgotera ejwke to; keimeno twh 43 fullwn.

To; 1853 oJTisendorf epestreye sto; Sina' gia; perissotera ceirografa alla; cwri' epitucia. Ena trito taxidi elaben cwran to; 1859. Aujhn thn foran oJTisendorf ejgazotan dia; logariasmon tou' Tsakou Alexandrou B vThn teleutaiam huxan th" paranonh" tou sto; monasthion ejwchse efa ajtitupo th" ejdosew" twh 43 fullwn ston ufeuqno tou' monasthriou. Tote ekeino" eleixe ston Tisendorf to; upoloipon ceirografon tulignenon s jeta kokkino paniv O Tisendorf ajekryue ta; ajqhmatav

tou kai; ejhthse thn afeia tou' ufeuqnou na; ejetash/ to; ceirografon kalutera. Thn nukta ekeinhn thn epease ajpno" diabazonta" to; ceirografon. Opw" to; ejefrase oJilio": quippe dormire nefas videbatur "ofwsdhpote fainotan behl on na; koinhw". To; ceirografo aufo; perieice to; megiston nexo" th" P.D., oJoklhron thn K.D., kaqw; kai; merika; palaiochristianika; suggrammata.

O Tisendorf ekane ajegnwnene" prospaqeie" gia; na; krathsh/ to; cf, alla; ofe" hsan nataie". Oi Japloiko; monaco; eican ajcisei na; ajtilanbanontai ofi eican gimwi stwsoi ejnetalleusew" apo; Eujwpaiou" qhsauroqhre". Otan ligo ajgotera oJTisendorf efqase sto; Kairo, ejunanthse ton hgoumeno tou' monasthriou, oJfoio" eface na; euisketai ekei. Ustera apo; epinone" illesio" tou' Tisendorf oJhgoumeno" telikw" sunefwchse na; metaferqh/ to; ceirografo sto; Kairo kai; na; dwsh/ ston Tisendorf/ thn afeian na; to; ajtigrayh/ to; ofoion ofw" paredideto s jaufon tmhmatikw". Me; thn bohqecian duw Germanwh ajtegraye se; duw nhhe" ti; 110.000 ajade" tou' ceirografou.

En telei oJTisendorf katefere na; peish/ tou' monaco; na; dwrhoun to; ceirografon ston Tsakon, oJ ofoio" wJ ajtamobh; qa; tou' ellipse plousia dwra. To; 1862, ofan to; rwsiko; ejno" eotaze ta; cilia efh th" istoria" tou, ejedwchke nix polutelh; ekdosi" tou' Sinaitikou' ceirografou se; tesserei" tomou" ne; stoiceia pou; eican scediasqe' gi jaufon ton skopon.

To; ceirografon epapotechke sthn Bibliqhkh th" Petroupolew". Alla; to; 1933 hJkommunistikh; kubexhsi" to; epouhse gia; 100.000 lire" Agglia" sto; Bretaniko; Mouseion. Shmera einai to; uferhfanon kthma th" Bibliqhkh" tou' Londinou. To; ceirografon aufo; einai grammenon ne; negalh prosoch; ne; oforfon carakthra kai; se; ejairetikh" poiwtho" perganhhw.

Ta; ajwtexw peri; ajakaluyew" tou' Sinaitikou' cf einai kata; ta; legomena tou' ijliou tou' Tisendofr. Uparcei ofw" kai; nix aJlh ekdochw kata; thn ofoian oJTisendorf ekleye to; Sinaitikon ceirografon thn 28hn Septembriou tou' 1859.¹ Uper th" ekdoch" aujh" sunhgorouh ta; ajkolouqa: (a) einai kapw" ajisteuton oi kaloghroi na; ajaban thn fwtia; ne; ta; ceirografa th" bibliqhkh" twh epi; twh ofoiwn kai; oi Jilioi kai; oi jprokatocoi twn eican dapanhsei toson nosqon (b) hJhotiqenwh sunperifora; twh kaloghwn sugkroutai pro; thn eujabh; sunperifora' tou' ufeuqnou twn ehanti tou' ceirografou; (g) wJ gnwstow; oi Jhsauroi; th" Ellado" eican hJh pro; pollou' ajcisei na; gimwntai stowo" Eujwpaiwn qhsauroqhwn oi Jopioi ejrhsinopoiusan oJa ta; mesa pro; epiteuxin twh skopwh twh. (d) oJarakthra" tou' Tisendorf den ejguatai epistosunh pro; ta; legomenav tou; p.c. eice parabiasai thn sunfwnian tou ne; ton Papa th" Rwmh" ajtigrafonta" to; Batikanon ceirografon, to; ofoion tou' eice paradoqe'i

gia; nian nuktan na; to; ejexh/cwri' ofw' na; ajtigrayh/oufe nian lexin, oper kai; tou' afhrexh aufostigmei' (e) Uparcoun kai; alle' skoteine; istorie' sti' dosolhyie' tou' Tisendorf, netaxu; twh ofoiwn ofi eide kleyei kai; aIla ceirografa.² Eihai, loipon, polu; piqanon oJTisendorf pragmati na; kleye to; ceirografon tou' Sina; kai; na; eplase thn istoria peri; ajorfwsia" twh kaloghwn oiJpoui san coikoi katapatousan tou; margarite" tou' Logou tou' Qeou' tou; ofoiou" aufo; efwsen ek twh katastreptikwh twn praxewn dia; th" parenbasewv tou.

Uposhmeiōsei"

¹ Bl. Th. Letis, *The Ecclesiastical Text*, Philadelphia 1997, kaqw' kai; James Bentley, *Secrets of Mount Sinai: The Story of the World's Oldest Bible—Codex Sinaiticus*, 1986, sto; ofoiōn oJ suggrafeu' ekfrazetai eijwnikw": "to; cf to; ejaneisqhke apo; tou; ajupoptou" monacou; efa" ajuneidhto" Germanov episthmon, ojowati Kwnstantino" Tisendorf".

² Bl. M. Lampro "Archimedes Palimpsest" ej *Historia Mathematica Mailing List Archive* sto; Internet, oJpouib' ofilei' peri; kloph" kai; I. Sevcenko, "New Documents on Constantine Tischendorf and the Codex Sinaiticus" ej *Scriptorium* tom 18, 1964, sel. 55-80. Plhforouhai ofi hJfmerida *Times* tou' Londinou metadiēi thn 12hn Apriliou 2005 ofi nia dieqnh; epitroph; ejpeirognwmonwn qa; ejunhsei ti; peristasei" ufo; ti; ofoiō' afhrexhke to; Sinaitikon cf apo; to; monasthion tou' Sina'. H epitroph; qa; apartizetai apo; ajtiproswpou" tou' monasthriou th" Agia' Aikaterinh", th" Brettanikh" Biblioqhkh", tou' Panepisthmiou th" Leiyia" kai; th" Eqnikh" Biblioqhkh" th" Rwsia" sthn Petroupolin. Kai; monon hJ sustasi" aujh" th" epitroph" deinei ofi hJ istoria tou' Tisendorf den ginetai pleon apasanistw" pisteuthwv shneiwei ofw' ofi to; Londinon, hLeiyia kai; hPetroupoli" efoun sunfexon na; epi bhaiwqh/hJ istoria tou' Tisendorf kai; epomew" hJ howim" katoch; tou' ceirografou up jaufwh, ejw' hJ Agia' Aikaterinh to; ajtiqeton. Apo; thn aIln pleuraw, den apokleistai hJoth ejexgeia na; eihai nia skeuwria gia; na; nonimpoiwh/ōstikw" hJ parousa ijiokhsia tou' ceirografou.

9. O palaiotero" papuro" kai; hJronologhsi" tou' kata; Jwamnhn euaggeliou

Kaneno; aIlou ceirografou hJajakaluyi" den eide tetoie" epiptwsei" gia; efa apo; ta; kuxia suggrammata th" K.D., ofw' efa apospasma papuxou to; ofoiōn ajekalufqh to; 1934.

Ekato; cronia ejwritera hJgermanikh; qeologikh; scolh; ne; thn negalhtesan aktinoboliam kai; epiroh, eide apofanqi' gia; thn cronologhsin tou' kata; Jwamnhn euaggeliou. Prepei na; ejqumwweqa ofi thn epoch; ekeinē hJ Germania kateite ta; prwteia sthn qeologia; kai; hJ scolh; th" Tubingh" htan to; ajtēxi twh germanikwh panepisthmiwn.

H negalh aujentia tou' panepisthmiou aufo; oJ kaqhghth; Ferdinand Christian Baur, eide dwsei thn episthmonikhv tou gnwmateusin• to; kata; Jwamnhn euaggelion den hto dunaton na; eide grafh/pro; tou' 160 mC. Aujh; hJesi" thn ofoiōn hJ episthmonikh; koinoth" den efolmuse na; ajfisisbhthsh/ ejhwaive ofi to; euaggelion aufo; ne; kanewan tropon den hiporouse na; ajnacqh/sthn epoch; tou' apostolou Jwamnou. Akomh oJi gwtēron, loipon, na; eide grafh/ap jaufow Aujh; hJgnwwh ejasileuse sta; panepisthmiā tou' kosmou epi; nia efa-tontaethrida.

To; 1934, ejw' efaxinomuse oJisnewa apospav smata papuxwn sthn Biblioqhkh tou' John Rylands, sto; panepisthmiōn th" Manchester, efa" ejunhth; th" Oxfordh", oJ. H. Roberts, parethhse efa mikro; papuriko; apospasma pou; perieite keimeno apo; to; kata; Jwamnhn euaggelion. Sthn nprostinh; kalh; pleuraw tou uphrkan merike; tnhmatike; protasei" apo; to; jaw ih v81-33, ejw' sthn pisw tou pleura; uphrkan merike; pali tnhmatike; protasei" apo; to; jaw ih v87-38.

H ajakaluyi" aujh; htan pragmatika; new! O Roberts afcise ajesw" na; neleta' ton papuron kai; to; 1935 ejexwke efa mikro; suggramma peri; aufo; O papuro" aufo; oJpouib' ejine gnwsto; ne; thn ojonasia R⁵², ejronologhēke sto; prwto hJisu tou' deutērou mC. aijw". OiJegaloi pa-purologoi th" epoch" (A. Deissmann, F. Kenyon, H.I. Bell, W.H.P. Hatch, k.a) ejunfwuousan ne; thn cronologhsin tou' Roberts, merikoi; malista hJelan na; cronologhsoun ton papuron ajomh ejwritera, dhl. netaxu; 100-125 mC. Telikw" oiJeiJikoi; efoun kata-lhxi sto; sumperasma ofi oJpapuro" egrafh to; 125 mC.

Ef jofon to; ceirografo aufo; to; ofoiōn hto ajnigrafon, kathgeto apo; thn Aigupton, kai; to; kata; Jwamnhn euaggelion eide suggrafei' sthn Efeson, eihai fusikon to; ajcetupon na; eide grafei' merike; dekaetie' ejwritera. H marturia aujwh twh pente ejafiwn ejine aijia na; ajlaxh/hJgnwwh twh ejunhtwh th" K.D. nesa se; nia nukta, wJ epo" eipeih. Etsi hJronologhsi" tou' tetartou euaggeliou ajaqewrhēke kai; ajti; tou' 160-170 mC. pou; wJ tote htan hJkritikoepisthmonikh; cronologhsiv tou, twra qewreitai ofi egrafhke gurw sto; 90. Aufo; shmainei ofi hJronologhsi" aujh; euōsketai ejto; twh oJiwn th" zwh" tou' apostolou Jwamnou, oJ ofoiō" kata; thn paradōsin, apebiwse se; polu; baqeia; hJikia sthn Efeson. ✽

O κ. Xp. Καραγκούνης είναι Καθηγητής της Καινής Διαθήκης, Lund University, Σουηδία.

ΟΙ 95 ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ ΛΟΥΘΗΡΟΥ

Από αγάπη για την αλήθεια και από την επιθυμία να αποσαφηνίσει αυτήν, ο Αιδ. Πατέρας Μαρτίνος Λούθηρος, Μάγιστρος των Τεχνών και της Ιεράς Θεολογίας, και τακτικός καθηγητής αυτών στο Πανεπιστήμιο της Βιτεμβέργης, προτίθεται να υπερασπιστεί τις ακόλουθες θέσεις και να συζητήσει επ' αυτών επί τόπου. Συνεπώς, ζητά από εκείνους που δεν μπορούν να παρίστανται και να συζητήσουν μαζί του, να το πράξουν γραπτώς. Εν ονόματι του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, Αμήν.

1. Όταν ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είπε, «μετανοείτε» (Ματθ. δ'17), ήθελε ολόκληρη η ζωή των πιστών να είναι μια ζωή μετάνοιας.

2. Η φράση αυτή δεν μπορεί να κατανοηθεί σαν να αναφέρεται στο μυστήριο της μετάνοιας, δηλαδή, στην εξομολόγηση και την ικανοποίηση, όπως παρέχονται από τον κλήρο.

3. Ωστόσο δεν σημαίνει απλώς και μόνο εσωτερική μετάνοια. Η τελευταία δεν έχει αξία παρά μόνο αν παράγει διάφορες μορφές εξωτερικής ταπείνωσης της σάρκας.

4. Η τιμωρία της αμαρτίας διατηρείται όσο παραμένει το μίσος προς το εγώ (δηλαδή, η πραγματική εσωτερική μετάνοια), άρα μέχρι την είσοδό μας στη Βασιλεία των Ουρανών.

5. Ο Πάπας δεν επιθυμεί ούτε είναι ικανός να συγχωρήσει οποιεσδήποτε τιμωρίες, εκτός από εκείνες που έχει επιβάλλει η δική του εξουσία ή εκείνη των εκκλησιαστικών κανόνων.

6. Ο Πάπας δεν μπορεί να συγχωρήσει οποιαδήποτε ενοχή, παρά μόνο δηλώνοντας και δείχνοντας ότι αυτή η ενοχή έχει συγχωρηθεί από τον Θεό. Ή, ακριβέστερα, συγχωρώντας την ενοχή σε περιπτώσεις που επαφίενται στην κρίση του. Αν κάποιος περιφρονήσει το δικαίωμά του να δώσει άφεση στις περιπτώσεις αυτές, ασφαλώς η ενοχή θα παραμείνει ασυγχώρητη.

7. Ο Θεός δεν δίνει άφεση σε κανέναν εκτός και αν την ίδια στιγμή ο άνθρωπος ταπεινωθεί σε όλα τα ζη-

τήματα και δηλώσει υποταγή στον ιερέα, τον εκπρόσωπό Του.

8. Οι εκκλησιαστικοί κανόνες της μετάνοιας επιβάλλονται μόνο στους ζωντανούς και, σύμφωνα με τους ίδιους τους κανόνες, τίποτε δεν μπορεί να επιβληθεί στους αποθνήσκοντες.

9. Επομένως, το Άγιο Πνεύμα, που δρα μέσω του Πάπα, είναι καλό προς εμάς στο βαθμό που ο Πάπας στις αποφάσεις του πάντοτε εξαιρεί το άρθρο περί θανάτου και ύψιστης αναγκαιότητας.

10. Οι ιερείς δρουν με άγνοια και κακία, στην περίπτωση των αποθνήσκόντων, όταν επιφυλάσσουν γι' αυτούς εκκλησιαστικές τιμωρίες για το καθαρτήριο.

11. Τα ζιζάνια της μετατροπής της εκκλησιαστικής ποινής σε ποινή του καθαρητηρίου προφανώς σπάρθηκαν ενόσω οι επίσκοποι κοιμόνταν.

12. Σε παλαιότερες εποχές οι εκκλησιαστικές ποινές επιβάλλονταν όχι μετά, αλλά πριν την άφεση, ως δοκιμές πραγματικής μεταμέλειας.

13. Οι αποθνήσκοντες απελευθερώνονται με τον θάνατό τους από όλες τις ποινές, είναι ήδη νεκροί σε ό,τι αφορά το κανονικό δίκαιο και έχουν δικαίωμα να ελευθερωθούν από αυτό.

14. Η ατελής ευσέβεια ή αγάπη (προς τον Θεό) εκ μέρους του αποθνήσκοντος συνοδεύεται κατ' ανάγκη από μεγάλο φόβο, και όσο μικρότερη είναι η αγάπη, τόσο μεγαλύτερος είναι ο φόβος.

15. Αυτός ο φόβος και ο τρόμος επαρκούν, για να μην αναφερθούμε σε άλλα, για να αποτελέσουν την ποινή του καθαρητηρίου, καθώς είναι πολύ κοντά στη φρίκη της απόγνωσης.

16. Η κόλαση, το καθαρτήριο, και ο ουρανός μοιάζουν να διαφέρουν μεταξύ τους όσο η απόγνωση, ο φόβος, και η βεβαιότητα της σωτηρίας.

17. Προφανώς οι ψυχές στο καθαρτήριο έχουν εξίσου ανάγκη την αύξηση της αγάπης όσο την ελάττωση της φρίκης.

18. Προφανώς δεν έχει αποδειχθεί, είτε από τη λογική είτε από τις Γραφές, ότι οι ψυχές στο καθαρτήριο βρίσκονται έξω από την κατάσταση την αξιομισθίας, ή ότι δεν είναι σε θέση να αυξηθούν ως προς την αγάπη.

19. Ούτε φαίνεται να έχει αποδειχθεί ότι οι ψυχές στο καθαρτήριο, τουλάχιστον όχι όλες, είναι βέβαιες και σίγουρες για τη σωτηρία τους, έστω και αν εμείς οι ίδιοι είμαστε απολύτως βέβαιοι γι' αυτό.

20. Επομένως ο Πάπας, όταν χρησιμοποιεί τις λέξεις «απεριόριστη άφεση όλων των ποινών» στην πραγματικότητα δεν εννοεί το σύνολο των ποινών αλλά μόνο εκείνες

που έχει επιβάλλει ο ίδιος.

21. Άρα, αυτοί οι ιεροκήρυκες των συγχωροχαρτιών σφάλλουν όταν λένε πως ένας άνθρωπος έχει συγχωρηθεί για κάθε ποινή και έχει σωθεί μέσω των παπικών συγχωροχαρτιών.

22. Μάλιστα, ο Πάπας δεν δίνει άφεση σε καμία ποιινή στις ψυχές στο καθαρτήριο, σύμφωνα με το κανονικό δίκαιο, την οποία οι ψυχές έπρεπε να έχουν πληρώσει όσο ζούσαν.

23. Αν η άφεση κάθε είδους ποινής μπορούσε να χορηγηθεί σε οποιονδήποτε, ασφαλώς θα χορηγούνταν μόνο στους τελειότερους, δηλαδή σε ελάχιστους.

24. Για τον λόγο αυτό, οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν εξαπατηθεί από αυτή τη γενικευμένη και εύκολα παρεχόμενη υπόσχεση για απελευθέρωση από την ποινή.

25. Η εξουσία που ο Πάπας έχει εν γένει πάνω στο καθαρτήριο αντιστοιχεί στην εξουσία που έχει οποιουδήποτε επίσκοπος ή εφημέριος στη δική του επισκοπή ή ενορία..

26. Ο Πάπας κάνει πολύ καλά όταν χορηγεί άφεση σε ψυχές στο καθαρτήριο, όχι με τη δύναμη των κλειδιών, την οποία δεν έχει, αλλά μεσολαβώντας γι' αυτές.

27. Κηρύσσουν μόνο ανθρώπινες διδασκαλίες όσοι λένε πως μόλις τα νομίσματα κουνουνίσουν στο χρηματοκιβώτιο, η ψυχή φεύγει από το καθαρτήριο.

28. Είναι βέβαιο πως μόλις τα νομίσματα κουνουνίσουν στο χρηματοκιβώτιο, ίσως αυξηθεί το κέρδος και η πλεονεξία, αλλά όταν παρεμβαίνει η εκκλησία, το αποτέλεσμα βρίσκεται αποκλειστικά και μόνο στα χέρια του Θεού.

29. Κανείς δεν γνωρίζει αν όλες οι ψυχές στο καθαρτήριο επιθυμούν να λυτρωθούν, καθώς έχουμε τις εξαιρέσεις του Αγ. Σεβερίνου και του Αγ. Πασχάλιου, σύμφωνα με ένα μύθο.

30. Κανείς δεν είναι σίγουρος για τη δική του μεταμέλεια, και ακόμη λιγότερο για το ότι έχει λάβει ολοκληρωτική άφεση.

31. Εκείνος που εξαγοράζει πράγματι την άφεση με συγχωροχάρτια είναι τόσο σπάνιος όσο εκείνος που έχει πράγματι μετανοήσει. Μάλιστα, είναι εξαιρετικά σπάνιος.

32. Όσοι πιστεύουν πως μπορούν να είναι βέβαιοι για τη σωτηρία τους επειδή αγόρασαν συγχωροχάρτια, θα είναι καταραμένοι αιώνια, μαζί με τους δασκάλους τους.

33. Οι άνθρωποι πρέπει να είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί απέναντι σε όσους λένε ότι η συγχώρεση του Πάπα είναι το ανεκτίμητο δώρο του Θεού με το οποίο ο άνθρωπος συμφιλιώνεται με Εκείνον.

34. Διότι η χάρη των συγχωροχαρτιών αφορά μόνο τις ποινές της τελετουργικής ικανοποίησης που καθιέρωσε ο άνθρωπος.

35. Όσοι διδάσκουν ότι η μετάνοια δεν είναι αναγκαία εκ μέρους εκείνων που σκοπεύουν να βγάλουν ψυχές από το καθαρτήριο πληρώνοντας χρήματα ή να αγοράσουν εξομολογητικά προνόμια, διδάσκουν μη χριστιανικές διδασκαλίες.

36. Κάθε πραγματικά μετανοημένος Χριστιανός έχει δικαίωμα στην πλήρη συγχώρεση της ποινής και της ενοχής, ακόμη και χωρίς να κατέχει συγχωροχάρτι.

37. Κάθε αληθινός Χριστιανός, είτε ζωντανός είτε νεκρός, συμμετέχει σε όλες τις ευλογίες του Χριστού και της εκκλησίας, και αυτή η συμμετοχή του χορηγείται από τον Θεό, ακόμη και χωρίς να κατέχει συγχωροχάρτι.

38. Παρ' όλα αυτά, η παπική άφεση και ευλογία σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να περιφρονείται, διότι και τα δύο αποτελούν, όπως είπα (Θέση 6), τη διακήρυξη της θείας συγχώρεσης.

39. Είναι πολύ δύσκολο, ακόμη και τους καλύτερους θεολόγους, την ίδια στιγμή να επιδοκιμάζουν την απλόχερη στα συγχωροχάρτια και την ανάγκη για αληθινή μετάνοια.

40. Ο Χριστιανός που μετανοεί ειλικρινά αναζητά και επιδιώκει να πληρώσει ποινές για τις αμαρτίες του. Όμως, τα απλόχερα χορηγούμενα συγχωροχάρτια μετριάζουν τις ποινές και κάνουν τους ανθρώπους να τις μισήσουν, ή τουλάχιστον τους δίνουν ευκαιρία να τις μισήσουν.

41. Τα παπικά συγχωροχάρτια πρέπει να προβάλλονται με προσοχή, μήπως και οι άνθρωποι σκεφτούν εσφαλμένα ότι τα χαρτιά αυτά πρέπει να προτιμηθούν έναντι άλλων καλών έργων αγάπης.

42. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι σκοπός του Πάπα δεν είναι να δείξει πως η αγορά συγχωροχαρτιών πρέπει να συγκρίνεται καθ' οιονδήποτε τρόπο με έργα ελέους.

43. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι όποιος δίνει στους πτωχούς ή δανείζει στους έχοντες ανάγκη, κάνει καλύτερη πράξη από όποιον αγοράζει συγχωροχάρτια.

44. Επειδή η αγάπη αυξάνεται με έργα αγάπης, ο άνθρωπος γίνεται με αυτά καλύτερος. Όμως, δεν γίνεται καλύτερος με τα συγχωροχάρτια, αλλά απλώς εν μέρει απελευθερώνεται από ποινές.

45. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι όποιος βλέπει κάποιον που έχει ανάγκη και τον προσπερνά, αλλ' ωστόσο δίνει χρήματα για την αγορά συγχωροχαρτιών, δεν εξαγοράζει την παπική άφεση αλλά την οργή του Θεού.

46. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι, εκτός κι

αν έχουν περισσότερα από όσα χρειάζονται, οφείλουν να εξοικονομούν αρκετά χρήματα για τις ανάγκες της οικογένειάς τους και σε καμία περίπτωση να μην τα σπαταλούν αγοράζοντας συγχωροχάρτια.

47. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι η αγορά συγχωροχαρτίων είναι ζήτημα ελεύθερης επιλογής και όχι επιβολής.

48. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι ο Πάπας, χορηγώντας συγχωροχάρτια, έχει ανάγκη και άρα επιθυμεί τις ευσεβείς προσευχές τους περισσότερο από τα χρήματά τους.

49. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι τα παπικά συγχωροχάρτια είναι χρήσιμα μόνο αν δεν βασιζουν την πίστη τους σε αυτά, αλλά είναι πολύ επιβλαβή αν εξαιτίας τους οι Χριστιανοί χάσουν τον φόβο ενώπιον του Θεού.

50. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι αν ο Πάπας γνώριζε την εξαναγκαστική απόσπαση χρημάτων την οποία επιβάλλουν οι ιεροκήρυκες που πωλούν τα συγχωροχάρτια, μάλλον θα προτιμούσε να καεί η Βασιλική του Αγ. Πέτρου παρά να οικοδομηθεί πάνω στο δέρμα, στη σάρκα και τα οστά του ποιμνίου του.

51. Οι Χριστιανοί πρέπει να διδαχθούν ότι ο Πάπας θα επιθυμούσε και θα έπρεπε να επιθυμεί να δώσει από τα δικά του χρήματα, ακόμα και αν έπρεπε να πωλήσει τη Βασιλική του Αγ. Πέτρου, σε πολλούς από τους οποίους κάποιοι γυρολόγοι αποσπούν χρήματα πωλώντας συγχωροχάρτια.

52. Είναι μάταιο να εμπιστεύεσαι τη σωτηρία μέσω συγχωροχαρτίων, παρ' ότι ο εκπρόσωπος του Πάπα, ή ακόμη και ο ίδιος ο Πάπας, θα πρόσφεραν την ψυχή τους ως ασφάλεια.

53. Αυτοί είναι οι εχθροί του Χριστού και του Πάπα, όσοι απαγορεύουν το κήρυγμα του Λόγου του Θεού σε ορισμένες εκκλησίες προκειμένου σε κάποιες άλλες να κηρυχθούν τα συγχωροχάρτια.

54. Ο Λόγος του Θεού πληγώνεται όταν, στο ίδιο κήρυγμα, αφιερώνεται ίσος ή περισσότερος χρόνος στα συγχωροχάρτια απ' ότι στον Λόγο.

55. Ασφαλώς είναι το αίσθημα του Πάπα ότι, αν τα συγχωροχάρτια, τα οποία είναι κάτι το ασήμαντο, εορταστούν με μία κωδωνοκρουσία, μία λιτανεία, και μία ιεροτελεστία, τότε το Ευαγγέλιο, που είναι το πιο σημαντικό πράγμα, θα πρέπει να κηρυχθεί με εκατό κωδωνοκρουσίες, εκατό λιτανείες, και εκατό ιεροτελεστίες.

56. Οι αληθινοί θησαυροί της εκκλησίας, από τους οποίους ο Πάπας παίρνει και διανέμει συγχωροχάρτια, δεν έχουν συζητηθεί ούτε είναι γνωστοί επαρκώς στον λαό του Χριστού.

57. Προφανώς οι αληθινοί θησαυροί της εκκλησίας

δεν είναι πρόσκαιρα αγαθά, διαφορετικά πολλοί πωλητές συγχωροχαρτίων δεν θα τα διένειμαν τόσο απλόχερα αλλά απλώς θα τα συγκέντρωναν.

58. Ούτε οι αληθινοί θησαυροί είναι τα ελέη του Χριστού και των αγίων, διότι, ακόμη και χωρίς τον Πάπα, οι τελευταίοι πάντα απονέμουν χάρη στον εσωτερικό άνθρωπο, αλλά τον σταυρό, τον θάνατο και την κόλαση για τον εξωτερικό άνθρωπο.

59. Ο Άγ. Λαυρέντιος είπε ότι οι πτωχοί της εκκλησίας υπήρξαν οι θησαυροί της εκκλησίας, αλλά μιλούσε σύμφωνα με τη χρήση της λέξης στην εποχή του.

60. Χωρίς έλλειψη ευαισθησίας λέμε ότι τα κλειδιά της εκκλησίας, τα οποία δόθηκαν μέσω του ελέους του Χριστού, είναι αυτός ο θησαυρός.

61. Είναι ξεκάθαρο ότι η εξουσία του Πάπα επαρκεί μόνο για την συγχώρεση ποινών και την άφεση αμαρτιών σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, που επιφυλάσσονται για εκείνον.

62. Ο πραγματικός θησαυρός της εκκλησίας είναι το ιερότατο ευαγγέλιο της δόξας και της χάρις του Θεού.

63. Όμως ο θησαυρός αυτός είναι φυσικά εξαιρετικά επαχθής, διότι κάνει τον πρώτο έσχατο .

64. Από την άλλη, ο θησαυρός των συγχωροχαρτίων είναι φυσικά απόλυτα αποδεκτός, διότι κάνει τον έσχατο πρώτο.

65. Επομένως οι θησαυροί του ευαγγελίου είναι δίχτυα με τα οποία κάποιος στο παρελθόν ψάρευε ανθρώπους του πλούτου.

66. Οι θησαυροί των συγχωροχαρτίων είναι δίχτυα με τα οποία κάποιος σήμερα ψαρεύει τον πλούτο των ανθρώπων.

67. Τα συγχωροχάρτια, τα οποία οι δημαγωγοί επιδοκιμάζουν ως τις μεγαλύτερες χάρες είναι στην πραγματικότητα τέτοιες μόνο εφόσον αυξάνουν το κέρδος.

68. Παρ' όλα αυτά, στην πραγματικότητα είναι οι πιο ασήμαντες χάρες αν συγκριθούν με τη χάρη του Θεού και το θαυμασμό του σταυρού.

69. Οι επίσκοποι και οι εφημέριοι είναι υποχρεωμένοι να υποδεχτούν τους απεσταλμένους με τα παπικά συγχωροχάρτια με κάθε σεβασμό.

70. Όμως ακόμη πιο υποχρεωμένοι είναι να ανοίξουν τα μάτια και τα αυτιά τους μήπως και οι άνθρωποι αυτοί κηρύσσουν τα δικά τους όνειρα αντί εκείνων που τους ανέθεσε ο Πάπας.

71. Αναθεματισμένος και καταραμένος ας είναι όποιος μιλήσει κατά της αλήθειας αναφορικά με τα παπικά συγχωροχάρτια.

72. Όμως, ευλογημένος ας είναι όποιος είναι φύλα-

κας κατά της λαγνείας και της ακολασίας των παπικών απεσταλμένων που πωλούν συγχωροχάρτια.

73. Όπως ακριβώς και ο Πάπας δικαίως κατακραυγάζει όσους με οποιονδήποτε τρόπο αποπειρώνται να βλάψουν τον κόσμο με αφορμή την πώληση των συγχωροχαρτίων,

74. έτσι, ακόμη περισσότερο προτίθεται να κατακραυγάζει όσους χρησιμοποιούν τα συγχωροχάρτια ως πρόφαση για να βλάψουν την ιερά αγάπη και αλήθεια.

75. Το να θεωρεί κάποιος τα παπικά συγχωροχάρτια τόσο σπουδαία ώστε να δίνουν άφεση αμαρτιών σε κάποιον ακόμη κι αν αυτός έχει διαπράξει το αδύνατον και έχει ασκήσει βία στη μητέρα του Θεού είναι παραφροσύνη.

76. Αντιθέτως, λέμε ότι τα παπικά συγχωροχάρτια δεν μπορούν να αναιρέσουν ούτε την ελάχιστη από τις θανάσιμες αμαρτίες στο βαθμό που αφορά την ενοχή.

77. Το να λέει κάποιος ότι ακόμη και ο Αγ. Πέτρος, αν ήταν σήμερα πάπας, δεν θα μπορούσε να χορηγήσει μεγαλύτερες χάρες, αποτελεί βλασφημία κατά του Αγ. Πέτρου και του Πάπα.

78. Αντιθέτως, λέμε ότι ακόμα και ο σημερινός Πάπας, ή οποιονδήποτε πάπας, διαθέτει μεγαλύτερες χάρες, δηλαδή το ευαγγέλιο, πνευματικές δυνάμεις, δώρα θεοπραξίας, κλπ. όπως είναι γραμμένο (Α΄ Κορ. ιβ΄12).

79. Το να λέει κάποιος ότι ο σταυρός διακοσμημένος με τον παπικό θυρεό και στημένος από τους πωλητές των συγχωροχαρτίων είναι ίσης αξίας με τον σταυρό του Χριστού αποτελεί βλασφημία.

80. Οι επίσκοποι, οι εφημέριοι, και οι θεολόγοι που επιτρέπουν τη διάδοση τέτοιων πραγμάτων στον λαό θα πρέπει να λογοδοτήσουν γι' αυτό.

81. Αυτό το αχαλίνωτο κήρυγμα υπέρ των συγχωροχαρτίων καθιστά δύσκολο ακόμη και για τους μορφωμένους να διασώσουν τον Πάπα από τον διασυρμό ή τις δαιμόνιες ερωτήσεις των απλών ανθρώπων.

82. Όπως είναι η εξής: «Γιατί ο Πάπας δεν αδειάζει το καθαρτήριο χάριν της ιεράς αγάπης και της τρομερής κατάστασης των εκεί ευρισκόμενων ψυχών, αφού απελευθερώνει άπειρο αριθμό από ψυχές χάριν των άθλων χρημάτων με τα οποία θέλει να φτιάξει μια εκκλησία;» Ο πρώτος λόγος θα ήταν πολύ δίκαιος, ενώ ο δεύτερος είναι πολύ ασήμαντος.

83. Επίσης, «Γιατί οι νεκρώσιμες λειτουργίες και τα ετήσια μνημόσυνα συνεχίζουν και γιατί δεν επιστρέφει ή δεν επιτρέπει την απόσυρση των δωρεών που δόθηκαν γι' αυτές, αφού είναι λάθος να προσεύχεται κανείς για τους λυτρωμένους;»

84. Επίσης, «Τι είδους ευσέβεια είναι αυτή ενώπιον

του Θεού και του Πάπα ώστε με αντάλλαγμα το χρήμα να επιτρέπουν σε κάποιον ασεβή και εχθρό τους, να εξαγοράζει από το καθαρτήριο την ευσεβή ψυχή ενός φίλου του Θεού αντί, λόγω της ανάγκης αυτής της ευσεβούς και αγαπημένης ψυχής, να την απελευθερώσουν χάριν της αγνής αγάπης;»

85. Επίσης, «Γιατί οι εκκλησιαστικοί κανόνες της μετάνοιας, πολύ μετά την κατάργησή τους στην πράξη και λόγω της κατάχρησής τους, σήμερα ικανοποιούνται με τη χορήγηση συγχωροχαρτίων σαν να είναι ακόμη εν ισχύ;»

86. Επίσης, «Γιατί ο Πάπας, του οποίου ο πλούτος είναι σήμερα μεγαλύτερος από εκείνον του πλουσιότατου Κράσσου, δεν κατασκευάζει αυτήν τη Βασιλική του Αγ. Πέτρου με δικά του χρήματα και όχι με τα χρήματα των πτωχών πιστών;»

87. Επίσης, «Τι είναι αυτό που συγχωρεί ή χορηγεί ο Πάπας σε όσους μέσω τέλει μετάνοιας έχουν ήδη δικαίωμα σε πλήρη άφεση και ευλογία;»

88. Επίσης, «Ποια μεγαλύτερη ευλογία για την εκκλησία από εκείνη που θα προέκυπτε αν ο Πάπας απένειμε αυτές τις αφέσεις και τις ευλογίες σε κάθε πιστό εκατό φορές την ημέρα, και όχι μία όπως κάνει τώρα;»

89. «Αφού ο πάπας με τα συγχωροχάρτια επιδιώκει τη σωτηρία των ψυχών και όχι τα χρήματα, γιατί αναστέλλει τα συγχωροχάρτια και τις αφέσεις που έχουν χορηγηθεί στο παρελθόν, εφόσον έχουν ίδια αποτελεσματικότητα;»

90. Η βίαιη κατάπνιξη αυτών των πολύ καυτών ερωτήσεων του απλού λαού και όχι η απάντησή τους με λογικά επιχειρήματα εκθέτει την εκκλησία και γελοιοποιεί τον Πάπα στα μάτια των εχθρών τους και καθιστά δυστυχείς τους Χριστιανούς.

91. Εάν, επομένως, τα συγχωροχάρτια προβάλλονταν σύμφωνα με το πνεύμα και την πρόθεση του Πάπα, όλες αυτές οι αμφιβολίες θα διαλύονταν αμέσως. Μάλιστα, δεν θα υπήρχαν καν.

92. Άρα, διώξτε όλους αυτούς τους προφήτες που λένε στους ανθρώπους του Χριστού, «Ειρήνη, ειρήνη» και δεν υπάρχει ειρήνη.

93. Ευλογημένοι ας είναι όλοι εκείνοι οι προφήτες που λένε στους ανθρώπους του Χριστού, «Σταυρός, σταυρός», και δεν υπάρχει σταυρός.

94. Οι Χριστιανοί ας είναι επιμελείς στο να ακολουθούν τον Χριστό, την Κεφαλή τους, μέσα από πονέες, τον θάνατο και την κόλαση.

95. Κι έτσι να είναι βέβαιοι για την είσοδό τους στον παράδεισο μέσα από πολλές δοκιμασίες και όχι μέσα από την ψευδή πνευματική ασφάλεια.

Μετάφραση: Θ. Γραμμένος

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Πώς οργανώνει κανείς ένα μουσείο αφιερωμένο σε μια θρησκευτική πίστη, η οποία θέτει την αυστηρή εργασία και ευσέβεια πάνω από την καλλιτεχνική έκφραση; Τούτο το πρόβλημα αντιμετώπισαν οι δημιουργοί ενός ασυνήθιστου νέου μουσείου που είναι αφιερωμένο στον Προτεσταντισμό.

Παρελθόν και Παρόν

Εγκαινιάστηκε πριν από λίγο καιρό στη Γενεύη το Διεθνές Μουσείο της Μεταρρύθμισης, το οποίο μέσα στις αίθουσες ενός αρχοντικού του 18ου αιώνα, δίπλα στον Καθεδρικό του Αγίου Πέτρου, αναπτύσσει την ιστορία του θρησκευτικών δόγματος. Στην κάθε αίθουσα στεγάζεται ένα διαφορετικό θέμα, από την απαρχή του δόγματος τον 16ο αιώνα έως τη χειροτόνηση των γυναικών.

Δεν αφιερώνεται πολύς χώρος στους διαγμούς που υπέστησαν οι προτεσπότες στο διάβα των αιώνων, αλλά αντίθετως οι διοργανωτές της έκθεσης με τη συμπαράταξη των έργων τέχνης που παρουσιάζονται και με την αρωγή εικόνων λείξερ και ηχητικών συστημάτων εξελιγμένης τεχνολογίας, προσπαθούν να αποκαλύψουν τον πυρήνα του προτεσταντικού δόγματος: ήτοι, την επιστροφή στον λόγο του Θεού, μια τάση που προκάλεσε η κατάπτωση του Καθολικισμού στους ύπερους μεσαιωνικούς χρόνους. Και παραπέρα, προσπαθούν να εξερευνήσουν τη συμβολή του Προτεσταντισμού στη δημιουργία του σύγχρονου κόσμου, με την έμφαση που δίνει στο άτομο αντί της εκκλησίας.

Αυτό ακούγεται, όπως γράφει ο Τόμι Ράιτ στην "Ιντερνάσιοναλ Χέραλντ Τρίμπιουν", κάπως σαν κήρυγμα, αλλά η έκθεση παρακινεί τη σκέψη όντας επιπρόσθετα χιουμοριστική πότε πότε. Στην πρώτη αίθουσα παρουσιάζονται οι μεταφράσεις της Βίβλου στις τοπικές γλώσσες, αγγλικά, ιταλικά, γαλλικά, που τυπώθηκαν στη Γενεύη τον 16ο αιώνα: ανάμεσά τους, η πρώτη έκδοση της "Βίβλου της Γενεύης" του Τζον Νοξ (1562) που αργότερα μετέφεραν οι πρώτοι έποικοι στις νέες αμερικανικές αποικίες. Τα αντιπροτεσταντικά αισθήματα του αιώνα, που ακολούθησαν την εξέγερση του Μαρτίνου Λούθηρου κατά του Καθολικισμού (1517) δείχνουν έργα όπως ένα με τον Καλβίνο, τον πατέρα του Προτεσταντισμού, στη Γενεύη θρονιασμένο πάνω σε ένα γαϊδούρι -μια πρώτη μορφή πολιτικής γελοιογραφίας. Σε άλλα εμφανίζεται η Σφαγή του Αγίου Βαρθολομαίου, των Γάλλων ουγενότων το 1572 και η καταφυγή τους στο τέλος του 17ου αιώνα πέραν του Ατλαντικού.

Πολλοί εξόριστοι πήγαν στη Γενεύη όπου ο Καλβίνος

προσέλαβε με τον πύρινο λόγο του εξόριστους από όλη την Ευρώπη. Όμως, το μουσείο δεν χρονοτριβεί στους διαγμούς που καλύπτονται επαρκέστατα σε άλλα μουσεία, όπως το Μουσείο Ντεζέρ, κοντά στη Νιμ της Γαλλίας. Οι δημιουργοί, διασκευάζοντας την κύρια αίθουσα του αρχοντικού με πολύφωτα και πολυελαίους, τονίζουν τις θετικές πλευρές του δόγματος. Εικόνες του Λούθηρου και του Καλβίνου, αντανakλασμένες πάνω σε καθρέφτες του 18ου αιώνα, υποβάλλουν την ιδέα της επιρροής που άσκησε το δόγμα στη σύγχρονη σκέψη. Η έμφαση του Προτεσταντισμού στο άτομο έπαιξε σημαντικό ρόλο, κατά τους δημιουργούς, στη διαμόρφωση των ιδεών της ελευθερίας, της ισότητας και της αδελφουσύνης στον Διαφωτισμό.

Τα θέματα αυτά θίγονται και στους χώρους τους αφιερωμένους στον Προτεσταντισμό τον 20ό αιώνα.

Και υπάρχουν τμήματα που δείχνουν ότι οι προτεσπότες του σήμερα δεν αποφεύγουν το χιούμορ κατά του εαυτού τους. Μια σειρά από σύγχρονα σκίτσα διακαυμωδούν την κατηφή εικόνα του δόγματος, την οποία προώθησε η απόφανση του Καλβίνου ότι οι πιστοί πρέπει να αποφεύγουν τον χορό, το πιωτό και τα χρωματιστά ρούχα.

Εάν η έκθεση είναι επικεντρωμένη στον Καλβίνο και τον ρόλο του, είναι γιατί οι Προτεσπότες είναι διασπασμένοι σε πολλές εκκλησίες, μην έχοντας ένα συγκεκριμένο κέντρο, όπως ο Καθολικισμός της Ρώμης.

Δεν μνημονεύεται επαρκώς η σημασία του ρόλου του Μαρτίνου Λούθηρου όταν κάρφωσε τις 95 θέσεις του στη θύρα του κάστρου της Βίτεμπεργκ: ούτε και οι μελανότερες πτυχές του δόγματος, όπως η καύση στην πυρά, στη Γενεύη, του Ισπανού αιρετικού Μισέλ Σερέ, επειδή απέρριψε την Αγία Τριάδα, αλλά ούτε και οι αυταρχικές πλευρές του χαρακτήρα του Καλβίνου.

Εφημερίδα "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ", 30/9/2005

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ»

Το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου 2005 και ώρα 6 μ.μ. έγιναν τα εγκαίνια του ΣΠΙΤΙΟΥ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ» που αποτελεί μία διακονία μελών

της Ευαγγελικής κοινότητας της Β. Ελλάδος. Στεγάζεται στο πρώην Ευαγγελικό Ορφανοτροφείο της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Κατερίνης. Το έμβλημα του Σπιτιού είναι παρμένο από τον Ψαλμό 71/9 : «Μην μ' αρνηθείς στα γηρασμένα μου, σαν φεύγει η δύναμή μου, μην μ' εγκαταλείψεις, Κύριε».

Πριν αρκετά χρόνια, μέλη της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Κατερίνης, βλέποντας ότι στις ημέρες μας «ευσπλαχνία δεν υπάρχει για τους γέροντες» (Θρήνοι Ιερεμία 4/6β), αποφάσισαν την δημιουργία ενός σπιτιού για τους ηλικιωμένους. Η λειτουργία του ξεκίνησε την 1 Απριλίου 2005. Το Σπίτι αυτό, είναι αναγνωρισμένο από το Πρωτοδικείο Κατερίνης ως Σωματείο, διευθύνεται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο. Σκοπός του είναι, η μέριμνα και η φροντίδα ηλικιωμένων που θέλουν να περάσουν κάποια χρόνια της ζωής τους μέσα σ' ένα θερμό χριστιανικό οικογενειακό περιβάλλον.

Το παλαιό κτίριο του Ορφανοτροφείου της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας ανακαινίστηκε πλήρως. Διαθέτει μονόκλινα, δίκλινα και τρικλινα φωτεινά δωμάτια, με όλες τις ανέσεις. Υπάρχουν χώροι υποδοχής για τους επισκέπτες, εξοπλισμένη κουζίνα και άνετη τραπεζαρία, εσωτερικό τηλέφωνο σε κάθε δωμάτιο, αίθουσα υδρομασάζ κ.ά. Η τοποθεσία του Σπιτιού είναι ιδεώδης (από πίσω το όμορφο Πάρκο και μπροστά ένας όμορφος ανθοσώλιμος κήπος). Το ίδρυμα αυτό πραγματικό στολίδι στην πόλη μας, συντηρείται από τους τροφίμους του Σπιτιού και από δωρεές φίλων. Τα μέλη που απαρτίζουν το Δ.Σ. είναι οι:

Πρόεδρος: Θέμης Σινωπίδης
 Αντιπρόεδρος: Ντίνος Ζησιάδης
 Γραμματέας: Ηλίας Αιγυπτιάδης
 Ταμίας: Νικόλαος Κυριακού
 Μέλη: Νικόλαος Κανταρτζής,
 Θεόδωρος Θωμαΐδης,
 Παύλος Ι. Δημητριάδης,
 Κυβέλη Λεμονοπούλου-Κωνσταντίνου και
 Πόπη Παναγιωτίδου-Ποιμενίδου

Συγχαίρουμε θερμά όλα μέλη του Δ. Σ. που εργάζονται με ζήλο, ανιδιοτελώς, και καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την καλύτερη διαβίωση των φιλοξενούμενων.

Από νωρίς η μεγάλη αυλή του ιδρύματος κατακλύστηκε

από πολύ κόσμο. Εκτός από μέλη της Ευαγγελικής κοινότητας της Κατερίνης, ήρθαν πολλοί επισκέπτες από την Κατερίνη και από άλλες πόλεις της Ελλάδος. Την τελετή τίμησαν με την παρουσία τους, και έφεραν θερμούς χαιρετισμούς, ο αρχιμανδρίτης κ. Ιωακείμ Οικονομικός εκ μέρους του Μητροπολίτη Κίτρους και Κατερίνης κκ Αγαθόνικου, ο Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Γεώργιος Κωνσταντόπουλος, οι βουλευτές κ.κ. Α. Καρπούζας και Θ. Παπαγεωργίου, η αντινομάρχης κ. Σοφία Μαυρίδου, ο Δήμαρχος κ. Γ. Αμοιρίδης. Παραβρέθηκαν ακόμη, ο αρχηγός της αντιπολίτευσης στο Δημαρχείο, κ. Σ. Χιονίδης, οι τ. Αντιδήμαρχοι κ.κ. Π. Σιδηρόπουλος και Ά. Παυλίδης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Π. Τερζόπουλος και Ιακ. Τασχουνίδης, πρόεδρος του Φεστιβάλ Ολύμπου.

Η Χορωδία της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας έψαλε ύμνους υπό την οδηγία του κ. Ι. Αδαμίδη. Την συνόδευσε στο πιάνο ο Γιώργος Ν. Ζαΐμης.

Παρουσιαστής του προγράμματος ήταν ο κ. Ηλίας Αιγυπτιάδης, ιατρός, Γραμματέας του Δ.Σ. του Σωματείου. Ο κ. Θέμης Σινωπίδης, ιατρός, Πρόεδρος του Σωματείου, καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και αναφέρθηκε σύντομα στο ιστορικό της ίδρυσης του Σωματείου. Στη συνέχεια έφεραν θερμούς χαιρετισμούς όλοι οι παραπάνω αναφερθέντες εκπρόσωποι των θρησκευτικών και πολιτικών αρχών. Εκ μέρους του Δ.Σ. του Σωματείου, ο κ. Ν. Κανταρτζής ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, μίλησε για το σκοπό του Σπιτιού και ευχαρίστησε όλους που συνέβαλαν στη λειτουργία του ιδρύματος. Χαιρετισμό έφερε επίσης, ο κ. Δ. Κατσάρκας ιατρός, ο οποίος ανέγνωσε επιστολή του κ. Σ. Ζωδιάτη, η ιεραποστολή του οποίου, βοήθησε στο παρελθόν το Ευαγγελικό Ορφανοτροφείο Κατερίνης. Εκ μέρους της Τοπικής Συνόδου Βορείου Ελλάδος της Ε. Ε. Ε. ανέγνωσε χαιρετισμό ο αιδ. Σ. Δελιγιάννης. Στο τέλος μίλησε ο Ποιμένας της Ε. Ε. Ε. Κατερίνης αιδ. Ι. Υφαντίδης, ο οποίος ανέγνωσε και την χαιρετιστήρια επιστολή της Ε.Ε. της Γενικής Συνόδου της Ε. Ε. Ε. Και η όλη σεμνή και συγκινητική τελετή έλλειψε με την προσευχή του.

Μετά τη λήξη της τελετής, οι παρόντες, ξεναγήθηκαν τους χώρους του ιδρύματος.

Γεώργιος Σ. Κανταρτζής

Ο υφυπουργός υγείας κ. Γ. Κωνσταντόπουλος

αλληλο γραφία

Ο Αστήρ της Ανατολής ευχαρίστως δημοσιεύει επιστολές αναγνωστών. Οι επιστολές πρέπει να είναι σύντομες, καθαρογραμμένες, σχετικές με δημοσιεύματα του περιοδικού (που να υποστηρίζουν και να συμπληρώνουν ή να αντιτίθενται σε κάποιο δημοσίευμα, με επαρκή δικαιολόγηση και βιβλιογραφικές αναφορές) ή ερωτήσεις, χωρίς καμμία προσωπική αναφορά σχετικά με τον άρθρογράφο ή άλλα πρόσωπα. Δεν δημοσιεύονται επιστολές ανυπόγραφες ή με ύφος που δεν ταιριάζει στο περιοδικό. Θα καταβάλεται προσπάθεια να υπάρξει απάντηση του αρθρογράφου. Επιστολές μπορεί να αποσταλούν και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση: astir@gec.gr

Gott mit uns

29/9/05

Αγαπητέ Αστέρη,

Επίτρεψέ μου να συμβάλλω στον ενδιαφέροντα διάλογο περί της φράσης "Gott mit uns", όπως αποτυπώθηκε στις σελίδες σου στα τεύχη Απριλίου/Μαΐου και Ιουλίου/Αυγούστου.

Η φράση απετέλεσε έμβλημα του πρωσικού βασιλικού οίκου και του Κάιζερ της Πρωσίας από το 1871 και αποτυπωνόταν στην πόρπη της στολής του γερμανικού στρατού μέχρι τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όπως δείχνει και η φωτογραφία στη σελίδα 223 του τεύχους Ιουλίου/Αυγούστου. Λίγο αργότερα και μέχρι το 1945, το σχήμα άλλαξε και πήρε τη μορφή με τον αετό του Ράιχ που κρατά τον αγκυλωτό σταυρό και αποτυπώνεται στη σελίδα 222. Ωστόσο, η πόρπη αυτή υπήρχε στη στολή των ανδρών του τακτικού γερμανικού στρατού (Βέρμαχτ) και όχι των SS. Τα SS είχαν ως αντίστοιχο έμβλημα τη φράση "Τιμή μου είναι η πίστη" (Meine Ehre heisst Treue). Αυτά για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.

Με πολλή αγάπη
Θεοφάνης Γραμμένος

Η μη Ξενιτιά του Παππού μου

Αθήνα, 27-10-05

Σε συνέχεια του αφιερώματός σας στους ξένους.

Ήταν από παντού. Όσοι τον γνώρισαν τον έκαναν δικό τους. Δικό τους παράδειγμα, δικό τους σημείο αναφοράς, δικιά τους ιστορία στα παιδιά τους.

Ήταν ένας άνθρωπος που έζησε από παντού. Ξεριζώθηκε γεωγραφικά, αλλά ποτέ δεν ήταν ξένος. Από όπου έφευγε άφηνε δικούς, και όπου πήγαινε έβρισκε δικούς του. 25 χρόνια μετά τον θάνατό του, όλοι όσοι τον γνώρισαν έχουν μια καθημερινή ευκαιρία να τον θυμηθούν να παραδειγματιστούν και να περάσουν την μνήμη τους στα παιδιά τους για τα επόμενα χρόνια. Για μένα είναι ο αγαπημένος μου παππούς για τους παλιότερους ήταν ο νέος αγαπητός άνδρας, και για τους πιο παλιούς το αγαπημένο ορφανό παιδί.

Για όλους τους πιστούς αυτή η ζωή είναι προθάλαμος για την επόμενη. Σαν ένας προθάλαμος ιατρείου. Όλοι, όταν είναι στον προθάλαμο ενός ιατρού νιώθουν μια ανασφάλεια και μια αγωνία για την διάγνωση. Ο παππούς μες στο μυαλό μου όντας εκεί, είχε πάντα μια χαρούμενη και ελπιδοφόρα έκφραση. Ήμουν σίγουρη πως όταν θα περνούσε τη μεγάλη πόρτα, ο Ιατρός θα του 'λεγε: "είσαι όπως πρέπει όπως λένε όλα τα ιατρικά βιβλία" όπως θα έπρεπε να είμαστε όλοι μας. "Έχεις την τέλεια πίστη σε Μένα, αυτή που αναβλύζει από μέσα, που δεν την χρησιμοποιείς για σημαία ή για είσπραξη ευσημών. Αυτή που οι αναποδιές οι ταλαιπωρίες οι ξεριζωμοί και οι συμφορές δεν την βάζουν σε δοκιμασία. Αυτή την πίστη που όταν οι άνθρωποι γύρω σου προσπαθούν να σε ταπεινώσουν, δεν καταφέρνουν τίποτα γιατί είσαι ήδη ο πιο ταπεινός απ' όλους". Ο παππούς σαν ιδέα έχει την έννοια του θόλου, που σε καλύπτει, μια αγκαλιά και μια γνώση από παλιά, που σε γεμίζει ζεστασιά. Ο δικός μου ο παππούς ήταν μια πίστη ακλόνητη που γεμίζει τη ζωή μου σκοπό και στόχο να βρεθώ και γω στον προθάλαμο γελαστή και ήρεμη. Είναι μία πίστη που όπου και αν βρέθηκε ανά τον κόσμο, ποτέ δεν ήταν ξένη. Ήταν ζεστή και οικεία. Ήταν δικιά σου ή ήθελες να την κάνεις δικιά σου. Όσοι καταφέρουμε να έχουμε αυτήν την πίστη, δεν θα αισθανόμαστε ξένοι πουθενά.

Σαν τον αγαπημένο μου παππού, Γιάννη Σεμερτζίδη.

Σοφία Κόντη

Βιβλιοπαρουσιάσεις

ΜΑΡΤΙΝΟΣ ΛΟΥΘΗΡΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΟΣΜΙΑ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΠΟΥ ΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ Η ΥΠΑΚΟΗ ΜΑΣ Σ' ΑΥΤΗΝ

Εκδόσεις ΠΟΛΙΣ, 2004

του κ. Σ. Κατσάρκα

Ο Μαρτίνος Λούθηρος είναι σχεδόν άγνωστος στην Ελλάδα. Μια ταινία που κυκλοφόρησε πρόσφατα με θέμα τη ζωή του και τη δράση του, πέρασε μάλλον απαρατήρητη στον τόπο μας. Και φυσικά κανείς πια δε μιλά ούτε καν στις ευαγγελικές μας εκκλησίες για τις δύο βιογραφίες του («Εδώ Στέκομαι» και «Καλόγερος στ' Άρμα-τα») που είχαν εκδοθεί από το «Λόγο» πριν από μισό σχεδόν αιώνα. Δικαιολογείται λοιπόν κάπως η γνωστή μου αρχιτεκτόνισσα, που όταν της είχα πει πως ετοιμάζω μια μελέτη για το Μαρτίνο Λούθηρο, εκείνη νόμισε πως μιλώ για τον ... Μάρτιν Λούθερ Κινγκ!

Κι ακόμη πιο άγνωστο είναι το συγγραφικό του έργο. Ασφαλώς σ' αυτό φροντίσαμε με όλες τις δυνάμεις μας κι εμείς οι έλληνες ευαγγελικοί. Αν εξαιρέσουμε κάποια μικρά αποσπάσματα από έργα του που περιλαμβάνει το «Εδώ Στέκομαι», δεν έχουμε να παρουσιάσουμε ούτε μια σελίδα του στην ελληνική γλώσσα. Και γενικότερα αγνοούμε εντελώς την πλούσια και πολύτιμη γραμματεία της θρησκευτικής μεταρρύθμισης με λαμπρή εξαίρεση τους περίφημους «Θεομύς της Χριστιανικής Θρησκείας» (Christianae Religionis Institutio) του Καλβίνου με τη μετάφραση του Αντώνη Κουλούρη.

Ευχάριστη λοιπόν έκπληξη η έκδοση στα ελληνικά της πραγματείας του Μαρτίνου Λούθηρου «Για την Εγκόσμια Εξουσία και Μέχρι Πού Εκτείνεται η Υπακοή μας σ' Αυτήν» από τις εκδόσεις «Πόλις» σε μετάφραση Γιώργου Γρηγορίου και με ενδιαφέρουσα και διαφωτιστική εισαγωγή του πρόσφατα –και πρόωρα- χαμένου Κοσμά Ψυχοπαίδη, ση-

μαντικού πνευματικού ανθρώπου. Μ' άλλα λόγια, μας πρόσλαβαν και τίμησαν το μεγάλο μεταρρυθμιστή εκείνοι που δεν έχουν καμιά πνευματική σχέση μαζί του. Ας προσέχαμε...

Δεν ξέρω αν η έκδοση του βιβλίου έγινε σκόπιμα σε μια εποχή όπου πολύς λόγος γίνεται για τη συμβολή των αμερικανών ευαγγελικών στην εκλογή του προέδρου Μπους και για την ομόθυμη συμπαράσταση των περισσότερων απ' αυτούς στο «δίκαιο» πόλεμο του Ιράκ. Το σίγουρο είναι ότι ήρθε να συμπληρώσει μια όχι και τόσο κολακευτική εικόνα για τη στάση της ευαγγελικής εκκλησίας απέναντι σε προβλήματα όπως ο πόλεμος και η θανατική καταδίκη. Φυσικά ο Μαρτίνος Λούθηρος όπως και ο Ιερός Αυγουστίνος, ο πρώτος διδάξας τη θεωρία του «δίκαιου» πολέμου, έχουν το άλλοθι ότι έζησαν σε σκοτεινές εποχές όπου η ανθρώπινη ζωή είχε ελάχιστη αξία, και η έννοια των ανθρωπινων δικαιωμάτων ήταν άγνωστη. Και τους ήταν πολύ δύσκολο ν' απομωιάσουν τη διδασκαλία του Χριστού ολοκληρωμένα, όπου η αφαίρεση της ζωής ενός ανθρώπου –οποιοδήποτε ανθρώπου- είναι κάτι το αδιανόητο. Οι σημερινοί όμως χριστιανοί είναι αναπολόγητοι. Κι όπως είχα γράψει κι αλλού, αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία από μέρους τους να χρησιμοποιούν επιχειρήματα χριστιανών από το δέκατο έκτο και από τον πέμπτο αιώνα –κι δυστυχώς το κάνουν πολύ συχνά- για να δικαιολογήσουν τις πράξεις και τις αντιλήψεις τους. Με αποτέλεσμα άνθρωποι ξένοι προς την πίστη του Χριστού να έχουν απομωιάσει σε τέτοια θέματα τη διδασκαλία Του πολύ περισσότερο απ' όσοι οι ίδιοι οι οπαδοί Του...

Παραθέτει λοιπόν ο Λούθηρος από την Παλιά Διαθήκη παραδείγματα βασιλέων όπως ο Δαβίδ και προφητών όπως ο Ηλίας και ο Σαμουήλ, που έκαναν χρήση του ξίφους τους και πολέμησαν και σκότωσαν ανθρώπους σαν όργανα της δικαιοσύνης του Θεού, και με βάση τα εδάφια 3 και 4 του δέκατου κεφαλαίου της Α' προς Κορινθίους επιστολής σχετικά με τους ήρωες της πίστης στην Παλιά Διαθήκη («και πάντες την αυτήν πνευματικήν βρώσιν έφαγον· και πάντες το αυτό πνευματικόν ποτόν έπιον· διότι έπινον από πνευματικής πέτρας ακολουθούσης· η δε πέτρα ήτο ο Χριστός») παρατηρεί: «Αυτό σημαίνει ότι όλοι είχαν το ίδιο πνεύμα του Χριστού και την ίδια πίστη σ' Αυτόν, όπως κι εμείς. Ήταν το ίδιο χριστιανοί όπως κι εμείς. Γι' αυτό λοιπόν, ό,τι γι' αυτούς υπήρξε μια δίκαιη πράξη είναι και για μας δίκαιη· και είναι έτσι από καταβολής κόσμου και θα είναι μέχρι τη συντέλειά του. Κι αυτό, διότι οι διάφορες

εποχές και ο εξωτερικός τρόπος ζωής δεν μπορούν να δημιουργούν διαφορά μεταξύ των χριστιανών» (σελ. 72).

Άνετα λοιπόν ο χριστιανός, όπως οι άνθρωποι της Παλαιάς Διαθήκης, μπορεί, όταν η χώρα του βρίσκεται σε κίνδυνο, να παίρνει μέρος σε πολέμους, και μάλιστα «είναι χριστιανικό έργο αγάπης να σφάζει αδίστακτα τους εχθρούς, να λεηλατήσει, να κάψει και να κάνει ό,τι είναι το πλέον κατάλληλο για να πλήξει τον εχθρό, μέχρι να τον καταβάλει τελείως»(σελ.123). Κι ακόμη μπορεί να ασκεί ως και το επάγγελμα του δήμιου, μια και έτσι αποδίδεται η δικαιοσύνη του Θεού από μέρους της εξουσίας πάνω στους απίστευτους (για τους πιστούς δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα· αυτοί είναι νομοταγείς και δεν διαπράττουν εγκλήματα, και έτσι δεν τους αφορούν οι καταδίκες και οι τιμωρίες...)

Ασφαλώς ο χώρος δεν μας επιτρέπει –ούτε άλλωστε είναι κι ο σκοπός μας– να αναπτύξουμε ολοκληρωμένες απόψεις με επαρκή επιχειρηματολογία πάνω σε θέματα σημαντικά και πάντα επίκαιρα σαν κι αυτά που θίγει ο Λούθηρος στο βιβλίο του, όπως το κεφάλαιο της κρατικής εξουσίας και της σχέσης εμάς των χριστιανών μαζί της, των σχέσεων ανάμεσα στα έθνη και τον τρόπο επίλυσης των διαφορών ανάμεσά τους, το πρόβλημα της συλλογικής ευθύνης και της «ομαδοποίησης» ενός λαού –από τη μια μεριά «εμείς» με όλο το δίκιο με το μέρος μας, από την άλλη ο «εχθρός», μια απρόσωπη μάζα, που αξίζει ν' αφανιστεί από προσώπου γης. Όλα αυτά και πολλά άλλα απασχολούν μεν τους χριστιανούς σε διάφορες εποχές, όχι όμως στο βαθμό και με τον τρόπο που θα έπρεπε. Φοβάμαι ότι ακόμη και οι χριστιανοί του καιρού μας, στο σύνολό τους σχεδόν, έχουν μεταφέρει χωρίς επεξεργασία, χωρίς διάλογο, χωρίς την απαραίτητη ευαισθησία ιδέες, αντιλήψεις, προκαταλήψεις από το μακρινό ή και από το σχετικά πρόσφατο παρελθόν, που δεν ταιριάζουν καθόλου στη σημερινή εποχή και που ουσιαστικά –τουλάχιστον κατά τη γνώμη του γράφοντος– παραβιάζουν τις αρχές της Αγίας Γραφής και αναιρούν τη διδασκαλία του Χριστού. Έτσι, ακόμη και διάσημοι χριστιανοί του καιρού μας όπως ο C.S.Lewis και ο M.Lloyd Jones, έχουν εκφράσει απόψεις που με τα σημερινά κριτήρια θα μπορούσαμε να τις χαρακτηρίσουμε επιεικώς απαράδεκτες. Ο πρώτος μιλά με θετικό τρόπο και για τη θανατική καταδίκη και για τον πόλεμο («είναι απόλυτα σωστό κατά τη γνώμη μου ένας χριστιανός δικαστής να καταδικάσει έναν άνθρωπο σε θάνατο ή ένας χριστιανός στρατιώτης να σκοτώσει τον εχθρό»), και ο δεύτερος θεμελιώνει τη συλλογική ευθύνη με τρόπο που ούτε με την κοινή λογική ούτε με το πνεύμα της Καινής Διαθήκης μπορεί να συμβιβαστεί («είμαστε υπεύθυνοι για ό,τι έκανε ο Αδάμ, όπως είμαστε υπεύθυνοι για ό,τι έχουν κάνει οι κυβερνήσεις μας πριν από εκατό ίσως χρόνια. Είμαστε υπεύθυνοι για τις αμαρτίες των προγόνων μας, για ενέργειες της χώρας μας»).

Με το νόημα αυτό θα πρέπει μάλλον να επαινέσουμε το Ματτίνο Λούθηρο για τη μετριοπαθή στάση του απέναντι σ' όλα αυτά τα θέματα. Γιατί είναι πολύ πιο προσεκτικός και πολύ πιο δύσκολα δέχεται να καταφύγει ο ηγεμόνας σε

ακρότητες και σε βίαιες ενέργειες απ' όσο αρκετοί σημερινοί χριστιανοί που τόσο άκριτα και τόσο αντιχριστιανικά επιचाίρονται στο χαμό και στην καταστροφή «εχθρών» και «αντιπάλων»: «Δεν πρέπει [ο ηγεμόνας] να ακολουθεί τους αδηφάγους συμβούλους που τον ωθούν και τον παρακινούν να κηρύσει τον πόλεμο, λέγοντάς του : «Τι λοιπόν; Θα ανεχτούμε τέτοια λόγια και τέτοια αδικία;» Είναι πολύ κακός χριστιανός εκείνος που βάζει σε κίνδυνο ολόκληρη τη χώρα για έναν πύργο. Εν ολίγοις, θα πρέπει να θυμηθούμε εδώ το ρητό που λέει, ότι όποιος δεν ξέρει να κάνει τα στραβά μάτια σε κάποια πράγματα, δεν ξέρει και να κυβερνήσει. Να λοιπόν ποιος πρέπει να είναι ο ηγεμόνας. Όταν δεν μπορεί να τιμωρήσει μια αδικία χωρίς να προκαλέσει μια ακόμη μεγαλύτερη, είναι προτιμότερο να παραιτηθεί από αυτό το δικαίωμά του, όσο καλά θεμελιωμένο κι αν είναι· διότι, εκείνου που πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν του δεν είναι η ζημία που αυτός υπέστη, αλλά το κακό που θα προξενήσει στους άλλους εξαιτίας της τιμωρίας που επιβάλλει. Τι πρέπει να γίνει λοιπόν; Να μείνουν τόσες γυναίκες χήρες και τόσα παιδιά ορφανά μόνο και μόνο επειδή θέλεις να εκδικηθείς τα υπεροπτικά μούτρα κάποιου ή το εγκληματικό χέρι που σε προσβάλλει;»

Προσωπικά θαυμάζω απεριόριστα το Ματτίνο Λούθηρο για πολλά άλλα που έγραψε και που είτε και που έκανε. Κι αυτό το Λούθηρο που ξέρω κι αγαπώ τον βρίσκω στα υπόλοιπα μέρη του βιβλίου. Όπου με την ωμή ειλικρίνεια –και την ελευθεροστομία– που τον διακρίνει, δε διατάζει ν' αποκαλέσει τους ηγεμόνες της εποχής του για την αυθαίρετη συμπεριφορά τους και τις αδικίες τους «αρχιβλάκες» και να εκφράσει την άποψη πως «οι ηγεμόνες είναι οι μεγαλύτεροι ανόητοι ή οι χειρότεροι αλήτες πάνω στη γη»... Γι αυτό και δεν μπορεί κανείς να περιμένει τίποτε πνευματικά ωφέλιμο απ' αυτούς. Ενώ λοιπόν η Αγία Γραφή μας καλεί να υπακούμε στις αρχές και τις εξουσίες, δεν έχει υποχρέωση ο λαός ν' ακολουθεί τον ηγεμόνα όταν αυτός βρίσκεται εν αδίκα, «διότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να ενεργεί ενάντια στη δικαιοσύνη, αλλά οφείλει να υπακούει όχι στους ανθρώπους αλλά στο Θεό που θέλει τη δικαιοσύνη»(σελ. 124)

Βέβαια, το ερώτημα πότε ο ηγεμόνας βρίσκεται «εν αδίκα» και πότε «εν δικαίω» είναι τόσο περίπλοκο, που δεν νομίζω ότι υπάρχει άνθρωπος πάνω στη γη που θα μπορούσε να δώσει μια αντικειμενικά δίκαιη απάντηση. Αυτό όμως είναι μια μεγάλη ιστορία, που αμφιβάλω αν θα μπορούσε να συζητηθεί στην εποχή του Λούθηρου και αν υπάρχουν αρκετοί που θα ήταν πρόθυμοι να τη συζητήσουν ακόμη και σήμερα.

Εκεί όμως που ο Λούθηρος φτάνει στο «φόρτε» του είναι στο ερώτημα μέχρι πού εκτείνεται η εξουσία του ηγεμόνα πάνω στον πολίτη. Χωροπούμε στο μεγάλο μεταρρυθμιστή όχι μονάχα εμείς οι ευαγγελικοί, αλλά και ολόκληρη η ανθρωπότητα το ότι πίστεψε με πάθος και διακήρυξε με τη γνωστή του ορμητικότητα το απαράβιατο της ανθρωπίνης συνείδησης. Κανένας ηγεμόνας, κανένας εκκλησιαστικός άρχοντας δεν έχει δικαίωμα να επιβάλει σε κάποιους αν-

θρώπους να πιστεύουν διαφορετικά απ' ό,τι πιστεύουν. «Κι όπως δεν έχει κάποιος το δικαίωμα να μου ανοίξει ή να μου κλείσει τον παράδεισο ή την κόλαση, άλλο τόσο δεν μπορεί να με εξαναγκάσει να πιστεύω ή να μην πιστεύω» (σελ. 93). «Τι προσπαθούν λοιπόν να κάνουν, με το να εξαναγκάζουν τους ανθρώπους να πιστέψουν εκούσια, αφού βλέπουν ότι αυτό δεν είναι δυνατόν; Με τέτοια συμπεριφορά σπρώχνουν με τη βία όσους έχουν αδύνατη συνείδηση να απαρνούται τον εαυτό τους και να ομολογούν πράγματα διαφορετικά από εκείνα που έχουν στην καρδιά τους, και έτσι καταλήγουν να φορτώνονται αυτοί οι ίδιοι τα βδελυρά αυτά αμαρτήματα των άλλων» (σελ. 94). Πόσο πολλά θα είχε κερδίσει η εκκλησία του Χριστού αν και οι υπόλοιποι εκπρόσωποι της ακολουθούσαν αυτή τη νοοτροπία και σ' εκείνη την εποχή και στους κατοπινούς αιώνες... Πόσο θα είχε ανεβεί στα μάτια των ανθρώπων του εικοστού αιώνα, όταν αυτοί βομβαρδίζονταν από τους κάθε είδους ολοκληρωτισμούς, όταν μ' άλλα λόγια έπεφταν σε χειρότερα σκοτάδια από εκείνα που πήγαιναν να τους γλιτώσουν οι επαναστάσεις κι οι ανατροπές των περασμένων αιώνων... Πόσο πολύ αδυνάτισαν τον ολόφωτο δρόμο του Χριστού οι ίδιοι οι οπαδοί Του με τη μίζερη, τη μικρόκαρδη, την καθόλου χριστιανική νοοτροπία τους... «Η σκέψη του Λούθηρου κινείται εδώ σε μια καθαρά αντιολοκληρωτική συλλογιστική, αναδεικνύοντας τη συνείδηση ως ένα πεδίο απόλυτης αυτονομίας», παραδέχεται στο σημείωμά του και ο μεταφραστής του έργου. Χρειάζεται άραγε νάναι κανείς «άτακτος πλανήτης» σαν το Λούθηρο, για ν' αντιληφθεί στο βάθος της την έννοια της εν Χριστώ ελευθερίας;

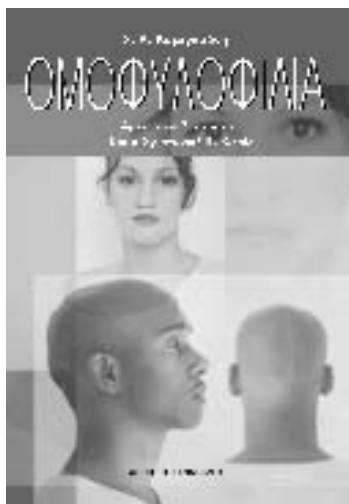
Κι όχι μόνο αυτό. Ανεξάρτητα από το αν συμφωνούμε ή όχι με μερικές από τις απόψεις που εκθέτει ο συγγραφέας, και που θα μπορούσαν ίσως να δικαιολογηθούν από το πνεύμα της εποχής – κάτι που είναι αδύνατον να ισχύσει για τους σημερινούς χριστιανούς – σ' ολόκληρο το βιβλίο είναι διάχυτο το χριστιανικό ήθος και η χριστιανική νοοτροπία. Πρόκειται για μια αληθινά βιβλική θεώρηση για το λειτούργημα και

την αποστολή του ηγεμόνα. «Πρέπει [ο αγαθός ηγεμόνας] να καρφώσει το βλέμμα του στον Χριστό και να πει: Να, ο Χριστός, ο υπέρτατος άρχοντας, ήρθε για να με υπηρετήσει· δεν προσπάθησε να με χρησιμοποιήσει για να αποκτήσει δύναμη, αγαθά και τιμές, αλλά δεν κοίταξε τίποτ' άλλο παρά τη δυστυχία μου και έκανε τα πάντα ώστε εν αυτό και δι' αυτού να αποκτήσω δύναμη, αγαθά και τιμή. Έτσι θα κάνω κι εγώ.[.....] Πρέπει ένας ηγεμόνας να αδειάσει την καρδιά του από τη δύναμή του και την εξουσία του, να κάνει δική του την εξαθλίωση των υπηκόων του και να φερθεί σαν να επρόκειτο για τη δική του αθλιότητα. Αυτό ακριβώς έκανε ο Χριστός για μας, και αυτοί ακριβώς είναι οι καρποί της χριστιανικής αγάπης» (σελ. 115). Ένας τρόπος σκέψης, που αν είχε συνέχεια μέσα στους αιώνες, σήμερα ο κόσμος μας θα ήταν πολύ καλύτερος...

Δεν ξέρω πόση απήχηση είχε το βιβλίο στο αναγνωστικό κοινό του τόπου μας, κι αν θ' ακολουθήσουν παρόμοιες εκδόσεις μεγάλων μεταρρυθμιστών. Ο Άρης Στυλιανού, καθηγητής της φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, χαρακτηρίζει την έκδοσή του «ευχάριστη έκπληξη». Και παρατηρεί ότι, όπως κι εμείς γράψαμε στην αρχή, «σχεδόν άγνωστα παραμένουν στη χώρα μας τα πολυάριθμα έργα του Λούθηρου, όπως επίσης κι άλλα σημαντικά κείμενα της προτεσταντικής παράδοσης, αρχίζοντας από εκείνα του Καλβίνου». Να ελπίσουμε πως το βιβλίο αυτό θα μπορούσε ν' αποτελέσει μια απαρχή για να γνωρίσουν τουλάχιστον οι πνευματικοί άνθρωποι του τόπου μας την προτεσταντική σκέψη; Μακάρι...

Στέφανος Κατσάρκας

Ο κ. Στ. Κατσάρκας είναι π. μηχανικός και διευθυντής της χορωδίας της Ελευθέρας Ε.Ε. Θεσσαλονίκης.

Χρυσοστόμου Κ. Καραγκούνη
ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ
Αρχαία και Σύγχρονη
-Και η Χριστιανική Εκκλησία

Μετάφραση: Χάρης Ι. Νταγκουνάκης

Εκδόσεις: **Αστέρ της Ανατολής**

Παραγγελίες: **210 3231079**

Fax: **210 3316577**

Επίσης στα βιβλιοπωλεία **Ο ΛΟΓΟΣ και ΑΝΩΓΕΙΟ**

τιμή: **6 ευρώ**

Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία
Εκτελεστική Επιτροπή Γεν. Συνόδου

Αριθ. Πρωτ. 264/2:1

Βόλος, 22 Σεπτεμβρίου 2005

Προς το Σπίτι Ηλικιωμένων "Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ"

Αγαπητοί αδελφοί,

Με την ευκαιρία των εγκαινίων του Σπιτιού Ηλικιωμένων "Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ" θα θέλαμε, ως Εκτελεστική Επιτροπή της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας, να σας εκφράσουμε την ιδιαίτερη χαρά μας διότι ένας οραματισμός πολλών ετών γίνεται πραγματικότητα. Ευχόμαστε κάθε ευλογία από τον Κύριο της ζωής για την εύρυθμη λειτουργία του κι εκπλήρωση των σκοπών του.

Η λειτουργία ενός "Σπιτιού Ηλικιωμένων" προκαλεί ανάμικτα συναισθήματα. Από τη μια, σηματοδοτεί την αλλαγή που έχει επέλθει στην οικογένεια καθώς αυτή διασπάται κι εξατομικεύεται αναθέτοντας σε τρίτους την φροντίδα προσφιλών προσώπων. Από την άλλη, αποτελεί ακτίδα φωτός και χριστιανικού παραδείγματος που κάποιοι άνθρωποι "είδαν" τους ηλικιωμένους όχι ως εμπόδιο αλλά ως τον "πλησίον" και σταμάτησαν για λίγο από τις προσωπικές τους επιδιώξεις για να περιποιηθούν εκείνους που "πληγωμένοι" από το χρόνο βρίσκονται πια στην άκρη του "δρόμου" αυτής της ζωής περιφρονημένοι, πολλές φορές, από τους νεότερους που με ιλιγγιώδη ταχύτητα τρέχουν τις ταχύτητες της σημερινής κοινωνίας.

Ευχαριστούμε όλους εκείνους τους αδελφούς κι αδελφές που συνέλαβαν και υλοποίησαν αυτό το έργο ώστε σήμερα να το γιορτάζουμε. Πιστεύουμε ότι τίποτα δεν έγινε δίχως προσωπικό, οικονομικό και χρονικό κόστος. Πάντοτε κοστίζει να γίνει κάποιος "Καλός Σαμαρείτης"! Αγαπητοί αδελφοί, με την πρωτοβουλία σας δείξατε ότι "οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας" είναι πρόσωπα με συναισθήματα, με αξιοπρέπεια, με ανάγκες όχι απαραίτητα οικονομικές, με μέλλον και με την θεόδοτη ταυτότητα του "κατ' εικόνα Θεού" δημιουργήματος που αξίζει τον σεβασμό μας. Σας ευχαριστούμε από καρδιάς κι ευχόμαστε το παράδειγμα σας να βρίσκει μιμητές μέσα στην Εκκλησία ώστε Αυτή πάντοτε να εμπλέκεται λυτρωτικά στη ζωή του ανθρώπου!

Σας αφήνουμε στη Χάρη του Κυρίου, για τον Οποίο και το αόρατο της ύπαρξής μας (ψυχή) αλλά και το ορατό της (σώμα) είναι εξίσου πολύτιμα. Είδε Αυτός που σας οδήγησε, στήριξε κι ενίσχυσε να συνεχίσει αναδεικνύοντας το Σπίτι Ηλικιωμένων "Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ" σε τόπο ευλογίας όχι μόνο των ηλικιωμένων αδελφών μας αλλά και των οικογενειών τους και κατ' επέκταση της Εκκλησίας.

Με αγάπη και προσευχή

για την Εκτελ. Επιτροπή της Ελλην. Ευαγγ. Εκκλησίας
Αιδ. Μελέτιος Β. Μελετιάδης, Πρόεδρος

50 ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΛΑΜΟΣ

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 ετών λειτουργίας της κατασκήνωσής μας στον Κάλαμο οργανώνεται μια βραδιά αναμνήσεων, χαράς και ευγνωμοσύνης για να γιορτάσουμε την «χρυσή» αυτή επέτειο.

Σάββατο 3 Δεκεμβρίου 2005, ώρα 6:30μμ
Α' Ελλ. Ευαγγ. Εκκλησία Αθηνών
Λεωφ. Αμαλίας 50 (έναντι Πύλης Αδριανού)

ΤΟ ΔΙΧΤΥ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Δεν αισθάνεσαι πλέον ασφαλής .
Είχες κτίσει τα πρόχειρα τείχη της μικροζωής σου
που σε προστάτευαν απ' τα απρόοπτα .
Είχες τακτοποιήσει τις αγωνίες σου .
Είχες μεταθέσει τις αποφάσεις σου.
Είχες της ψυχραιμίας τον μανδύα να καλύπτει
της ανεπάρκειάς σου τα αδιέξοδα.

Εσχάτως μιλάς για ανασφάλεια.
Οι βόμβες χωρίς προορισμό , χωρίς προειδοποίηση , χωρίς τελειωμό .
Ένα ατέλειωτο πανηγύρι
έκτακτων ειδήσεων που αναγγέλλουν θάνατο .
Θάνατος παντού .
Στους δρόμους και στα υπόγεια παραμονεύει σαν βραβείο ,
πλεκτάνη Διαβόλου σε ανύποπτες ψυχές .

Κι όταν άκουσες τον κόσμο ν' αναγγέλλει
ότι δεν θα αλλάξει τίποτα ,
ότι ο θάνατος κι η προοπτική απρόσμενου θανάτου
σε τίποτα δεν θα πτοήσει την πορεία των δυστυχισμένων ,
ένιωσε την πρόσκαιρη ανακούφιση
και ξέχασες γρήγορα τον πόνο και το αίμα .

Μέχρι το νέο κακό να ακουστεί και πάλι.

Μέχρι τότε παίρνεις απλώς τα μέτρα σου .
Οι επικίνδυνοι προορισμοί απορρίφθηκαν εκ των προτέρων .
Και στα υπόλοιπα η γνώριμή σου ψυχραιμία.

Όμως η ίδια παγίδα καρτερεί .
Κι όταν ο κακός καιρός σε πλησιάσει έξαφνα ,
αμείλικτος και απειλητικός ,
είτε αρρώστια είτε ατύχημα είτε βόμβα ,
θα αγκυλωθούν τα πόδια σου
στην παγίδα αυτή
του κακού θανάτου
σαν το ψάρι που αμέριμνο σκίζει τους ωκεανούς
και πιάνεται έξαφνα στο δίχτυ
και σπαρταρά για να ξεφύγει
κι όλο δεμένο βρίσκεται να ξεψυχά.

Και τότε η ψυχραιμία σου γίνεται κλάμα ,
ικεσία για συγχώρεση .
Οι αποφάσεις σου κι οι προφυλάξεις σου ,
γελοίων προφάσεων η κατάληξη.
Αδύναμος και μόνος θα δεχθείς την κρίση .
Γιατί ο κακός καιρός σε κύκλωσε .
Το δίχτυ του κακού θανάτου σε άδραξε
σε πρόλαβε αμέριμνο και «ασφαλή» .

«Έσο έτοιμος»

Πάρις Τσεβάς

